

LEAGAN COMHDHLÚITE
AN CHONARTHA
AG BUNÚ AN
CHOMHPHOBAIL EORPAIGH

AN CLÁR

Leathanach

I — Téacs an Chonartha

Brollach

Cuid a hAon	— Prionsabail	181
Cuid a Dó	— Saoránacht an Aontais	186
Cuid a Trí	— Beartais an Chomhphobail	187
TEIDEAL I	— Saorghluaiseacht earraí	187
Caibidil 1	— An tAontas Custaim	188
Caibidil 2	— Srianata cainníochtúla idir na Ballstáit a thoirmeasc	189
TEIDEAL II	— An Talmhaíocht	190
TEIDEAL III	— Saorghluaiseacht daoine, seirbhísí agus caipitil	193
Caibidil 1	— Oibrithe	193
Caibidil 2	— Ceart bunaíochta	195
Caibidil 3	— Seirbhísí	197
Caibidil 4	— Caipiteal agus íocaíochtaí	199
TEIDEAL IV	— Víosáí, tearmann, inimirce agus beartais eile a bhaineann le saorghluaiseacht daoine	200
TEIDEAL V	— Iompar	205
TEIDEAL VI	— Comhrialacha maidir le hiomaíocht, le cánachas agus le comhfhogasú reachtaíochta	208
Caibidil 1	— Rialacha iomaíochta	208
Roinn 1	— Rialacha a bhaineann le gnóthais	208
Roinn 2	— Cabhracha ó Stáit	211
Caibidil 2	— Forálacha cánachais	212
Caibidil 3	— Dlíthe a chomhfhogasú	213

TEIDEAL VII	— Beartas eacnamaíoch agus airgeadaíochta	215
Caibidil 1	— Beartas eacnamaíoch	215
Caibidil 2	— Beartas airgeadaíochta	220
Caibidil 3	— Forálacha institiúideacha	224
Caibidil 4	— Forálacha idirthréimhseacha	227
TEIDEAL VIII	— Fostaíocht	235
TEIDEAL IX	— Comhbheartas tráchtála	237
TEIDEAL X	— Comhar custaim	238
TEIDEAL XI	— Beartas sóisialta, oideachas, gairmoiliúint agus an óige	239
Caibidil 1	— Forálacha sóisialta	239
Caibidil 2	— Ciste Sóisialta na hEorpa	243
Caibidil 3	— Oideachas, gairmoiliúint agus an óige	244
TEIDEAL XII	— Cultúr	245
TEIDEAL XIII	— Sláinte phoiblí	246
TEIDEAL XIV	— Cosaint an tomhaltóra	247
TEIDEAL XV	— Gréasáin thraseorpacha	248
TEIDEAL XVI	— Tionscal	249
TEIDEAL XVII	— Comhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta	250
TEIDEAL XVIII	— Taighde agus forbairt theicneolaíoch	251
TEIDEAL XIX	— Comhshaol	254
TEIDEAL XX	— Comhar um fhorbairt	256
Cuid a Ceathair	— Tíortha agus críocha thar lear a chomhlachú	258

Cuid a Cúig	— Institiúidí an Chomhphobail	260
TEIDEAL I	— Forálacha ag rialú na n-institiúidí	260
Caibidil 1	— Na hinstitiúidí	260
Roinn 1	— Parlaimint na hEorpa	260
Roinn 2	— An Chomhairle	264
Roinn 3	— An Coimisiún	266
Roinn 4	— An Chúirt Bhreithiúnais	269
Roinn 5	— An Chúirt Iniúcháirí	276
Caibidil 2	— Forálacha is coiteann d'institiúidí éagsúla	278
Caibidil 3	— An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	282
Caibidil 4	— Coiste na Réigiún	284
Caibidil 5	— An Banc Eorpach Infheistíochta	286
TEIDEAL II	— Forálacha airgeadais	287
Cuid a Sé	— Forálacha ginearálta agus críochnaitheacha	293
Forálacha críochnaitheacha	.....	302
Iarscríbhinní		
IARSCRÍBHINN I	— Liosta dá dtagraítear in Airteagal 32 den Chonradh	303
IARSCRÍBHINN II	— Tíortha agus críocha thar lear lena mbaineann forálacha Chuid a Ceathair den Chonradh seo	306

II — Prótacail (téacs gan atáirgeadh)

Nóta: Déantar na tagairtí sna prótacail d'airteagail, teidil agus ranna den Chonradh a oiriúnú i gcomhréir leis na cláir choibhéise atá leagtha amach san Iarscríbhinn a ghabhann le Conradh Amstardam.

Prótacail atá i gceangal leis an gConradh ar an Aontas Eorpach agus leis an gConradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh:

— Prótacal (Uimh. 2) ag lánpháirtiú *acquis* Schengen i gcreat an Aontais Eorpaigh (1997)

- Prótacal (Uimh. 3) maidir le gnéithe áirithe d'Airteagal 14 den Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh a chur i bhfeidhm ar an Ríocht Aontaithe agus ar Éirinn (1997)
- Prótacal (Uimh. 4) maidir le seasamh na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann (1997)
- Prótacal (Uimh. 5) maidir le seasamh na Danmhairge (1997)

Prótacail atá i gceangal leis an gConradh ar an Aontas Eorpach agus leis na Conarthaí ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh, an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach:

- Prótacal (Uimh. 6) atá i gceangal leis an gConradh ar an Aontas Eorpach agus leis na Conarthaí ag bunú na gComhphobal Eorpach (1992)
- Prótacal (Uimh. 7) maidir leis na hinstiúidí agus ionchas ann do mhéadú an Aontais Eorpaigh (1997)
- Prótacal (Uimh. 8) maidir le suímh instiúidí na gComhphobal Eorpach, suímh eagrais agus ranna áirithe de chuid na gComhphobal Eorpach agus suíomh Europol a shocrú (1997)
- Prótacal (Uimh. 9) maidir le ról na bparlaimintí náisiúnta san Aontas Eorpach (1997)

Prótacail atá i gceangal leis an gConradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh

- Prótacal (Uimh. 10) ar Reacht an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta (1957)
- Prótacal (Uimh. 11) ar Reacht Chúirt Bhreithiúnais an Chomhphobail Eorpaigh (1957)
- Prótacal (Uimh. 12) ar an Iodáil (1957)
- Prótacal (Uimh. 13) ar earraí de thionscnamh tíortha áirithe a thig ó na tíortha sin agus a fhaigheann cóir speisialta arna n-allmhairiú isteach i gceann de na Ballstáit (1957)
- Prótacal (Uimh. 14) maidir le hallmhairiú isteach sa Chomhphobal Eorpach ar tháirgí peitriiliam arna scagadh in Aintillí na hÍsiltíre (1962)
- Prótacal (Uimh. 15) ar shocruithe speisialta don Ghraonlainn (1985)
- Prótacal (Uimh. 16) maidir le maoin a fháil sa Danmhairg (1992)
- Prótacal (Uimh. 17) maidir le hAirteagal 141 den Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh (1992)
- Prótacal (Uimh. 18) maidir le Reacht an Chórais Eorpaigh Bhainc Cheannais agus an Bhainc Cheannais Eorpaigh (1992)
- Prótacal (Uimh. 19) maidir le Reacht na hInstiúide Eorpaí Airgeadaíochta (1992)
- Prótacal (Uimh. 20) maidir leis an nós imeachta um easnamh iomarcach (1992)

- Prótacal (Uimh. 21) maidir leis na critéir um chóineasú dá dtagraítear in Airteagal 121 den Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh (1992)
  - Prótacal (Uimh. 22) maidir leis an Danmhairg (1992)
  - Prótacal (Uimh. 23) maidir leis an bPortaingéil (1992)
  - Prótacal (Uimh. 24) maidir leis an trasdul chuig an tríú céim den Aontas Eacnamaíoch agus Airgeadaíochta (1992)
  - Prótacal (Uimh. 25) maidir le forálacha áirithe a bhaineann le Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann (1992)
  - Prótacal (Uimh. 26) maidir le forálacha áirithe a bhaineann leis an Danmhairg (1992)
  - Prótacal (Uimh. 27) maidir leis an bhFrainc (1992)
  - Prótacal (Uimh. 28) maidir le comhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta (1992)
  - Prótacal (Uimh. 29) maidir le tearmann do náisiúnaigh de chuid Bhallstáit an Aontais Eorpaigh (1997)
  - Prótacal (Uimh. 30) maidir le prionsabail na coimhdeachta agus na comhréireachta a chur i bhfeidhm (1997)
  - Prótacal (Uimh. 31) maidir le caidreamh eachtrach na mBallstát i dtaca le teorainneacha seachtracha a thrasnú (1997)
  - Prótacal (Uimh. 32) maidir leis an gcóras craolacháin phoiblí sna Ballstáit (1997)
  - Prótacal (Uimh. 33) maidir le cosaint agus leas ainmhithe (1997)
- Prótacal atá i gceangal leis na Conarthaí ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh, an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach:
- Prótacal Uimh. 34 ar phribhléidí agus díolúintí na gComhphobal Eorpach (1965)

TÁ A SHOILSE RÍ NA mBEILGEACH, UACHTARÁN PHOBLACHT CHÓNAIDHME NA GEARMÁINE, UACHTARÁN PHOBLACHT NA FRAINCE, UACHTARÁN PHOBLACHT NA hIODÁILE, A MÓRGACHT RÍOGA ARD-BHANDIÚC LUCSAMBURG, A SOILSE BANRÍON NA hÍSILTÍRE, (1)

AR A BHEITH DE RÚN DAINGEAN ACU na fothaí a leagan síos d'aontas buandlúite idir pobail na hEorpa,

AR A BHEITH BEARTAITHE ACU ascnamh eacnamaíoch agus sóisialta a dtíortha a áirithiú le comhghníomhaíocht chun na bacainní a dhíchur atá ag deighilt na hEorpa,

Á DHEARBHÚ é a bheith de chuspóir bunúsach lena n-iarrachtaí dálaí maireachtála agus oibre a bpobal a shíorchur chun feabhais,

Á AITHINT DÓIBH go bhfuil gá, d'fhonn bacainní atá ann a aschur, le gníomhaíocht chomhbheartaithe chun forleathnú seasta, trádáil chothromúil agus iomaíocht chóir a urrú,

ÓS É A MIANGAS aontacht a ngeilleagar a neartú agus a bhforbairt chomhchuí a áirithiú trí laghdú a thabhairt ar na difríochtaí idir na réigiúin éagsúla agus ar mhallréim na réigiún nach bhfuil bail ar fónamh orthu,

ÓS MIAN LEO, de thoradh comhbheartais tráchtála, cuidiú chun srianta leis an trádáil idir-náisiúnta a dhíothú go comhleanúnach,

LE hINTINN an dlúthpháirtíocht a dhaingniú a chónaisceann an Eoraip agus na tíortha thar lear agus d'fhonn forbairt ar a rathúnas a áirithiú de réir phrionsabail Chairt na Náisiún Aontaithe,

AR A BHEITH BEARTAITHE ACU tríd an gcomhthiomsú sin ar a n-acmhainní an tsíocháin agus an tsaoirse a chaomhnú agus a neartú agus á ghairm dóibh ar na pobail eile san Eoraip a pháirtíonn a mbarrshamhail luí isteach lena n-iarrachtaí,

AR A BHEITH DE RÚN DAINGEAN ACU forbairt an fheasa ar an leibhéal is airde i measc a bpobail a chur ar aghaidh trí rochtain fhorleathan a bheith ann ar oideachas agus tríd an bhfios sin a thabhairt suas chun dáta go leanúnach,

TAR ÉIS CINNEADH ar CHOMHPHOBAL EORPACH a chur ar bun agus chun na críche sin tar éis na daoine seo a leanas a cheapadh mar Lánchumhachtaigh:

A SHOILSE RÍ NA MBEILGEACH:

An tUasal Paul Henri SPAAK, Aire Gnóthaí Eachtracha,

An Barún J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS, Ardrúnaí na hAireachta Gnóthaí Eacnamaíochta, Uachtarán Thoscaireacht na Beilge ag an gComhdháil Idir-Rialtasach,

(1) Tá Ríocht na Danmhairge, an Phoblacht Heilléanach, Ríocht na Spáinne, Éire, Poblacht na hOstaire, Poblacht na Portaingéile, Poblacht na Fionlainne, Ríocht na Sualainne agus Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann tar éis teacht chun bheith ina mBallstáit den Comhphobal Eorpach ó shin.

UACHTARÁN PHOBLACHT CHÓNAIDHME NA GEARMÁINE:

An Dr. Konrad ADENAUER, Seansailéir na Cónaidhme,
An Dr. Walter HALLSTEIN, Ollamh, Stát-Rúnaí Oifig Gnóthaí Eachtracha na Cónaidhme,

UACHTARÁN PHOBLACHT NA FRAINCE:

An tUasal Christian PINEAU, Aire Gnóthaí Eachtracha,
An tUasal Maurice FAURE, Stát-Rúnaí Gnóthaí Eachtracha,

UACHTARÁN PHOBLACHT NA HIODÁILE:

An tUasal Antonio SEGNI, Uachtarán Chomhairle na nAirí,
An tOllamh Gaetano MARTINO, Aire Gnóthaí Eachtracha,

A MÓRGACHT RÍOGA ARD-BHANDIÚC LUCSAMBURG:

An tUasal Joseph BECH, Uachtarán an Rialtais, Aire Gnóthaí Eachtracha,
An tUasal Lambert SCHAUS, Ambasadóir, Uachtarán Thoscaireacht Lucsamburg ag an gComhdháil Idir-Rialtasach,

A SOILSE BANRÍON NA HÍSILTÍRE:

An tUasal Joseph LUNS, Aire Gnóthaí Eachtracha,
An tUasal J. LINTHORST HOMAN, Uachtarán Thoscaireacht na hÍsiltíre ag an gComhdháil Idir-Rialtasach,

NOCH A RINNE, tar éis dóibh a lánchumhachtaí, agus iad i bhfoirm cheart chuí, a thabhairt ar aird dá chéile, comhaontú mar a leanas.

CUID A hAON

PRIONSABAIL

Airteagal 1 (Sean-Airteagal 1)

Leis an gConradh seo, bunaíonn na hARDPHÁIRTTHE CONARTHACHA eatarthu féin COMHPHOBAL EORPACH.

Airteagal 2 (Sean-Airteagal 2)

Beidh de chúram ar an gComhphobal, trí chómhargadh agus aontas eacnamaíoch agus airgeadaíochta a bhunú agus trí na comhbheartais nó na comhghníomhaíochtaí dá dtagraítear in Airteagail 3 agus 4 a chur chun feidhme, dlús a chur ar fud an Chomhphobail le forbairt chomhchuí chothromúil inbhuanaithe ar ghníomhaíochtaí eacnamaíocha, le hardleibhéal fostaíochta agus slándála sóisialta, le comhionannas idir fir agus mná, le fás inbhuanaithe neamhbhoilscitheach, le mórchumas iomaíochta agus mórchóineasú san fheidhmiú eacnamaíoch, le hardleibhéal cosanta don chomhshaoil agus le hardleibhéal feabhsaithe ar a cháilíocht, le hardú ar an gcaighdeán maireachtála agus ar an mianach saoil, le comhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta agus le dlúthpháirtíocht idir na Ballstáit.

Airteagal 3 (Sean-Airteagal 3)

1. Chun na gcríoch atá luaite in Airteagal 2, cuimseoidh gníomhaíocht an Chomhphobail, faoi na coinníollacha agus de réir an tráthchláir dá bhforáiltear sa Chonradh seo:

- (a) dleachtanna custaim agus srianta cainníochtúla ar allmhairiú agus onnmhairiú earraí, agus gach beart eile comhéifeachta, a thoirmeasc idir na Ballstáit;
- (b) comhbheartas tráchtála;
- (c) margadh inmheánach arb é is príomhghné ann constaicí in aghaidh saorghluaiseachta earraí, daoine, seirbhísí agus caipitil a dhíothú idir na Ballstáit;
- (d) bearta maidir le hiontráil agus le gluaiseacht daoine mar a fhoráiltear i dTeideal IV;
- (e) comhbheartas i réimsí na talmhaíochta agus an iascaigh;
- (f) comhbheartas i réimse an iompair;
- (g) córas a áiritheoidh nach saobhtar an iomaíocht sa mhargadh inmheánach;
- (h) dlíthe na mBallstát a chomhfhogasú a mhéad is gá d'oibriú an chómhargaidh;
- (i) comhordú ar bheartais fostaíochta na mBallstát a chur ar aghaidh d'fhonn a n-éifeachtúlacht a fheabhsú trí straitéis chomhordaithe don fhostaíocht a fhorbairt;
- (j) beartas sa réimse sóisialta lena n-áirítear Ciste Sóisialta na hEorpa;
- (k) an comhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta a neartú;
- (l) beartas i réimse an chomhshaoil;

- (m) cumas iomaíochta tionscal Comhphobail a neartú;
- (n) an taighde agus an fhorbairt theicneolaíoch a chur ar aghaidh;
- (o) bunú agus forbairt gréasán traseorpach a chothú;
- (p) rannchuidiú le hardleibhéal cosanta sláinte a bhaint amach;
- (q) rannchuidiú le hoideachas agus le hoiliúint de chaighdeán a chur ar fáil agus le borradh chultúir na mBallstát;
- (r) beartas i réimse an chomhair um fhorbairt;
- (s) na tíortha agus na críocha thar lear a chomhlachú d'fhonn trádáil a mhéadú agus forbairt eacnamaíoch agus shóisialta a chur ar aghaidh i gcomhar le chéile;
- (t) rannchuidiú le cosaint an tomhaltóra a neartú;
- (u) bearta i réimsí an fhuinnimh, na cosanta sibhialta agus na turasóireachta.

2. Sna gníomhaíochtaí uile dá dtagraítear san Airteagal seo, beidh sé d'aidhm ag an gComhphobal neamhionannais idir fir agus mná a dhíchur agus comhionannas eatarthu a chur ar aghaidh.

Airteagal 4 (Sean-Airteagal 3a)

1. Chun na gcríoch atá luaithe in Airteagal 2, cuimseoidh gníomhaíochtaí na mBallstát agus an Chomhphobail, faoi na coinníollacha agus de réir an tráthchláir dá bhforáiltear sa Chonradh seo, beartas eacnamaíoch a ghlacadh atá fothaithe ar chomhordú dlúth idir beartais eacnamaíocha na mBallstát, ar an margadh inmheánach agus ar shainiú comhchuspóirí agus a sheoltar i gcomhréir le prionsabal geilleagair mhargaidh oscailte le saoriomaíocht.

2. Go comhthreomhar leis sin, agus faoi na coinníollacha agus de réir an tráthchláir dá bhforáiltear sa Chonradh seo, cuimseoidh na gníomhaíochtaí sin rátaí malairte a shocrú go neamh-inchúlghairthe as a dtiocfaidh tionscnamh airgeadra aonair, an tECU, beartas aonair airgeadaíochta agus beartas aonair rátaí malairte a shainiú agus a sheoladh arb é is cuspóir príomhúil leo araon cobhsaíocht phraghsanna a choimeád ar bun agus, gan dochar don chuspóir sin, tacú leis na beartais eacnamaíocha ghinearálta sa Chomhphobal, i gcomhréir le prionsabal geilleagair mhargaidh oscailte le saoriomaíocht.

3. Béarfaidh gníomhaíochtaí sin na mBallstát agus an Chomhphobail go ndéanfar na treoirphrionsabail seo a leanas a urramú: praghsanna cobhsaí, airgeadas poiblí fóna agus dálaí airgeadaíochta fóna agus comhardú inbhuanaithe íocaíochtaí.

Airteagal 5 (Sean-Airteagal 3b)

Gníomhóidh an Comhphobal faoi theorainn na gcumhachtaí a thugtar dó sa Chonradh seo agus na gcuspoirí a shanntar dó ann.

I réimsí nach dtig faoina inniúlacht eisiach, ní ghníomhóidh an Comhphobal, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ach amháin mura féidir agus a mhéad nach féidir cuspoirí na gníomhaíochta arna beartú a ghnóthú go leordhóthanach ar leibhéal na mBallstát agus gur féidir, dá bhrí sin, de bharr fhairsinge agus iarmhairtí na gníomhaíochta arna beartú, iad a ghnóthú níos fearr ar leibhéal an Chomhphobail.

Ní rachaidh aon ghníomhaíocht de chuid an Chomhphobail thar a bhfuil riachtanach chun cuspóirí an Chonartha seo a bhaint amach.

Airteagal 6 (Sean-Airteagal 3c)

Ní foláir ceanglais chosaint an chomhshaoil a lánpháirtiú i sainiú agus i gcur chun feidhme bheartais agus ghníomhaíochtaí an Chomhphobail dá dtagraítear in Airteagal 3, go háirithe d'fhonn forbairt inbhuanaithe a chur ar aghaidh.

Airteagal 7 (Sean-Airteagal 4)

1. Na cúraimí a chuirtear ar an gComhphobal, beidh siad le cur i gcrích ag na hinstitiúidí seo a leanas:

- PARLAIMINT NA hEORPA,
- COMHAIRLE,
- COIMISIÚN,
- CÚIRT BHREITHIÚNAIS,
- CÚIRT INIÚCHÓIRÍ.

Gníomhóidh gach institiúid acu faoi theorainn na gcumhachtaí a thugtar di sa Chonradh seo.

2. Beidh de chúnamh ag an gComhairle agus ag an gCoimisiún Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus Coiste na Réigiún ag gníomhú i gcáil chomhairleach dóibh.

Airteagal 8 (Sean-Airteagal 4a)

Bunófar Córas Eorpach Banc Ceannais (dá ngairtear “CEBC” anseo feasta) agus Banc Ceannais Eorpach (dá ngairtear “BCE” anseo feasta) i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá leagtha síos sa Chonradh seo; gníomhóidh siad faoi theorainn na gcumhachtaí a thugtar dóibh sa Chonradh seo agus i Reacht CEBC agus BCE (dá ngairtear “Reacht CEBC” anseo feasta) atá i gceangal leis.

Airteagal 9 (Sean-Airteagal 4b)

Bunófar leis seo Banc Eorpach Infheistíochta a gníomhóidh faoi theorainn na gcumhachtaí a thugtar dó sa Chonradh seo agus sa Reacht atá i gceangal leis.

Airteagal 10 (Sean-Airteagal 5)

Déanfaidh na Ballstáit gach beart, ginearálta nó leithleach, is cuí chun a áirithiú go gcomhlíonfar na hoibleagáidí a thig den Chonradh seo nó de dhroim gníomhaíochta a rinne institiúidí an Chomhphobail. Éascóidh siad don Chomhphobal comhall a chúraimí.

Staonfaidh siad ó aon bheart a d'fhéadfadh gnóthú chuspóirí an Chonartha seo a chur i gcontúirt.

Airteagal 11 (Sean-Airteagal 5a)

1. Na Ballstáit a bhfuil sé ar intinn acu comhar níos dlúithe a bhunú eatarthu féin, féadfar a údarú dóibh, faoi réir Airteagail 43 agus 44 den Chonradh ar an Aontas Eorpach, leas a bhaint as na hinstiúidí, na nósanna imeachta agus na sásraí atá leagtha síos sa Chonradh seo ar choinníoll:

- (a) nach mbaineann an comhar a bheartaítear le réimsí a thig faoi inniúlacht eisiach an Chomhphobail;
- (b) nach ndéanann an comhar sin difear do bheartais, gníomhaíochtaí ná cláir an Chomhphobail;
- (c) nach mbaineann an comhar sin le saoránacht an Aontais nó nach ndéanann sé idirdhealú idir náisiúnaigh na mBallstát;
- (d) go bhfanann an comhar sin laistigh de theorainneacha na gcumhachtaí a thugtar don Chomhphobal sa Chonradh seo; agus
- (e) nach éard an comhar sin idirdhealú nó srianadh trádála idir Ballstáit agus nach saobhann sé na coinníollacha iomaíochta eatarthu.

2. Deonóidh an Chomhairle an t-údarú dá dtagraítear i mír 1, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa.

Má dhearbhaíonn comhalta den Chomhairle go bhfuil sé ar intinn aige, ar chúiseanna tábhachtacha sonraithe beartais náisiúnta, cur i gcoinne dheonú an údaraithe trí thromlach cáilithe, ní dhéanfar vótáil. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, a iarraidh go ndéanfar an cheist a chur faoi bhráid na Comhairle, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais, chun go nglacfar cinneadh d'aon toil.

Féadfaidh Ballstáit a bhfuil sé ar intinn acu an comhar níos dlúithe dá dtagraítear i mír 1 a bhunú eatarthu iarraidh a dhíriú chuig an gCoimisiún a fhéadfaidh togra chuige sin a thíolacadh don Chomhairle. Mura ndéanfaidh an Coimisiún togra a thíolacadh, cuirfidh sé na Ballstáit i dtrácht ar an eolas faoi na cúiseanna nár thíolaic sé togra.

3. Aon Bhallstát ar mian leis bheith ina pháirtí sa chomhar arna bhunú i gcomhréir leis an Airteagal seo, cuirfidh sé a intinn in iúl don Chomhairle agus don Choimisiún agus tabharfaidh an Coimisiún tuairim don Chomhairle laistigh de thrí mhí ó dháta an fhógra sin a fháil. Laistigh de cheithre mhí ó dháta an fhógra sin, déanfaidh an Coimisiún cinneadh maidir leis an iarraidh agus maidir le cibé socruithe sonracha a mheasfaidh sé a bheith riachtanach.

4. Beidh na gníomhartha agus na cinntí is gá chun gníomhaíochtaí comhair a chur chun feidhme faoi réir fhorálacha ábhartha uile an Chonartha seo, mura bhforáiltear a mhalairt san Airteagal seo agus in Airteagail 43 agus 44 den Chonradh ar an Aontas Eorpach.

5. Beidh an tAirteagal seo gan dochar d'fhorálacha an Phrótacail ag lánpháirtiú acquis Schengen i gcreat an Aontais Eorpaigh.

Airteagal 12 (Sean-Airteagal 6)

Laistigh de raon feidhme an Chonartha seo, agus gan dochar d'aon fhorálacha speisialta ann, toirmiscfear aon idirdhealú de bhíthin náisiúntachta.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, rialacha a ghlacadh chun idirdhealú den sórt sin a thoirmeasc.

Airteagal 13 (Sean-Airteagal 6a)

Gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo agus laistigh de teorainneacha na gcumhachtaí a thugann an Comhphobal di, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, gníomhaíocht iomchuí a ghlacadh chun idirdhealú a chomhrac atá bunaithe ar ghnéas, tionscnamh ciníoch nó eitneach, reiligiún nó creideamh, míchumas, aois nó claonadh gnéasach.

Airteagal 14 (Sean-Airteagal 7a)

1. Glacfaidh an Comhphobal na bearta is gá chun margadh inmheánach a bhunú i rith tréimhse a mbeidh deireadh léi ar an 31 Nollaig 1992, i gcomhréir le forálacha an Airteagail seo, Airteagail 15, 26, 47(2), 49, 80, 93 agus 95 agus gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo.

2. Is é rud a bheidh sa mhargadh inmheánach spás gan teorainneacha inmheánacha ina n-áiritheofar saorghluaiseacht earraí, daoine, seirbhísí agus caipitil de réir fhorálacha an Chonartha seo.

3. Saineoidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, na treoirlínte agus na coinníollacha is gá chun ascnamh cothromúil a áirithiú i ngach ceann de na hearnálacha lena mbaineann.

Airteagal 15 (Sean-Airteagal 7c)

Nuair a bheidh tograí á n-ullmhú aige d'fhonn na haidhmeanna dá dtagraítear in Airteagal 14 a bhaint amach, tabharfaidh an Coimisiún aird ar a mbeidh le déanamh i rith tréimhse tionscnaimh an mhargaidh inmheánaigh ag geilleagair áirithe nach bhfuil ar aon chéim maidir lena bhforbairt agus féadfaidh sé forálacha iomchuí a mholadh.

Más maoluithe iad na forálacha sin, ní foláir dóibh bheith sealadach agus gan feidhmiú an chómhargaidh a shuaitheadh ach a laghad is féidir.

Airteagal 16 (Sean-Airteagal 7d)

Gan dochar d'Airteagail 73, 86 agus 87, agus ag féachaint do thábhacht na seirbhísí lena ngabhann leas eacnamaíoch ginearálta i measc luachanna comhpháirteacha an Aontais maille leis an ról atá acu i gcomhtháthú sóisialta agus críochach an Aontais a chur ar aghaidh, féachfaidh an Comhphobal agus na Ballstáit chuige, gach ceann díobh laistigh dá chumhachtaí

faoi seach agus laistigh de raon feidhme an Chonartha seo, go n-oibreoidh seirbhísí den sórt sin ar bhonn prionsabal agus coinníollacha a chumasaíonn dóibh a gcúraimí a chomhall.

CUID A DÓ

SAORÁNACHT AN AONTAIS

Airteagal 17 (Sean-Airteagal 8)

1. Tionscnaítear leis seo saoránacht den Aontas. Is saoránach den Aontas é gach duine a bhfuil náisiúntacht Bhallstáit aige. Comhlánóidh saoránacht an Aontais an tsaoránacht náisiúnta agus ní ghabhfaidh sí a hionad.
2. Beidh ag saoránaigh an Aontais na cearta a thugtar sa Chonradh seo agus beidh siad faoi réir na ndualgas dá bhforáiltear ann.

Airteagal 18 (Sean-Airteagal 8a)

1. Beidh an ceart ag gach saoránach den Aontas gluaiseacht agus cónaí faoi shaoirse ar chríoch na mBallstát, faoi réir na dteorainneacha agus na gcoinníollacha dá bhforáiltear sa Chonradh seo agus sna forálacha arna nglacadh lena chur chun feidhme.
2. Féadfaidh an Chomhairle forálacha a ghlacadh d'fhonn feidhmiú na gceart dá dtagraítear i mír 1 a éascú; mura bhforáiltear a mhalairt sa Chonradh seo, gníomhóidh sí i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251. Gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil i gcaitheamh an nós imeachta sin.

Airteagal 19 (Sean-Airteagal 8b)

1. Beidh ag gach saoránach den Aontas a bhfuil cónaí air i mBallstát nach náisiúnach de é an ceart chun vótála agus chun bheith ina iarrthóir i dtoghcháin bhardasacha sa Bhallstát ina bhfuil cónaí air, faoi na coinníollacha céanna le náisiúnaigh an Stáit sin. Feidhmeofar an ceart sin faoi réir rialacha mionsonraithe arna nglacadh ag an gComhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa; féadfaidh na rialacha mionsonraithe sin maoluithe a fhoráil nuair a dhlíonn fadhbanna is sonracha do Bhallstát é.
2. Gan dochar d'fhorálacha Airteagal 190(4) agus do na forálacha arna nglacadh lena chur chun feidhme, beidh ag gach saoránach den Aontas a bhfuil cónaí air i mBallstát nach náisiúnach de é an ceart chun vótála agus chun bheith ina iarrthóir i dtoghcháin do Parlaimint na hEorpa sa Bhallstát ina bhfuil cónaí air, faoi na coinníollacha céanna le náisiúnaigh an Stáit sin. Feidhmeofar an ceart sin faoi réir rialacha mionsonraithe arna nglacadh ag an gComhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa; féadfaidh na rialacha mionsonraithe sin maoluithe a fhoráil nuair a dhlíonn fadhbanna is sonracha do Bhallstát é.

Airteagal 20 (Sean-Airteagal 8c)

Tairbheoidh gach saoránach den Aontas ar chríoch tríú tír nach bhfuil ionadaíocht inti ag an mBallstát ar náisiúnach de é de chosaint ó údaráis taidhleoireachta agus consalacha aon Bhallstáit faoi na coinníollacha céanna le náisiúnaigh an Stáit sin. Déanfaidh na Ballstáit eatarthu féin na rialacha is gá a bhunú agus rachaidh siad i mbun na caibidlíochta idirnáisiúnta is gá chun an chosaint sin a áirithiú.

Airteagal 21 (Sean-Airteagal 8d)

Beidh ceart achainí ag gach saoránach den Aontas os comhair Pharlaimint na hEorpa i gcomhréir le forálacha Airteagal 194.

Féadfaidh gach saoránach den Aontas dul ar iontaoibh an Ombudsman arna bhunú i gcomhréir le forálacha Airteagal 195.

Féadfaidh gach saoránach den Aontas scríobh chuig aon cheann de na hinstiúidí nó comhlachtaí dá dtagraítear san Airteagal seo nó in Airteagal 7 i gceann de na teangacha atá luaite in Airteagal 314 agus freagra a fháil uaidh sa teanga chéanna.

Airteagal 22 (Sean-Airteagal 8e)

Déanfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa, don Chomhairle agus don Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta gach trí bliana, ar chur chun feidhme fhorálacha na Coda seo. Cuirfidh an tuarascáil sin forbairt an Aontais san áireamh.

Féadfaidh an Chomhairle, ar an mbonn sin agus gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, forálacha a ghlacadh chun na cearta dá bhforáiltear sa Chuid seo a chomhlánú, agus molfaidh sí na forálacha sin do na Ballstáit lena nglacadh i gcomhréir lena rialacha bunreachtúla faoi seach.

CUID A TRÍ

BEARTAIS AN CHOMHPHOBAIL

TEIDEAL I

SAORGHLUASEACHT EARRAÍ

Airteagal 23 (Sean-Airteagal 9)

1. Beidh an Chomhphobal bunaithe ar aontas custaim a bhainfidh leis an trádáil go léir in earraí, agus a bhéarfaidh go dtoirmiscfear idir na Ballstáit dleachtanna custaim ar allmhairí agus onnmhairí agus gach muirear comhéifeachta, agus go nglacfar le comhtharaif chustaim ina gcaidreamh le tríú tíortha.

2. Bainfidh forálacha Airteagal 25 agus Chaibidil 2 den Teideal seo le táirgí de thionscnamh na mBallstát agus le táirgí ó thríú tíortha atá ar saorchúrsaíocht sna Ballstáit.

Airteagal 24 (Sean-Airteagal 10)

Measfar táirgí ó thríú tír a bheith i saorchúrsaíocht ar Bhallstát má comhlíonadh foirmiúlachtaí an allmhairithe agus gur toibhíodh sa Bhallstát sin aon dleachtanna custaim nó muirir chomhéifeachta is iníoctha agus murar thairbhigh siad d'aisíoc iomlán nó páirteach ar na dleachtanna nó na muirir sin.

Caibidil 1

An tAontas Custaim

Airteagal 25 (Sean-Airteagal 12)

Toirmiscfear dleachtanna custaim ar allmhairí agus onnmhairí agus muirir chomhéifeachta idir na Ballstáit. Beidh an toirmeasc sin infheidhme freisin ar dhleachtanna custaim de chineál fioscach.

Airteagal 26 (Sean-Airteagal 28)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, dleachtanna na Comhtharaife Custaim a shocrú.

Airteagal 27 (Sean-Airteagal 29)

Chun na cúraimí a chuirtear air faoin gCaibidil seo a chomhlíonadh, beidh mar stiúir ag an gCoimisiún:

- (a) a riachtanaí atá sé an trádáil idir na Ballstáit agus tríú tíortha a chur chun cinn;
- (b) forbairtí i gcoinníollacha iomaíochta laistigh den Chomhphobal sa mhéid go dtugann siad feabhsú ar chumas iomaíochta gnóthas;
- (c) riachtanais an Chomhphobail maidir le soláthar amhábhbar agus earraí leathchríochnaithe; i ndáil leis sin de féachfaidh an Coimisiún chuige nach saobhfar coinníollacha iomaíochta idir na Ballstáit i gcás earraí críochnaithe;
- (d) a riachtanaí atá sé suaithheadh tromchúiseach i ngeilleagair na mBallstát a sheachaint agus a áirithiú go dtiocfaidh forbairt réasúnach faoin táirgeadh agus forleathnú ar úsáid earraí sa Chomhphobal.

Caibidil 2

Srianta cainníochtúla idir na Ballstáit a thoirmeasc

Airteagal 28 (Sean-Airteagal 30)

Toirmiscfear idir na Ballstáit srianta cainníochtúla ar allmhairí agus gach beart comhéifeachta.

Airteagal 29 (Sean-Airteagal 34)

Toirmiscfear idir na Ballstáit srianta cainníochtúla ar onnmhairí agus gach beart comhéifeachta.

Airteagal 30 (Sean-Airteagal 36)

Ní fhágann forálacha Airteagail 28 agus 29 go mbeidh bac ar thoirmisc nó srianta le hallmhairí nó onnmhairí nó earraí faoi bhealach, más gá a leithéid ar mhaithe leis an moráltacht phoiblí, leis an mbeartas poiblí nó le slándáil an phobail; chun sláinte agus saol daoine nó ainmhithe nó plandaí a chosaint; chun seoda náisúnta atá luachmhar ó thaobh na healaíne, na staire nó na seandálaíochta a chosaint; nó chun maoin tionscail agus tráchtála a chosaint. Ach ní cead áis a bhaint as na toirmisc ná na srianta sin le haghaidh idirdhealú treallach ná chun srianadh faoi cheilt a dhéanamh ar an trádáil idir Ballstáit.

Airteagal 31 (Sean-Airteagal 37)

1. Déanfaidh na Ballstáit coigeartú ar aon Státmhonaplachtaí de chineál tráchtálach chun a áirithiú nach mbeidh aon idirdhealú ann idir náisiúnaigh de na Ballstáit maidir leis na coiníollacha faoina bhfaightear earraí agus faoina gcuirtear ar an margadh iad.

Bainfidh forálacha an Airteagail seo le haon chomhlacht trína ndéanann Ballstát, *de jure* nó *de facto*, maoirsiú nó cinneadh nó ábhar tionchair a oibriú, go díreach nó go hindíreach, ar allmhairí nó onnmhairí idir na Ballstáit. Bainfidh na forálacha sin mar an gcéanna le monaplachtaí a tarmligeadh ón Stát.

2. Staonfaidh na Ballstáit ó aon bheart nua a thabhairt isteach atá bunoscionn leis na prionsabail atá leagtha síos i mír 1 nó a chuireann srian le scóip na nAirteagal a bhaineann le dleachtanna custaim agus srianta cainníochtúla a thoirmeasc idir na Ballstáit.

3. Má bhíonn ag Stát-mhonaplacht de chineál tráchtálach rialacha a ceapadh chun gur fusa táirgí talmhaíochta a dhiúscairt nó an fáltas is fearr a ghnóthú astu, ní mór féachaint chuige, le linn rialacha an Airteagail seo a chur chun feidhme, go mbeidh a chomhionann sin de choimirce ann d'fhostaíocht na dtáirgeoirí a bheidh i gceist agus dá gcaighdeán maireachtála.

TEIDEAL II
AN TALMHAÍOCHT

Airteagal 32 (Sean-Airteagal 38)

1. Sroichfidh an cómhargadh chun na talmhaíochta agus chun na trádála i dtáirgí talmhaíochta. Ciallaíonn “táirgí talmhaíochta” torthaí na talún, na tógála stoic agus na hiascáireachta, agus táirgí próiseála céadchéime a bhaineann go díreach leis na torthaí sin.
2. Ach amháin mar a bhforáiltear a mhalairt in Airteagail 33 go 38, bainfidh na rialacha atá leagtha síos do bhunú an chómhargaidh le táirgí talmhaíochta.
3. Tá liosta in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an gConradh seo de na táirgí lena mbaineann forálacha Airteagail 33 go 38.
4. I dteannta an cómhargadh do tháirgí talmhaíochta a oibriú agus a fhorbairt ní foláir comhbheartas talmhaíochta a bhunú.

Airteagal 33 (Sean-Airteagal 39)

1. Is iad aidhmeanna an chomhbheartais talmhaíochta:
  - (a) táirgiúlacht na talmhaíochta a mhéadú trí ascnamh teicniúil a chur chun cinn agus trína áirithiú go ndéanfar forbairt réasúnach ar tháirgeadh na talmhaíochta agus go n-úsáidfear mar is fearr is féidir na tosca táirgthe, go háirithe na hoibrithe;
  - (b) mar sin, caighdeán cóir maireachtála a áirithiú don lucht talmhaíochta, go háirithe trí thuilleamh gach duine dá mbíonn ag gabháil don talmhaíocht a mhéadú;
  - (c) margaí a chobhsú;
  - (d) a chinntiú go mbíonn soláthairtí ar fáil;
  - (e) a áirithiú go mbíonn soláthairtí á bhfáil ar phraghsanna réasúnta ag tomhaltóirí.
2. Ar an gcomhbheartas talmhaíochta agus na modhanna speisialta chun a fheidhmithe a bheith á n-oibriú amach, cuirfear na nithe seo a leanas san áireamh:
  - (a) gníomhaíocht shainghnéitheach na talmhaíochta, mar gheall ar ghréasán sóisialta na talmhaíochta agus na difríochtaí sa ghréasán sin, agus na difríochtaí nádúrtha, ó réigiún talmhaíochta go chéile;

- (b) a riachtanaí atá sé na coigeartuithe is cuí a dhéanamh céim ar chéim;
- (c) an talmhaíocht sna Ballstáit a bheith ina hearnáil atá dlúth-tháite leis an ngeilleagar ina iomláine.

Airteagal 34 (Sean-Airteagal 40)

1. Chun na haidhmeanna atá leagtha amach in Airteagal 33 a ghnóthú, bunófar comheagraíocht mhargaí talmhaíochta.

Is i bhfoirm acu seo a leanas, de réir an táirge áirithe, a bheidh an eagraíocht sin:

- (a) comhrialacha iomaíochta;
- (b) comhordú éigeantach ar na heagraíochtaí náisiúnta margáíochta;
- (c) eagraíocht Eorpach margáíochta.

2. An chomheagraíocht a bhunófar de réir mhír 1, féadfaidh sí na bearta uile a chuimsiú is gá chun na haidhmeanna a ghnóthú atá leagtha amach in Airteagal 33, go háirithe rialú praghsanna, cabhracha chun na táirgí éagsúla a tháirgeadh agus a chur ar an margadh, córais chun táirgí a stóráil agus a thabhairt anonn agus comhshásra chun allmhairí nó onnmhairí a chobhsú.

Beidh ar an gcomheagraíocht cloí le gnóthú na n-aidhmeanna atá leagtha amach in Airteagal 33, agus gan idirdhealú ar bith a dhéanamh idir táirgeoirí nó tomhaltóirí sa Chomhphobal.

Bunófar aon chombheartas praghsanna ar chomhchaighdeáin agus ar chómhodhanna ríomhaireachta.

3. Chun a chumasú don chomheagraíocht dá dtagraítear i mír 1 a haidhmeanna a ghnóthú, féadfar ciste nó cistí um threoraíocht agus ráthaíocht talmhaíochta a bhunú.

Airteagal 35 (Sean-Airteagal 41)

Chun go bhféadfar na haidhmeanna atá leagtha amach in Airteagal 33 a ghnóthú, féadfar socrú a dhéanamh faoi chuimsiú an chombheartais talmhaíochta do bhearta mar iad seo:

- (a) comhordú éifeachtach ar iarrachtaí i réimsí na gairmoiliúna, an taighde, agus leathadh eolais ar an talmhaíocht; chuige sin, is féidir tionscadail nó institiúidí a mhaoiniú i gcomhar;
- (b) comhbhearta chun úsáid táirgí áirithe a chur chun cinn.

Airteagal 36 (Airteagal 42)

Maidir le táirgeadh agus trádáil táirgí talmhaíochta, ní bheidh feidhm ag forálacha na Caibidle a bhaineann le rialacha iomaíochta ach amháin a mhéad a chinnfidh an Chomhairle, faoi chuimsiú Airteagal 37(2) agus (3) agus de réir an nós imeachta atá leagtha síos ansin, agus na haidhmeanna atá leagtha amach in Airteagal 33 a chur san áireamh.

Féadfaidh an Chomhairle, go háirithe, deonú cabhrach a údarú:

- (a) chun fiontair a chosaint atá faoi chis mar gheall ar dhálaí struchtúracha nó nádúrtha;
- (b) faoi chuimsiú clár forbraíochta don eacnamaíocht.

Airteagal 37 (Sean-Airteagal 43)

1. Chun na treoirlínte do chombheartas talmhaíochta a léiriú, déanfaidh an Coimisiún, a luaite a thiofadh an Conradh seo i bhfeidhm, comhdháil de na Ballstáit a chomóradh, d'fhonn a mbeartais talmhaíochta a chóimheas, go háirithe trí chuntas a sholáthar ar a n-acmhainní agus a riachtanais.

2. Tar éis obair na comhdhála dá bhforáiltear i mír 1 a thabhairt dá aire, déanfaidh an Coimisiún, tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus laistigh de dhá bhliain ón gConradh seo a theacht i bhfeidhm, tograí a thíolacadh chun an chombheartas talmhaíochta a leagan amach agus a chur i ngníomh, lena n-áirítear ceann de na foirmeacha comheagraíochta dá bhforáiltear in Airteagal 34(1) a chur in ionad na n-eagraíochtaí náisiúnta, agus chun na bearta a shonraítear sa Teideal seo a chur i ngníomh.

Sna tograí sin cuirfear san áireamh idirthuilleamaíocht na gcúrsaí talmhaíochta atá luaite sa Teideal seo.

Déanfaidh an Chomhairle, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, rialacháin a cheapadh, teoracha a eisiúint, nó cinní a ghlacadh gan dochar d'aon mholtaí is féidir léi a thabhairt freisin.

3. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe agus de réir mhír 1, an chomheagraíocht dá bhforáiltear in Airteagal 34(1) a chur in ionad na n-eagraíochtaí náisiúnta margáíochta, más rud é:

- (a) go dtairgeann an chomheagraíocht do na Ballstáit atá ina choinne sin, agus a bhfuil eagraíocht dá gcuid féin acu don táirgeadh áirithe, a chomhionann sin de ráthú um fhos-taíocht agus caighdeán maireachtála na dtáirgeoirí a bheidh i gceist, ag féachaint do na hoiriúnuithe is indéanta agus don speisialtóireacht is gá le himeacht aimsire;
- (b) go n-áirithíonn an eagraíocht sin dálaí trádála sa Chomhphobal mar atá i margadh náisiúnta.

4. Má bhíonn comheagraíocht d'amhábhair áirithe bunaithe sula mbeidh comheagraíocht ann do na táirgí próiseáilte a fhreagraíonn dóibh, féadfar na hamhábhair a úsáidtear do tháirgí próiseáilte atá le honnmhairiú go tríú tíortha a allmhairiú ó lasmuigh den Chomhphobal.

Airteagal 38 (Sean-Airteagal 46)

Nuair a dhéantar i mBallstát táirge a thabhairt faoi eagraíocht náisiúnta mhargaíochta nó faoi rialacha inmheánacha comhéifeachta a imríonn ar staid iomaíochta a shamhail de tháirgeadh i mBallstát eile, cuirfidh na Ballstáit muirear frithchúitimh ar an táirge sin, arna allmhairiú ón mBallstát ina bhfuil an eagraíocht nó na rialacha sin, mura rud é go gcuireann an Stát sin muirear cúiteach chun feidhme ar onnmhairí.

Socróidh an Coimisiún méid na muirear sin ar an leibhéal is gá chun an chothromaíocht a shlánú; féadfaidh sé freisin bearta eile a údarú a gcinnfidh sé a gcoinníollacha agus a sonraí.

TEIDEAL III

SAORGHLUAISEACHT DAOINE, SEIRBHÍSÍ AGUS CAIPITIL

Caibidil 1

Oibrithe

Airteagal 39 (Sean-Airteagal 48)

1. Áiritheofar saoirse ghluaiseachta d'oibrithe laistigh den Chomhphobal.
2. Bhéarfaidh an tsaoirse ghluaiseachta sin go ndíothófar aon idirdhealú de bhíthin a náisiúntachta idir oibrithe na mBallstát maidir le fostaíocht, le luach saothair agus le coinníollacha eile oibre.
3. Gabhfaidh léi, faoi réir teorainneacha a bhfuil call leo ar mhaithe leis an mbeartas poiblí, leis an tslándáil phoiblí nó leis an tsláinte phoiblí, an ceart:
  - (a) chun glacadh le fostaíocht a tairgeadh iarbhír;
  - (b) leis an aidhm sin, chun gluaiseacht faoi shaoirse laistigh de chríoch na mBallstát;
  - (c) chun fanacht i mBallstát le bheith ag gabháil d'fhostaíocht ann de réir na bhforálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin a bhaineann le fostaíocht náisiúnaigh an Stáit sin;
  - (d) chun fuireach i gcríoch Bhallstáit tar éis bheith ar fostú sa Stát sin, faoi réir coinníollacha a chorprófar i rialacháin feidhmiúcháin a ullmhóidh an Coimisiún.
4. Ní bhainfidh forálacha an Airteagail seo le fostaíocht sa tseirbhís phoiblí.

Airteagal 40 (Sean-Airteagal 49)

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, trí bhíthin treoracha nó rialachán, na bearta is gá chun saoirse ghluaiseachta d'oibrithe, mar atá sé sainithe in Airteagal 39, a thabhairt i gcrích, go háirithe:

- (a) trí chomhoibriú dlúth a áirithiú idir na seirbhísí náisiúnta fostaíochta;
- (b) trí dhíothú a dhéanamh ar na gnásanna agus na cleachtais riaracháin sin agus na tréimhsí cáiliúcháin sin maidir le bheith i dteideal fostaíochta atá ar fáil, cibé acu ó reachtaíocht náisiúnta nó ó chomhaontuithe a bhí déanta idir na Ballstáit a thig siad, a mbeadh a gcoimeád ar bun ina chonstaic ar shaorghluaiseacht oibrithe;
- (c) trí dhíothú a dhéanamh ar na tréimhsí cáiliúcháin agus na srianta eile sin go léir, dá bhforáiltear faoi reachtaíocht náisiúnta nó faoi chomhaontuithe a bhí déanta idir na Ballstáit, a chuireann ar oibrithe ó Bhallstáit eile coinníollacha maidir le saor-rogha fostaíochta nach gcuirtear ar oibrithe an Stáit atá i gceist;
- (d) trí shásra iomchuí a chur ar bun chun tairiscintí fostaíochta agus iarratais ar fhostaíocht a thabhairt i dteagmháil le chéile agus chun go n-éascófar cothromaíocht idir soláthar agus éileamh ar mhargadh na fostaíochta d'fhonn go seachnófar aon dochar mór don chaighdeán maireachtála agus don leibhéal fostaíochta sna réigiúin agus sna tionscail éagsúla.

Airteagal 41 (Sean-Airteagal 50)

Taobhóidh na Ballstáit, faoi chuimsiú cláir chomhpháirtigh, le hoibrithe óga a mhalartú le chéile.

Airteagal 42 (Sean-Airteagal 51)

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, cibé bearta i réimse na slándála sóisialta is gá chun saoirse ghluaiseachta a sholáthar d'oibrithe; chuige sin, déanfaidh sí socruithe chun a áirithiú do na hoibrithe imirceacha agus dá gcleithiúnaithe:

- (a) go gcomhshuimeofar, d'fhonn an ceart chun sochair a fháil agus a choinneáil agus méid an tsochair a ríomh, na tréimhsí uile a chuirtear san áireamh faoi dhlíthe na dtíortha éagsúla;
- (b) go n-íofar sochair le daoine a chónaíonn ar chríocha na mBallstát.

Gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil i gcaitheamh an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251.

Caibidil 2

Ceart bunaíochta

Airteagal 43 (Sean-Airteagal 52)

Faoi chuimsiú na bhforálacha atá leagtha amach thíos, toirmiscfear srianta ar shaoirse bhunaíochta náisiúnaigh de chuid Ballstáit i gcríoch Bhallstáit eile. Bainfidh an toirmeasc sin freisin le srianta ar ghníomhaireachtaí, brainsí nó fochuideachtaí a chur ar bun ag náisiúnaigh d'aon Bhallstát atá bunaithe i gcríoch aon Bhallstáit.

Folóidh saoirse bhunaíochta an ceart chun gabháil le gníomhaíochtaí agus iad a shaothrú mar oibrithe ar a gconlán féin, chun gnóthais a chur ar bun agus a bhainistí, go háirithe cuideachtaí nó gnólachtaí de réir bhrí Airteagal 48, an dara mír, faoi na coinníollacha atá leagtha síos dá náisiúnaigh féin le dlí na tíre ina bhfuil suíomh na bunaíochta sin, faoi réir fhorálacha na Caibidle a bhaineann le caipiteal.

Airteagal 44 (Sean-Airteagal 54)

1. Chun an tsaoirse bhunaíochta a bhaint amach i gcás gníomhaíochta áirithe, gníomhóidh an Chomhairle trí bhíthin teoracha, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta.

2. Déanfaidh an Chomhairle agus an Coimisiún na dualgais a thitfidh orthu faoi na forálacha roimhe seo a chomhlíonadh, go háirithe:

- (a) trí fhreastal i dtosach báire, de ghnáth, do ghníomhaíochtaí ina ndéanann an tsaoirse bhunaíochta fóntas ar leith d'fhorbairt na táirgeachta agus na trádála;
- (b) trí comhoibriú dlúth idir na húdaráis inniúla sna Ballstáit a áirithiú ionas go gcinnteofar an cor áirithe sa Chomhphobal atá ar na gníomhaíochtaí éagsúla atá i gceist;
- (c) trí dhíothú na ngnásanna agus na gcleachtas riaracháin sin, cibé acu ó reachtaíocht náisiúnta nó ó chomhaontuithe a bhí déanta idir na Ballstáit a thig siad, a mbeadh a gcoimeád ar bun ina chonstaic ar shaoirse bhunaíochta;
- (d) trína áirithiú go bhféadfaidh oibrithe ó Bhallstát amháin atá ar fostú i gcríoch Bhallstáit eile fanacht sa chríoch sin chun gabháil le gníomhaíochtaí ann mar oibrithe ar a gconlán féin, má shásaíonn siad na coinníollacha ba ghá dóibh a shásamh dá mba ag an am a bhí siad ar intinn gabháil leis na gníomhaíochtaí sin a thiochfaidís isteach sa Stát sin;
- (e) trína chumasú do náisiúnach Ballstáit amháin talamh agus foirgnimh a fháil agus a úsáid a bhfuil a suíomh i gcríoch Bhallstáit eile, chomh fada is nach bhfuil sin contrártha do na prionsabail atá leagtha síos in Airteagal 33(2);
- (f) trí dhíothú comhleanúnach a dhéanamh ar shrianta le saoirse bhunaíochta i ngach brainse gníomhaíochta a bheidh faoi bhreithniú, i gcás na coinníollacha maidir le gníomhair-eachtaí, brainsí nó fochuideachtaí a chur ar bun i gcríoch Bhallstáit agus i gcás na

gcoinníollacha a bhaineann le pearsanra de chuid na príomhbhunaíochta a dhul isteach i bpoist bhainistíochta nó maoirseachta sna gníomhaireachtaí, sna brainsí nó sna fochuideachtaí sin;

- (g) trí chomhordú a dhéanamh, a mhéad is gá sin, ar na coimircí a éilíonn Ballstáit ar chuideachtaí nó gnólachtaí de réir bhrí an dara mír d'Airteagal 48, ionas go gcosnófar leasanna comhaltaí agus daoine eile, d'fhonn na coimircí sin a chomhionannú ar fud an Chomhphobail;
- (h) trína dheimhniú dóibh féin nach saobhfar na coinníollacha bunaíochta trí chabhracha ó Bhallstáit.

Airteagal 45 (Sean-Airteagal 55)

Ní bhainfidh forálacha na Caibidle seo, i gcás aon Bhallstáit áirithe, le gníomhaíochtaí a bhfuil baint acu sa Stát sin, fiú go hócáideach, le hoibriú údarais oifigiúil.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, a rialú nach mbainfidh forálacha na Caibidle seo le gníomhaíochtaí áirithe.

Airteagal 46 (Sean-Airteagal 56)

1. Ní rachaidh forálacha na Caibidle seo, agus bearta dá mbun, chun dochair d'infheidhmeacht forálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin lena bhforáiltear cóir speisialta do náisiúnaigh choigríche ar mhaithe leis an mbeartas poiblí, leis an tslándáil phoiblí nó leis an tsláinte phoiblí.

2. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, treoracha a eisiúint chun na forálacha réamhluaite a chomhordú.

Airteagal 47 (Sean-Airteagal 57)

1. Chun gur fusa do dhaoine gabháil le gníomhaíochtaí agus iad a shaothrú mar dhaoine féinfhostaithe, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, treoracha ghlacadh chun diplómaí, teastais agus cruthúnais eile ar cháilíochtaí foirmiúla a aithint go frithpháirteach.

2. Chun na críche céanna, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, treoracha a eisiúint chun comhordú a thabhairt ar na forálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin i mBallstáit i dtaobh gabháil le gníomhaíochtaí agus iad a shaothrú mar dhaoine féinfhostaithe. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil i gcaitheamh an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, cinneadh maidir le treoracha ar gá, chun iad a chur chun feidhme i mBallstát amháin ar a laghad, leasú a dhéanamh ar na prionsabail reachtaíochta atá ann cheana a bhaineann le córas rialú na ngairmeacha maidir le hoiliúint agus le coinníollacha rochtana do dhaoine nádúrtha. I gcásanna eile, gníomhóidh an Chomhairle trí throllach cáilithe.

3. I gcás ghairm na míochaine agus gairmeacha gaolmhara agus ghairm na cógaisíochta, beidh an díothú comhleanúnach ar shrianta ag brath ar chomhordú coinníollacha a gcleachta sin sna Ballstáit éagsúla.

Airteagal 48 (Sean-Airteagal 58)

Cuideachtaí nó gnólachtaí a foirmíodh de réir dlí Ballstáit agus a bhfuil a n-oifig chláraithe, a riarachán lárnach nó a bpríomháit ghnó acu sa Chomhphobal, déileálfar leo, chun críocha na Caibidle seo, ar an gcuma chéanna le daoine nádúrtha is náisiúnaigh de Bhallstáit.

Ciallaíonn “cuideachtaí nó gnólachtaí” cuideachtaí nó gnólachtaí a bunaíodh faoin dlí sibhialta nó faoin dlí tráchtála, lena n-áirítear comharchumainn, agus daoine dlítheanacha eile a rialaítear le dlí poiblí nó le dlí príobháideach, cé is moite díobh siúd atá neamhbhrabúsmhar.

Caibidil 3

Seirbhísí*Airteagal 49 (Sean-Airteagal 59)*

Faoi chuimsiú na bhforálacha atá leagtha amach thíos, déanfar srianta ar an tsaoirse chun seirbhísí a sholáthar sa Chomhphobal a thoirmeasc i gcás náisiúnaigh de chuid Ballstáit atá bunaithe i Stát den Chomhphobal seachas Stát an duine dá bhfuil na seirbhísí ceaptha.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, forálacha na Caibidle seo a chur chun sochair do náisiúnaigh ó thríú tír a thugann seirbhísí agus atá bunaithe sa Chomhphobal.

Airteagal 50 (Sean-Airteagal 60)

Measfar gur “seirbhísí” de réir bhrí an Chonartha seo seirbhísí a thugtar de ghnáth ar luach saothair, sa mhéid nach bhfuil siad faoi réir na bhforálacha a bhaineann le saorghluaiseacht earraí, caipitil agus daoine.

Áireofar go háirithe gur “seirbhísí”:

- (a) gníomhaíochtaí de chineál tionsclaíoch;
- (b) gníomhaíochtaí de chineál tráchtálach;
- (c) gníomhaíochtaí aos ceirde;
- (d) gníomhaíochtaí aos gairme.

Gan dochar d’fhorálacha na Caibidle a bhaineann leis an gceart bunaíochta, féadfaidh soláthróir seirbhíse, chun go bhféadfaidh sé an tseirbhís a sholáthar, a ghníomhaíocht a shaothrú go sealadach sa Stát ina soláthraítear an tseirbhís, faoi choinníollacha mar a chuireann an Stát sin ar a náisiúnaigh féin.

Airteagal 51 (Sean-Airteagal 61)

1. Beidh an tsaoirse chun seirbhísí a sholáthar i réim an iompair faoi rialú fhorálacha an Teidil a bhaineann le hiompar.
2. Déanfar an léirscaoileadh ar sheirbhísí baincéireachta agus árachais a bhaineann le gluaiseachtaí caipitil i gcomhréim leis an léirscaoileadh ar ghluaiseacht chaipitil.

Airteagal 52 (Sean-Airteagal 63)

1. Chun léirscaoileadh seirbhíse áirithe a ghnóthú, déanfaidh an Chomhairle, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Parlaimint na hEorpa, treoracha a eisiúint, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe.
2. Maidir leis na treoracha dá dtagraítear i mír 1, tabharfar tosaíocht de ghnáth do na seirbhísí sin a bhfuil éifeacht acu go díreach ar chostais táirgthe nó a gcuidíonn a léirscaoileadh le trádáil in earraí a chur chun cinn.

Airteagal 53 (Sean-Airteagal 64)

Dearbhaíonn na Ballstáit a bhfonnmhaireacht chun seirbhísí a léirscaoileadh thar mar is gá de réir na dtreoracha a eiseofar de bhun Airteagal 52(1), má bhíonn a staid eacnamaíoch i gcoitinne agus bail na hearnála áirithe dá ngeilleagar á cheadú sin.

Chuige sin, cuirfidh an Coimisiún moltaí faoi bhráid na mBallstát a bheidh i gceist.

Airteagal 54 (Sean-Airteagal 65)

Fad a bheidh srianta ar shaoirse chun seirbhísí a sholáthar gan díothú, cuirfidh gach Ballstát na srianta sin chun feidhme gan idirdhealú de bhíthin náisiúntachta ná áite cónaithe ar gach duine a sholáthraíonn seirbhísí de réir bhrí na chéad mhíre d'Airteagal 49.

Airteagal 55 (Sean-Airteagal 66)

Bainfidh forálacha Airteagail 45 go 48 leis na hábhair a rialaítear leis an gCaibidil seo.

Caibidil 4

Caipiteal agus íocaíochtaí

Airteagal 56 (Sean-Airteagal 73b)

1. Faoi chuimsiú na bhforálacha atá leagtha amach sa Chaibidil seo, toirmiscfear na srianta uile ar ghluaiseacht chaipitil idir na Ballstáit agus idir na Ballstáit agus tríú tíortha.
2. Faoi chuimsiú na bhforálacha atá leagtha amach sa Chaibidil seo, toirmiscfear na srianta uile ar íocaíochtaí idir na Ballstáit agus idir na Ballstáit agus tríú tíortha.

Airteagal 57 (Sean-Airteagal 73c)

1. Beidh forálacha Airteagal 56 gan dochar do chur chun feidhme i gcás thríú tíortha srianta atá ann ar an 31 Nollaig 1993 faoin dlí náisiúnta nó Comhphobail arna ghlacadh i ndáil le gluaiseacht chaipitil chuig tríú tíortha nó uathu a bhaineann le hinfheistíocht dhíreach, lena n-áirítear infheistíocht in eastát réadach, le bunaíocht, le soláthar seirbhísí airgeadais nó le hurrúis a ligean isteach ar mhargaí caipitil.
2. Agus í ag iarraidh cuspóir na saorghluaiseachta caipitil a bhaint amach idir na Ballstáit agus tríú tíortha a mhéad is féidir agus gan dochar do Chaibidlí eile an Chonartha seo, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, bearta a ghlacadh ar ghluaiseacht chaipitil chuig tríú tíortha nó uathu a bhaineann le hinfheistíocht dhíreach, lena n-áirítear infheistíocht in eastát réadach, le bunaíocht, le soláthar seirbhísí airgeadais nó le hurrúis a ligean isteach ar mhargaí caipitil. Ní foláir a bheith d'aon toil maidir le bearta faoin mír seo atá in ionannas le céim siar i ndlí an Chomhphobail i dtaca le léirscaoileadh gluaiseachta caipitil chuig tríú tíortha nó uathu.

Airteagal 58 (Sean-Airteagal 73d)

1. Beidh forálacha Airteagal 56 gan dochar do cheart Ballstát:
  - (a) forálacha ábhartha a ndlí cánach a chur chun feidhme a idirdhealaíonn idir cáiniócóirí nach bhfuil sa chor céanna maidir lena n-áit chónaithe nó maidir leis an áit ina bhfuil a gcuid caipitil infheistithe;
  - (b) gach beart fíor-riachtanach a ghlacadh chun sárúithe ar an dlí náisiúnta agus ar rialacháin náisiúnta a chosc, go háirithe i réimse an chánachais agus maoirseacht stuamachta ar institiúidí airgeadais, nó nósanna imeachta a leagan síos maidir le dearbhuithe um ghluaiseachtaí caipitil chun críoch faisnéise riarthaí nó staidrimh, nó bearta a ghlacadh a dhlítear ar fhorais an bheartais phoiblí nó na slándála poiblí.
2. Beidh forálacha na Caibidle seo gan dochar d'infheidhmeacht na srianta ar an gceart bunaíochta atá ag luí leis an gConradh seo.

3. Ní fhéadfar áis a bhaint as na bearta ná na nósanna imeachta dá dtagraítear i míreanna 1 agus 2 le haghaidh idirdhealú treallach ná chun srianadh faoi cheilt a dhéanamh ar shaorghluaiseacht chaipitil agus íocaíochtaí mar atá sé sainithe in Airteagal 56.

Airteagal 59 (Sean-Airteagal 73f)

Má bhíonn, in imthosca eisceachtúla, gluaiseachtaí caipitil chuig tríú tíortha nó uathu ina gcúis, nó ag bagairt bheith ina siocair, le deacrachtaí tromchúiseacha d'oibriú an aontais eacnamaíoch agus airgeadaíochta, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, bearta coimirce a ghlacadh i leith tríú tíortha go feadh tréimhse nach mó ná sé mhí, má tá fíorghá le bearta den sórt sin.

Airteagal 60 (Sean-Airteagal 73g)

1. Má mheastar, sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 301, gur gá gníomhaíocht Chomhphobail, féadfaidh an Chomhairle, i gcomhréir leis an nós imeachta dá bhforáiltear in Airteagal 301, na bearta práinneacha is gá a ghlacadh ar an ngluaiseacht chaipitil agus ar íocaíochtaí maidir leis na tríú tíortha i dtrácht.

2. Gan dochar d'Airteagal 297 agus fad nach bhfuil bearta glactha ag an gComhairle de bhun mhír 1, féadfaidh Ballstát, ar chúiseanna tromchúiseacha polaitiúla agus ar fhorais phráinne, bearta aontaobhacha a ghlacadh i leith tríú tír i ndáil le gluaiseachtaí caipitil agus le híocaíochtaí. Cuirfear an Coimisiún agus na Ballstáit eile ar an eolas faoi bhearta den sórt sin faoi dháta a dteacht i bhfeidhm ar a dhéanaí.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, a chinneadh go mbeidh ar an mBallstát i dtrácht bearta den sórt sin a leasú nó a dhíothú. Cuirfidh Uachtarán na Comhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas faoi aon chinneadh den sórt sin arna ghlacadh ag an gComhairle.

TEIDEAL IV (Sean-Teideal IIIa)

VÍOSAÍ, TEARMANN, INIMIRCE AGUS BEARTAIS EILE A BHAINNEANN LE SAORGHLUAISEACHT DAOINE

Airteagal 61 (Sean-Airteagal 73i)

D'fhonn limistéar saoirse, slándála agus ceartais a bhunú go comhleanúnach, glactfaidh an Chomhairle na bearta seo a leanas:

- (a) laistigh de thréimhse cúig bliana tar éis do Chonradh Amstardam teacht i bhfeidhm, bearta arb é is aidhm dóibh saorghluaiseacht daoine a áirithiú i gcomhréir le hAirteagal 14, i dteannta le bearta tionlacain a bhaineann go díreach leo maidir le rialuithe ar theorainneacha seachtracha, tearmann agus inimirce, i gcomhréir le forálacha phointí (2) agus (3) d'Airteagal 62 agus phointí (1)(a) agus (2)(a) d'Airteagal 63, agus bearta chun coirpeacht a chosc agus a chomhrac i gcomhréir le forálacha phointe (e) d'Airteagal 31 den Chonradh ar an Aontas Eorpach;

- (b) bearta eile i réimsí an tearmainn agus na hinimirce agus bearta eile maidir le cearta náisiúnach tríú tíortha a choimirciú, i gcomhréir le forálacha Airteagal 63;
- (c) bearta i réimse an chomhair bhreithiúnaigh in ábhair shibhialta mar a fhoráiltear in Airteagal 65;
- (d) bearta iomchuí chun comhar riarthach, mar a fhoráiltear in Airteagal 66, a chothú agus a neartú;
- (e) bearta eile i réimse an chomhair phóilíneachta agus bhreithiúnaigh in ábhair choiriúla arb é is aidhm dóibh ardleibhéal slándála a áirithiú trí choirpeacht a chosc agus a chomhrac laistigh den Aontas i gcomhréir le forálacha an Chonartha ar an Aontas Eorpach.

Airteagal 62 (Sean-Airteagal 73j)

Laistigh de thréimhse cúig bliana tar éis do Chonradh Amstardam teacht i bhfeidhm, glacfaidh an Chomhairle na bearta seo a leanas, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 67:

- (1) bearta d'fhonn a áirithiú, i gcomhlíonadh Airteagal 14, nach mbeidh aon rialú ar dhaoine, bíodh siad ina saoránaigh den Aontas nó ina náisiúnaigh de thríú tíortha, ar thrasnú teorainneacha inmheánacha dóibh;
- (2) bearta maidir le teorainneacha seachtracha na mBallstát a thrasnú a bhunóidh:
  - (a) caighdeáin agus nósanna imeachta a leanfaidh na Ballstáit agus seiceálacha á ndéanamh acu ar dhaoine ag teorainneacha den sórt sin;
  - (b) rialacha maidir le víosaí le haghaidh fanachta bheartaithe nach mó ná trí mhí, lena n-áirítear:
    - (i) liosta na dtríú tíortha a mbeidh ar a náisiúnaigh víosaí a bheith ina seilbh acu ar thrasnú teorainneacha seachtracha dóibh agus liosta na dtríú tíortha a mbeidh a náisiúnaigh saor ón gceanglas sin;
    - (ii) na nósanna imeachta agus na coinníollacha maidir le Ballstáit d'eisiúint víosaí;
    - (iii) formáid chomhionann do víosaí;
    - (iv) rialacha maidir le víosa chomhionann;
- (3) bearta ag leagan amach na gcoinníollacha faoina mbeidh saoirse taistil ag náisiúnaigh tríú tíortha ar chríoch na mBallstát le linn thréimhse nach mó ná trí mhí.

Airteagal 63 (Sean-Airteagal 73k)

Laistigh de thréimhse cúig bliana tar éis do Chonradh Amstardam teacht i bhfeidhm, glacfaidh an Chomhairle na bearta seo a leanas, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 67:

- (1) bearta maidir le tearmann, i gcomhréir le Coinbhinsiún na Ginéive an 28 Iúil 1951 agus Prótocal an 31 Eanáir 1967 maidir le stádas dídeanaithe agus conarthaí ábhartha eile, sna réimsí seo a leanas:
  - (a) critéir agus sásraí chun a chinneadh cé acu Ballstát atá freagrach as iarratas ar thearmann arna thíolacadh ag náisiúnach tríú tír i gceann de na Ballstáit a scrúdú,
  - (b) caighdeáin íosta maidir le glacadh iarratasóirí ar thearmann i mBallstáit,
  - (c) caighdeáin íosta maidir le cáiliú náisiúnach tríú tíortha mar dhídeanaithe,
  - (d) caighdeáin íosta maidir le nósanna imeachta i mBallstáit chun stádas dídeanaí a bhronnadh nó a aistarraingt;
- (2) bearta maidir le dídeanaithe agus daoine easáitithe sna réimsí seo a leanas:
  - (a) caighdeáin íosta chun cosaint shealadach a thabhairt do dhaoine easáitithe ó thríú tíortha nach féidir leo filleadh ar a dtír thionscnaimh agus do dhaoine a bhfuil gá acu ar dhóigh eile le cosaint idirnáisiúnta,
  - (b) cothromaíocht iarrachta idir na Ballstáit a chur ar aghaidh maidir le dídeanaithe agus daoine easáitithe a ghlacadh agus iarmhairtí an ghlactha sin a iompar;
- (3) bearta maidir le beartas inimirce sna réimsí seo a leanas:
  - (a) coinníollacha iontrála agus cónaithe agus caighdeáin do nósanna imeachta maidir le Ballstáit d'eisiúint víosaí fadtéarmacha agus ceadanna cónaithe, lena n-áirítear iad sin a eisítear chun críche athaontú teaghlach,
  - (b) inimirce neamhdhlíthiúil agus cónaí neamhdhlíthiúil, lena n-áirítear cónaitheoirí neamhdhlíthiúla a aisdúichiú;
- (4) bearta a shainíonn na cearta agus na coinníollacha faoina bhféadfaidh náisiúnaigh tríú tíortha a bhfuil cónaí orthu go dlíthiúil i mBallstát cónaí i mBallstáit eile.

Ní chuirfidh na bearta arna nglacadh ag an gComhairle de bhun phointí (3) agus (4) cosc ar aon Bhallstát forálacha náisiúnta atá ag luí leis an gConradh seo agus le comhaontuithe idirnáisiúnta a choimeád ar bun ná a thabhairt isteach sna réimsí i dtrácht.

Ní bheidh na bearta a ghlacfar de bhun phointí (2)(b), (3)(a) agus (4) faoi réir na tréimhse cúig bliana dá dtagraítear anseo thuas.

Airteagal 64 (Sean-Airteagal 73l)

1. Ní dhéanfaidh an Teideal seo difear d'fheidhmiú na bhfreagrachtaí atá ar na Ballstáit maidir leis an ord poiblí a chaomhnú agus slándáil inmheánach a choimirciú.
2. I gcás Ballstát nó Ballstáit a bheith i láthair staid éigeandála arb é a príomhthréith plódú tobann náisiúnach tríú tíortha agus gan dochar do mhír 1, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, bearta sealadacha a ghlacadh nach mó a ré ná sé mhí ar mhaithe leis na Ballstáit i dtrácht.

Airteagal 65 (Sean-Airteagal 73m)

Na bearta i réimse an chomhair bhreithiúnaigh sna hábhair sibhialta sin a bhfuil impleachtaí trasteorann acu a bheidh le glacadh i gcomhréir le hAirteagal 67 agus a mhéad is gá d'oibriú rianúil an mhargaidh inmheánaigh, cuimseoidh siad:

(a) feabhsú agus simpliú a dhéanamh:

- ar an gcóras chun doiciméid bhreithiúnacha agus sheachbhreithiúnacha a sheirbheáil trasna teorainneacha;
- ar chomhar le linn fianaise a ghlacadh;
- ar aitheantas agus forghníomhú breitheanna i gcásanna sibhialta agus tráchtála, lena n-áirítear breitheanna i gcásanna seachbhreithiúnacha;

(b) comhchuibheas na rialacha is infheidhme sna Ballstáit maidir le heasaontas dlí agus dlínse a chur ar aghaidh;

(c) constaicí ar dhea-oibriú imeachtaí sibhialta a dhíchur, más gá trí chomhchuibheas na rialacha maidir leis an nós imeachta sibhialta is infheidhme sna Ballstáit a chur ar aghaidh.

Airteagal 66 (Sean-Airteagal 73n)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 67, na bearta a ghlacadh is gá chun comhar a áirithiú idir na ranna ábhartha de riaracháin na mBallstát sna réimsí a thig faoin Teideal seo, agus idir na ranna sin agus an Coimisiún.

Airteagal 67 (Sean-Airteagal 73o)

1. Le linn idirthréimhse cúig bliana tar éis do Chonradh Amstardam teacht i bhfeidhm, gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún nó ar thionscnamh Ballstáit agus tar éis di dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa.

2. I ndiaidh na tréimhse cúig bliana sin:

- gníomhóidh an Chomhairle ar thograí ón gCoimisiún; scrúdóidh an Coimisiún aon iarraidh ó Bhallstát go dtíolacfadh sé togra don Chomhairle;
- déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, cinneadh a ghlacadh chun a fhoráil go mbeidh na réimsí uile a thig faoin Teideal seo nó roinnt díobh faoi rialú an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus chun na forálacha a bhaineann le cumhachtaí na Cúirte Breithiúnais a oiriúnú.

3. De mhaolú ar mhíreanna 1 agus 2, déanfaidh an Chomhairle na bearta dá dtagraítear i bpointe (2)(b) (i) agus (iii) d'Airteagal 62 a ghlacadh, amhail ó theacht i bhfeidhm Chonradh Amstardam, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa.

4. De mhaolú ar mhír 2, déanfaidh an Chomhairle na bearta dá dtagraítear i bpointe (2)(b) (ii) agus (iv) d'Airteagal 62 a ghlacadh, i ndiaidh tréimhse cúig bliana tar éis do Chonradh Amstardam teacht i bhfeidhm, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251.

Airteagal 68 (Sean-Airteagal 73p)

1. Beidh feidhm ag Airteagal 234 maidir leis an Teideal seo sna himthosca agus faoi na coinníollacha seo a leanas: nuair a thabharfar ceist ar aird a bhaineann le léiriú an Teidil seo nó le bailíocht nó léiriú gníomhartha de chuid institiúidí an Chomhphobail arna mbunú ar an Teideal seo i gcás atá ar feitheamh os comhair cúirte nó binse de chuid Ballstáit agus nach bhfuil leigheas breithiúnach faoin dlí náisiúnta in aghaidh bhreitheanna na cúirte nó an bhinse sin, féadfaidh an chúirt nó an binse sin, má mheasann sí nó sé gur gá breith maidir leis an gceist sin ionas go bhféadfaidh sí nó sé breithiúnas a thabhairt, a iarraidh ar an gCúirt Bhreithiúnais réamhrialú a thabhairt ar an gceist sin.

2. Ar aon chuma, ní bheidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais chun rialú ar aon bheart nó aon chinneadh arna ghlacadh de bhun phointe (1) d'Airteagal 62 maidir leis an ord poiblí a chaomhnú agus slándáil inmheánach a choimirciú.

3. Féadfaidh an Chomhairle, an Coimisiún nó Ballstát a iarraidh ar an gCúirt Bhreithiúnais rialú a thabhairt ar cheist maidir le léiriú an Teidil seo nó gníomhartha de chuid institiúidí an Chomhphobail arna mbunú ar an Teideal seo. An rialú arna thabhairt ag an gCúirt Bhreithiúnais mar fhreagra ar iarraidh den sórt sin, ní bheidh feidhm aige maidir le breithiúnais de chuid chúirteanna nó bhinsí na mBallstát atá tagtha chun bheith ina *res judicata*.

Airteagal 69 (Sean-Airteagal 73q)

Beidh cur i bhfeidhm an Teidil seo faoi réir fhorálacha an Phrótacail maidir le seasamh na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann agus an Phrótacail maidir le seasamh na Danmhairge agus gan dochar don Phrótacal maidir le gnéithe áirithe d'Airteagal 14 den Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh a chur i bhfeidhm ar an Ríocht Aontaithe agus ar Éirinn.

TEIDEAL V (Sean-Teideal IV)

IOMPAR

Airteagal 70 (Sean-Airteagal 74)

Déanfaidh na Ballstáit cuspóirí an Chonartha seo a shaothrú, i gcúrsaí lena mbaineann an Teideal seo, faoi chuimsiú comhbheartais iompair.

Airteagal 71 (Sean-Airteagal 75)

1. D'fhonn Airteagal 70 a chur chun feidhme agus ag cur sainghnéithe an iompair san áireamh, leagfaidh an Chomhairle síos, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 215 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún:

- (a) comhrialacha is infheidhme maidir le hiompar idirnáisiúnta go críoch Bhallstáit nó uaithi nó ag gabháil trí chríoch Bhallstáit amháin nó níos mó;
- (b) na coinníollacha faoina bhféadfaidh carraeirí nach bhfuil cónaí orthu ann seirbhísí iompair a oibriú laistigh de Bhallstát;
- (c) na bearta ar mhaithe le feabhas a thabhairt ar shábháilteacht an iompair;
- (d) aon fhorálacha eile is fóinteach.

2. De mhaolú ar an nós imeachta dá bhforáiltear i mír 1, i gcás ina bhféadfaidh cur chun feidhme na bhforálacha maidir le prionsabail an chórais rialúcháin don iompar éifeacht thromchúiseach a bheith aige ar an gcaighdeán maireachtála agus ar an bhfostaíocht i limistéir áirithe agus ar oibriú saoráidí iompair, leagfaidh an Chomhairle síos iad, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta. Á leagan amach di, cuirfidh an Chomhairle san áireamh an riachtanas atá le hoiriúnú don fhorbairt eacnamaíoch a thiocfaidh den chómhargadh a bhunú.

Airteagal 72 (Sean-Airteagal 76)

Go dtí go mbeidh na forálacha dá dtagraítear in Airteagal 71(1) leagtha síos, ní fhéadfaidh aon Bhallstát, gan fhormheas d'aon toil ón gComhairle, cuid is lú fabhar, ina n-éifeacht dhíreach ná indíreach ar charraeirí Ballstát eile i gcomparáid le carraeirí is náisiúnaigh dá chuid féin, a thabhairt sna forálacha éagsúla a bhaineann leis an ábhar ar an 1 Eanáir 1958 nó, i gcás Stát aontach, ar dháta a n-aontachais.

Airteagal 73 (Sean-Airteagal 77)

Luífidh cabhracha leis an gConradh seo má fhreastalaíonn siad don riachtanas atá ann le comhordú an iompair nó má fhreagraíonn siad don aisíocaíocht as oibleagáidí áirithe a chomhlíonadh is gné dhílis de choincheap na seirbhíse poiblí.

Airteagal 74 (Sean-Airteagal 78)

Aon bheart a ghlacfar faoi chuimsiú an Chonartha maidir le rátaí agus coinníollacha iompair, cuirfear san áireamh iontu imthosca eacnamaíocha na gcarraeirí.

Airteagal 75 (Sean-Airteagal 79)

1. Díothófar, i gcás iompair sa Chomhphobal, aon idirdhealú trína ndéanann carraeirí rátaí difriúla a bhaint amach agus coinníollacha difriúla a fhorchur as na hearraí céanna a iompar ar na hidirbhealaí iompair céanna mar gheall ar thír thionscnaimh nó ar thír chinn scríbe na n-earraí áirithe.

2. Ní choiscfidh mír 1 an Chomhairle ó bhearta eile a ghlacadh de bhun Airteagal 71(1).

3. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, rialacha a leagan síos chun forálacha mhír 1 a chur i ngníomh.

Féadfaidh an Chomhairle, go háirithe, na forálacha a leagan síos is gá chun a chumasú d'institiúidí an Chomhphobail a thabhairt go gcomhlíonfar an riail atá leagtha síos i mír 1 agus a áirithiú go mbeidh a tairbhe iomlán ag úsáidirí.

4. Déanfaidh an Coimisiún, uaidh féin nó ar iarratas ó Bhallstát, scrúdú ar aon chásanna idirdhealaithe a thig faoi mhír 1 agus, tar éis dul i gcomhairle le haon Bhallstát lena mbaineann, glacfaidh sé cibé cinní is gá faoi chuimsiú na rialacha a leagadh síos de réir fhorálacha mhír 3.

Airteagal 76 (Sean-Airteagal 80)

1. Toirmiscfear ar Bhallstát rátaí agus coinníollacha, a bhfuil tacaíocht nó cosaint ar bith ag roinnt leo ar mhaithe le gnóthas nó tionscal áirithe amháin nó níos mó, a fhorchur i leith gníomhaíochtaí iompair sa Chomhphobal, mura mbeidh sin údaraithe ag an gCoimisiún.

2. Déanfaidh an Coimisiún, uaidh féin nó ar iarratas ó Bhallstát, scrúdú ar na rátaí agus na coinníollacha dá dtagraítear i mír 1, á chur san áireamh go háirithe, ar thaobh amháin, a bhfuil riachtanach do bheartas eacnamaíoch réigiúnach iomchuí, gánna limistéar tearcfhorbartha agus fadhbanna limistéar a bhfuil imthosca polaitiúla ag cur as dóibh go mór agus, ar an taobh eile, éifeachtaí na rátaí agus na gcoinníollacha sin ar an iomaíocht idir na modhanna éagsúla iompair.

Tar éis dul i gcomhairle le gach Ballstát lena mbaineann, glacfaidh an Coimisiún cibé cinní is gá.

3. Ní bhainfidh an toirmeasc dá bhforáiltear i mír 1 le taraifí a socraíodh faoi chomhair iomaíochta.

Airteagal 77 (Sean-Airteagal 81)

Na muirir nó na dleachtanna a éileoidh carraeir as imeallchríocha a thrasnú, i dteannta na rátaí iompair, ní ghabhfaidh siad thar leibhéal réasúnta, ar na costais a tabhaíodh iarbhír sa trasnú sin a chur san áireamh.

Féachfaidh na Ballstáit leis na costais sin a laghdú go comhleanúnach.

Féadfaidh an Coimisiún moltaí a chur faoi bhráid na mBallstát maidir leis an Airteagal seo a chur chun feidhme.

Airteagal 78 (Sean-Airteagal 82)

Ní bheidh forálacha an Teidil seo ina gconstaic ar fheidhmiú beart a ghlactar i bPoblacht Chónaidhme na Gearmáine, sa mhéid gur gá na bearta sin mar chúiteamh sna míbhuntáistí eacnamaíocha a thug deighilt na Gearmáine ar an ngeilleagar i limistéir áirithe de Phoblacht na Cónaidhme a mbaineann an deighilt sin leo.

Airteagal 79 (Sean-Airteagal 83)

Cuirfear coiste comhairleach, de shaineolaithe arna n-ainmniú ag Rialtais na mBallstát, ag gabháil leis an gCoimisiún. Rachaidh an Coimisiún i gcomhairle leis an gCoiste, aon uair is fóinteach leis é, i dtaobh cúrsaí iompair gan dochar do chumhachtaí an Choiste Eacnamaíoch agus Shóisialta.

Airteagal 80 (Sean-Airteagal 84)

1. Bainfidh forálacha an Teidil seo le hiompar d'iarnród, de bhóthar agus d'uiscebhealach intíre.

2. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, a chinneadh cé acu is féidir, cá mhéad is féidir, agus conas is féidir, forálacha iomchuí a leagan síos do mhuiriompar agus d'aeriompar.

Beidh feidhm ag forálacha nós imeachta Airteagal 71.

TEIDEAL VI (Sean-Teideal V)

COMHRIALACHA MAIDIR LE HÍOMAÍOCHT, LE CÁNACHAS AGUS LE COMHFHOASÚ
REACHTAÍOCHTA

Caibidil 1

Rialacha iomaíochta

Roinn 1

Rialacha a bhaineann le gnóthais

Airteagal 81 (Sean-Airteagal 85)

1. Toirmisctear na cleachtais seo a leanas mar chleachtais nach luíonn leis an gcómhargadh: gach comhaontú idir gnóthais, gach cinneadh ag comhlachais ghnóthas agus gach cleachtas comhbheartaithe a d'fhéadfadh dul i gcion ar an trádáil idir Ballstáit agus arb é a gcuspóir nó a n-éifeacht iomaíocht sa chómhargadh a chosc, a shrianadh nó a shaobhadh, agus go háirithe iad siúd trína ndéantar:

- (a) praghsanna ceannaithe nó díolta nó aon choinníollacha eile trádála a shocrú, go díreach nó go hindíreach;
- (b) táirgeadh, margaí, forbairt theicniúil, nó infheistiú a theorannú nó a rialú;
- (c) margaí nó foinsí soláthair a pháirtiú;
- (d) coinníollacha neamhionanna a chur chun feidhme ar idirbhearta comhionanna le páirtithe eile trádála sa dóigh go gcuirtear faoi mhíbhuntáiste iad san iomaíocht;
- (e) chun conarthaí a thabhairt i gcrích, é a chur de choinníoll go nglacfaidh na páirtithe eile le hoibleagáidí forlíontacha nach bhfuil baint ar bith acu, óna nádúr ná ó ghnás na tráchtála, le hábhar na gconarthaí sin.

2. Aon chomhaontuithe nó cinní a thoirmiscfear de bhun an Airteagail seo, beidh siad ar neamhní dá dhroim sin.

3. Féadfar, áfach, a dhearbhu nach mbainfidh forálacha mhír 1:

— le haon chomhaontú nó le haon chineál comhaontuithe idir gnóthais;

— le haon chinneadh nó le haon chineál cinní ag comhlachais ghnóthas;

— le haon chleachtas comhbheartaithe nó le haon chineál cleachtas comhbheartaithe,

a chuidíonn le feabhas a thabhairt ar tháirgeadh nó dáileadh earraí nó leis an ascnamh teicniúil nó eacnamaíoch a chur chun cinn, agus cion cothrom den tairbhe uaidh sin a ligean le tomhaltóirí, agus:

- (a) nach gcuireann ar na gnóthais atá i gceist srianta nach bhfuil fíor-riachtanach chun na haidhmeanna sin a ghnóthú;
- (b) nach dtugann do na gnóthais sin breith ar iomaíocht a dhíchur i gcás cuid mhór de na táirgí atá i gceist.

Airteagal 82 (Sean-Airteagal 86)

Déanfar aon mhí-úsáid ag gnóthas nó gnóthais ag a bhfuil ceannasacht sa chómhargadh nó i gcuid mhór de a thoirmeasc mar ní nach luíonn leis an gcómhargadh sa mhéid gurbh fhéidir éifeacht a bheith aici ar thrádáil idir Ballstáit.

D'fhéadfadh sé go háirithe gurb é a bheadh sa mhí-úsáid sin:

- (a) praghsanna míchóra ceannaithe nó díolta nó coinníollacha míchóra eile trádála a fhorchur, go díreach nó go hindíreach;
- (b) an táirgeadh, na margaí nó an fhorbairt theicniúil a theorannú chun dochair do thomhaltóirí;
- (c) coinníollacha neamhionanna a chur chun feidhme ar idirbhearta comhionanna le páirtithe eile trádála sa dóigh go gcuirtear faoi mhíbhuntáiste san iomaíocht iad;
- (d) chun conarthaí a thabhairt i gcrích, é a chur de choinníoll go nglacfaidh na páirtithe eile le hoibleagáidí forlíontacha nach bhfuil baint ar bith acu, óna nádúr ná ó ghnás na tráchtála, le hábhar na gconarthaí sin.

Airteagal 83 (Sean-Airteagal 87)

1. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, na rialacháin nó treoracha is iomchuí a leagan síos chun éifeacht a thabhairt do na prionsabail atá leagtha amach in Airteagal 81 agus 82.

2. Na rialacháin nó na treoracha dá dtagraítear i mír 1, ceapfar iad go háirithe:

- (a) chun a áirithiú go ngéillfear do na toirmisc atá leagtha síos in Airteagal 81(1) agus in Airteagal 82, trí fhíneálacha agus tráthíocaíochtaí pionósacha a fhoráil ina leith;
- (b) chun rialacháin mhionchruinne a leagan síos i dtaobh Airteagal 81(3) a chur chun feidhme, á chur san áireamh a riachtanaí atá sé, ar thaobh amháin, maoirsiú éifeachtach a áirithiú agus, ar an taobh eile, an riarachán a shimpliú chomh fada riamh agus is féidir;
- (c) chun sainiú a dhéanamh, más gá, i gcás bhraintí éagsúla an gheilleagair ar raon na bhforálacha atá in Airteagal 81 agus 82;

- (d) chun feidhmeanna an Choimisiúin agus na Cúirte Breithiúnais, faoi seach, a shainiú maidir leis na forálacha atá leagtha síos sa mhír seo a chur chun feidhme;
- (e) chun an gaol a chinneadh atá idir dlíthe náisiúnta agus na forálacha atá sa Roinn seo nó a glacadh de bhun an Airteagail seo.

Airteagal 84 (Sean-Airteagal 88)

Go dtí go dtiocfaidh na forálacha a glacadh de bhun Airteagal 83 i bhfeidhm, bhéarfaidh údaráis na mBallstát rialú, de réir dlí a dtíre agus fhorálacha Airteagal 81, go háirithe mír 3, agus fhorálacha Airteagal 82, ar inghlachtacht chomhaontuithe, cinní agus cleachtas comhbheartaithe agus ar mhí-úsáid cheannasachta sa chómhargadh.

Airteagal 85 (Sean-Airteagal 89)

1. Gan dochar d'Airteagal 84, féachfaidh an Coimisiún chuige go gcuirfear chun feidhme na prionsabail atá leagtha síos in Airteagail 81 agus 82. Ar iarratas a fháil ó Bhallstát, nó uaidh féin, agus i gcomhar le húdaráis inniúla na mBallstát, a thabharfaidh a gcabhair dó, scrúdóidh an Coimisiún cásanna ina bhfuil amhras gur sáraíodh na prionsabail thuasluaite. Má fhaigheann sé gur tharla sárú, molfaidh sé bearta iomchuí chun deireadh a chur leis.

2. Mura gcuirtear deireadh leis an sárú, déanfaidh an Coimisiún an sárú sin ar na prionsabail a thaifeadadh i gcinneadh réasúnaithe. Féadfaidh an Coimisiún a chinneadh a fhoilsíú agus a údarú do Bhallstáit na bearta is gá a dhéanamh chun an scéal a leigheas, agus saineoidh sé coinníollacha agus sonraí na mbeart sin.

Airteagal 86 (Sean-Airteagal 90)

1. I gcás na ngnóthas poiblí agus na ngnóthas dá dtugann na Ballstáit cearta speisialta nó cearta eisiacha, ní achtóidh na Ballstáit, ná ní choinneoidh siad i bhfeidhm, aon bheart atá bunoscionn le rialacha an Chonartha seo, go háirithe na rialacha dá bhforáiltear in Airteagal 12 agus in Airteagail 81 go 89.

2. Gnóthais arb é a gcúram seirbhísí a oibriú is seirbhísí ar mhaithe leis an leas eacnamaíoch i gcoitinne nó seirbhísí de chineál monaplachta fiosaí, beidh siad faoi réir rialacha an Chonartha seo, go háirithe na rialacha iomaíochta, chomh fada is nach dtiocfaidh de na rialacha sin a chur chun feidhme bac ar chomhlíonadh, ó dhlí nó ó ghníomh, an chúraim áirithe a ceapadh dóibh. Caithfear gan cur as d'fhorbairt na trádála go feadh méid ba dhochar do leasanna an Chomhphobail.

3. Féachfaidh an Coimisiún chuige go gcuirfear forálacha an Airteagail seo chun feidhme agus, nuair is gá sin, eiseoidh sé treoracha nó cinní iomchuí chun na mBallstát.

Roinn 2

Cabhracha ó Stáit

Airteagal 87 (Sean-Airteagal 92)

1. Ach amháin mar a bhforáiltear a mhalairt sa Chonradh seo, aon chabhair a thabharfaidh Ballstát nó a thabharfar trí bhíthin acmhainní Stáit i bhfoirm ar bith, agus a bhéarfaidh nó is baolach a bhéarfadh saobhadh ar iomaíocht trí thaobhú le gnóthais áirithe nó le táirgeadh earraí áirithe, ní luífidh sí leis an gcómhargadh sa mhéid go dtéann sí i gcion ar an trádáil idir Ballstáit.
2. Beidh cabhair dá leithéid seo a leanas ag lú leis an gcómhargadh:
  - (a) cabhair de chineál comhdhaonnach do thomhaltóirí aonair, ar choinníoll go dtugtar an chabhair sin gan idirdhealú maidir le tionscnamh na dtáirgí áirithe;
  - (b) cabhair chun damáiste a shlánú a tharla de dheasca tubaistí nádúrtha nó tarlachtaintí neamhchoitianta eile;
  - (c) cabhair do gheilleagar limistéar áirithe de Phoblacht Chónaidhme na Gearmáine ar chuir deighilt na Gearmáine as dóibh, sa mhéid gur gá an chabhair sin mar chúiteamh sna míbhuntáistí eacnamaíocha a tháinig den deighilt sin.
3. Is inmheasta cabhair dá leithéid seo a leanas a bheith ag lú leis an gcómhargadh:
  - (a) cabhair chun forbairt eacnamaíoch a thabhairt ar limistéir ina bhfuil an caighdeán maireachtála thar a bheith íseal nó ina bhfuil mórchuid tearcfhostaíochta;
  - (b) cabhair chun cuidiú le tionscadal tábhachtach ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne a chur i gcrích nó chun suaithheadh tromchúiseach i ngeilleagar Ballstáit a leigheas;
  - (c) cabhair chun forbairt ghníomhaíochtaí eacnamaíocha áirithe nó limistéar eacnamaíoch áirithe a éascú, nuair nach n-athraíonn an chabhair sin dálaí trádála an oiread go mbeadh dochar ann don leas coiteann;
  - (d) cabhair chun cultúr agus caomhnú na hoidhreachta a chur ar aghaidh nuair nach gcuireann sí isteach ar dhálaí trádála agus iomaíochta sa Chomhphobal go feadh méid atá bunoscionn leis an leas coiteann.
  - (e) cabhair de cibé cineálacha eile a shonrófar le cinneadh ón gComhairle ag gníomhú di trí throllach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún.

Airteagal 88 (Sean-Airteagal 93)

1. Déanfaidh an Coimisiún, i gcomhar leis na Ballstáit, na córais chabhrach go léir sna Stáit sin a choimeád faoi bhreithniú i gcónaí. Molfaidh sé do na Stáit sin aon bhearta iomchuí is gá chun an cómhargadh a fhorbairt go comhleanúnach nó chun a fheidhmithe.

2. Más rud é, tar éis fógra a thabhairt do na páirtithe lena mbaineann a mbarúlacha a chur isteach, go bhfaighidh an Coimisiún go bhfuil cabhair a thug Stát nó a tugadh trí bhíthin acmhainní Stáit gan bheith ag luí leis an gcómhargadh ag féachaint d'fhorálacha Airteagal 87, nó go bhfuil an chabhair sin á mí-úsáid, cinnfidh sé go ndlíonn an Stát sin an chabhair sin a dhíothú nó a athrú laistigh de thréimhse a chinnfidh an Coimisiún.

Mura gcomhlíonfaidh an Stát áirithe an cinneadh sin laistigh den thréimhse ordaithe, féadfaidh an Coimisiún nó aon Stát leasmhar eile, de mhaolú ar fhorálacha Airteagail 226 agus 227, an t-ábhar a thabhairt faoi bhráid na Cúirte Breithiúnais go díreach.

Féadfaidh an Chomhairle, ar iarratas ó Bhallstát, ag gníomhú di d'aon toil, a chinneadh go measfar cabhair atá á tabhairt nó le tabhairt ag an Stát sin a bheith ag luí leis an gcómhargadh, de mhaolú ar fhorálacha Airteagal 87 nó ar na rialacháin dá bhforáiltear in Airteagal 89, má fhágann imthosca eisceachtúla gur cinneadh cóir é sin. Más rud é maidir leis an gcabhair sin, go bhfuil an Coimisiún tar éis an nós imeachta dá bhforáiltear sa chéad fhomhír den mhír sin a thionscnamh cheana féin, beidh d'éifeacht ag an iarratas chun na Comhairle ón Stát atá i gceist go bhfionrófar an nós imeachta sin go dtí gur feasach cad é dearcadh na Comhairle.

Más rud é, áfach, nach mbeidh a dearcadh curtha in iúl ag an gComhairle laistigh de thrí mhí ó rinneadh an t-iarratas sin, tabharfaidh an Coimisiún a chinneadh ar an gcás.

3. Cuirfear i bhfios don Choimisiún, in am trátha ionas go bhféadfaidh sé a bharúlacha a thabhairt, aon phleananna chun cabhair a thabhairt nó a athrú. Má mheasann sé go bhfuil aon phlean den sórt sin gan bheith ag luí leis an gcómhargadh, ag féachaint d'Airteagal 87, tionscnóidh sé, gan mhoill, an nós imeachta dá bhforáiltear i mír 2. Ní chuirfidh an Ballstát áirithe na bearta atá ceaptha aige in éifeacht go dtí go bhfaighfear cinneadh críochnaitheach de thoradh an nós imeachta sin.

Airteagal 89 (Sean-Airteagal 94)

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, aon rialacháin fóinteach a dhéanamh chun Airteagail 87 agus 88 a chur chun feidhme, agus féadfaidh sí go háirithe na coinníollacha ina mbeidh Airteagal 83(3) infheidhme a chinneadh mar aon leis na cineálacha cabhrach atá eiscthe ón nós imeachta seo.

Caibidil 2

Forálacha cánachais

Airteagal 90 (Sean-Airteagal 95)

Ní fhorchuirfidh aon Bhallstát, go díreach ná go hindíreach, ar tháirgí Ballstát eile aon chánachas inmheánach de shaghas ar bith de bhreis ar a bhforchuirtear go díreach nó go hindíreach ar a samhail dá tháirgí náisiúnta féin.

Fairis sin, ní fhorchuirfidh aon Bhallstát ar tháirgí Ballstát eile aon chánachas inmheánach de shaghas a thabharfaidh cosaint indíreach do tháirgí eile.

Airteagal 91 (Sean-Airteagal 96)

I gcás earraí a onnmhairítear go críoch aon Bhallstáit, ní bheidh aon aisíocaíocht ar chánachas inmheánach níos mó ná an cánachas inmheánach a forchuireadh orthu, go díreach nó go hindíreach.

Airteagal 92 (Sean-Airteagal 98)

I gcás muirear seachas cánacha láimhdeachais, dleachtanna máil agus cineálacha eile cánachais indírigh, ní cead maithiúnais ná aisíocaíochtaí i leith onnmhairí go Ballstáit eile a dheonú ná ní cead muirir frithchúitimh i leith allmhairí ó Bhallstáit a fhorchur mura mbeidh na bearta a mheabhraítear formheasta roimh ré go ceann tréimhse teoranta ag an gComhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún.

Airteagal 93 (Sean-Airteagal 99)

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na forálacha maidir le comhchuibhiú reachtaíochta a bhaineann le cánacha láimhdeachais, dleachtanna máil agus cineálacha eile cánachais indírigh a mhéad is gá an comhchuibhiú sin chun bunú agus oibriú an mhargaidh inmheánaigh a áirithiú laistigh den tréimhse dá bhforáiltear in Airteagal 14.

Caibidil 3

Dlíthe a chomhfhogasú*Airteagal 94 (Sean-Airteagal 100)*

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, treoracha a ghlacadh le haghaidh chomhfhogasú fhorálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin na mBallstát a dhéanann difear go díreach do bhunú nó d'oibriú an chómhargaidh.

Airteagal 95 (Sean-Airteagal 100a)

1. De mhaolú ar Airteagal 94 agus ach amháin mar a bhforáiltear a mhalairt sa Chonradh seo, beidh na forálacha seo a leanas infheidhme d'fhonn na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 14 a bhaint amach. Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na bearta maidir le comhfhogasú na bhforálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin atá ceaptha sna Ballstáit chun an margadh inmheánach a bhunú agus a oibriú.

2. Ní bheidh mír 1 infheidhme i leith forálacha fioscacha, forálacha maidir le saorghluaiseacht daoine ná forálacha maidir le cearta agus leas fostaithe.

3. Is ar ardleibhéal cosanta a bheidh tograí an Choimisiúin dá bhforáiltear i mír 1 maidir le sláinte, sábháilteacht, cosaint an chomhshaoil agus cosaint an tomhaltóra bunaithe, agus aon fhorbairt nua atá bunaithe ar fhíorais eolaíocha á cur san áireamh ach go háirithe. Faoi chuimsiú a gcumhachtaí faoi seach, féachfaidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle freisin leis an gcuspóir sin a bhaint amach.

4. Más rud é, tar éis don Chomhairle nó don Choimisiún beart comhchuibhithe a ghlacadh, go measann Ballstát gur gá forálacha náisiúnta a choimeád ar bun de bharr riachtanais thábhachtacha dá dtagraítear in Airteagal 30 nó a bhaineann le cosaint an chomhshaoil nó na timpeallachta oibre, cuirfidh sé na forálacha sin, maille leis na forais atá lena gcoimeád ar bun, in iúl don Choimisiún.

5. Thairis sin, gan dochar do mhír 4, más rud é, tar éis don Chomhairle nó don Choimisiún beart comhchuibhithe a ghlacadh, go measann Ballstát gur gá forálacha náisiúnta a thabhairt isteach atá bunaithe ar fhianaise eolaíoch nua maidir le cosaint an chomhshaoil nó na timpeallachta oibre de bharr fadhb a bhaineann go leithleach leis an mBallstát sin agus a thagann chun cinn tar éis don bheart comhchuibhithe a bheith glactha, cuirfidh sé na forálacha arna mbeartú, maille leis na forais atá lena dtabhairt isteach, in iúl don Choimisiún.

6. Laistigh de shé mhí ó na fógraí dá dtagraítear i míreanna 4 agus 5 a fháil, déanfaidh an Coimisiún na forálacha náisiúnta i gceist a fhormheas nó a dhiúltú tar éis dó a fhíorú an bhfuil nó nach bhfuil áis á baint astu le haghaidh idirdhealú treallach nó chun srianadh faoi cheilt a dhéanamh ar an trádáil idir Ballstáit agus an bhfuil nó nach bhfuil siad ina gconstaic d'fheidhmiú an mhargaidh inmheánaigh.

Mura ndéanfaidh an Coimisiún cinneadh laistigh den tréimhse sin, measfar go bhfuil na forálacha náisiúnta dá dtagraítear i míreanna 4 agus 5 formheasta.

Nuair atá call leis sin mar gheall ar chastacht an ábhair agus in éagmais contúirte do shláinte an duine, féadfaidh an Coimisiún a chur in iúl don Bhallstát i dtrácht go bhféadfar an tréimhse dá dtagraítear sa mhír seo a fhadú go ceann tréimhse eile suas go sé mhí.

7. Nuair a údaráítear do Bhallstát, de bhun mhír 6, forálacha náisiúnta a choimeád ar bun nó a thabhairt isteach de mhaolú ar bheart comhchuibhithe, scrúdóidh an Coimisiún láithreach an cóir oiriúnú ar an mbeart sin a mholadh.

8. Nuair a ardaíonn Ballstát fadhb shonrach sláinte poiblí i réimse a bhí ina ábhar roimhe sin do bhearta comhchuibhithe, tabharfaidh sé ar aird don Choimisiún í agus scrúdóidh an Coimisiún láithreach an cóir bearta iomchuí a mholadh don Chomhairle.

9. De mhaolú ar an nós imeachta atá leagtha síos in Airteagail 226 agus 227, féadfaidh an Coimisiún nó Ballstát ar bith an t-ábhar a thabhairt díreach os comhair na Cúirte Breithiúnais má mheasann sé go bhfuil Ballstát eile ag baint mí-úsáide as na cumhachtaí dá bhforáiltear san Airteagal seo.

10. Beidh sna bearta comhchuibhithe dá dtagraítear anseo thuas, i ngach cás is iomchuí, clásal cosanta lena n-údarófar do na Ballstáit, ar cheann amháin nó níos mó de na cúiseanna neamheacnamaíocha dá dtagraítear in Airteagal 30, bearta sealadacha a ghlacadh faoi réir nós imeachta rialaithe Comhphobail.

Airteagal 96 (Sean-Airteagal 101)

Má fhaigheann an Coimisiún go bhfuil difríocht idir na forálacha reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin i mBallstáit atá ag saobhadh na gcoinníollacha iomaíochta sa chómhargadh agus gur gá an saobhadh dá dheasca sin a dhíchur, rachaidh an Coimisiún i gcomhairle leis na Ballstáit atá i gceist.

Mura dtiocfaidh as an dáil chomhairle sin comhaontú trína ndíchuirfear an saobhadh áirithe, déanfaidh an Chomhairle, ar thogra ón gCoimisiún, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, na teoracha is gá a eisiúint. Féadfaidh an Coimisiún agus an Chomhairle aon bhearta iomchuí eile a dhéanamh a bhforáiltear dóibh sa Chonradh seo.

Airteagal 97 (Sean-Airteagal 102)

1. Má bhíonn cúis ann chun a cheapadh gur baolach saobhadh de réir bhrí Airteagal 96 a theacht as foráil reachtaíochta nó rialúcháin nó riaracháin a ghlacadh nó a leasú, rachaidh Ballstát i gcomhairle leis an gCoimisiún má theastaíonn uaidh dul ar aghaidh leis an bhforáil sin a ghlacadh nó a leasú. Tar éis dul i gcomhairle leis na Ballstáit, molfaidh an Coimisiún do na Stáit lena mbaineann cibé bearta is iomchuí chun an saobhadh sin a sheachaint.

2. Mura gcomhlíonfaidh an Stát a dteastaíonn uaidh forálacha dá chuid féin a thabhairt isteach nó a leasú an moladh a thug an Coimisiún dó, ní iarrfar, de bhun Airteagal 96, ar na Ballstáit eile a bhforálacha féin a leasú chun an saobhadh sin a dhíchur. Má bhíonn an Ballstát a thug neamhaird ar mholadh an Choimisiúin ina chúis le saobhadh a rachaidh chun dochair dó féin amháin, ní bheidh feidhm le forálacha Airteagal 96.

TEIDEAL VII (Sean-Teideal VI)

BEARTAS EACNAMAÍOCH AGUS AIRGEADAÍOCHTA

Caibidil 1

Beartas eacnamaíoch

Airteagal 98 (Sean-Airteagal 102a)

Seolfaidh na Ballstáit a mbeartais eacnamaíocha d'fhonn rannchuidiú le gnóthú chuspóirí an Chomhphobail, mar atá siad sainithe in Airteagal 2, agus faoi chuimsiú na mór-threoirilínte dá dtagraítear in Airteagal 99(2). Gníomhóidh na Ballstáit agus an Comhphobal i gcomhréir le prionsabal geilleagair mhargaidh oscailte le saoriomaíocht ar mhaithe le cionroinnt éifeachtach acmhainní agus ag comhlíonadh na bprionsabal atá leagtha amach in Airteagal 4.

Airteagal 99 (Sean-Airteagal 103)

1. Measfaidh na Ballstáit gur ábhar leasa choitinn a mbeartais eacnamaíocha agus déanfaidh siad comhordú orthu i dtionól na Comhairle, i gcomhréir le forálacha Airteagal 98.

2. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún, dréacht a fhoirmiú de mhór-threoirlínte bheartais eacnamaíocha na mBallstát agus an Chomhphobail agus déanfaidh sí tuarascáil ar a machnamh don Chomhairle Eorpach.

Déanfaidh an Chomhairle Eorpach, ag gníomhú di ar bhonn na tuarascála sin ón gComhairle, conclúid a phlé ar mhór-threoirlínte bheartais eacnamaíocha na mBallstát agus an Chomhphobail.

Ar bhonn na conclúide sin, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, moladh a shocróidh na mór-threoirlínte sin. Cuirfidh an Chomhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas faoina moladh.

3. D'fhonn comhordú níos dlúithe ar na beartais eacnamaíocha agus cóineasú marthanach ar fheidmiú eacnamaíoch na mBallstát a áirithiú, déanfaidh an Chomhairle, ar bhonn tuarascálacha a chuirfidh an Coimisiún faoina bráid, faireachán ar fhorbairt eacnamaíoch i ngach ceann de na Ballstáit agus sa Chomhphobal agus ar chomhchuibheas na mbeartais eacnamaíoch leis na mór-threoirlínte dá dtagraítear i mír 2 agus measúnú foriomlán go tráthrialta.

Chun críocha an fhaireacháin iltaobhaigh sin, cuirfidh na Ballstáit faisnéis chuig an gCoimisiún ar bhearta tábhachtacha arna nglacadh acu i réimse a mbeartais eacnamaíoch agus pé faisnéis eile a mheasann siad is gá.

4. Má shuítear, faoi chuimsiú an nós imeachta dá dtagraítear i mír 3, nach bhfuil beartais eacnamaíocha Ballstáit comhchuí leis na mór-threoirlínte dá dtagraítear i mír 2 nó gur dóigh dóibh oibriú rianúil an aontais eacnamaíoch agus airgeadaíochta a chur i gcontúirt, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún, na moltaí is gá a dhíriú chuig an mBallstát i dtrácht. Féadfaidh an Chomhairle a chinneadh, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, a moltaí a phoibliú.

Déanfaidh Uachtarán na Comhairle agus an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa ar thorthaí an fhaireacháin iltaobhaigh. Féadfar a iarraidh ar Uachtarán na Comhairle láithriú os comhair choiste inniúil Parlaimint na hEorpa má bhíonn a moltaí poiblithe ag an gComhairle.

5. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 252, rialacha mionsonraithe a ghlacadh don nós imeachta faireacháin iltaobhaigh dá dtagraítear i míreanna 3 agus 4 den Airteagal seo.

Airteagal 100 (Sean-Airteagal 103a)

1. Gan dochar d'aon nósanna imeachta eile dá bhforáiltear sa Chonradh seo, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún, na bearta is iomchuí don chor eacnamaíoch a chinneadh, go háirithe má tharlaíonn géardheacrachtaí maidir le soláthar táirgí áirithe.

2. I gcás Ballstát a bheith i ndeacrachtaí nó géardheacrachtaí a bheith ag dianbhagairt air de bhun tarluithe eisceachtúla nach bhfuil neart aige orthu, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún, cabhair airgeadais Chomhphobail a dheonú faoi choinníollacha áirithe don Bhallstát i dtrácht. Nuair is de bharr tubaistí nádúrtha atá na géardheacrachtaí ann, féadfaidh an Chomhairle gníomhú trí throllach cáilithe. Cuirfidh Uachtarán na Comhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas faoin gcinneadh a glacadh.

Airteagal 101 (Sean-Airteagal 104)

1. Toirmiscfear ar BCE agus ar bhainc cheannais na mBallstát (dá ngairtear “bainc cheannais náisiúnta” anseo feasta) saoráidí rótharraingtí nó aon saoráid chreidmheasa de shaghas ar bith eile a thabhairt i bhfabhar institiúidí nó comhlachtaí Comhphobail, Rialtais Láir, údarás réigiúnach nó áitiúil nó údarás poiblí eile, comhlachtaí eile arna rialú ag an dlí poiblí nó gnóthas poiblí sna Ballstáit, agus toirmiscfear freisin ar BCE nó ar bhainc cheannais náisiúnta ionstraimí fiachais a cheannach go díreach uathu.

2. Ní bheidh forálacha mhír 1 infheidhme ar institiúidí creidmheasa ar úinéireacht phoiblí ar a gcuirfidh bainc cheannais náisiúnta agus BCE, i gcomhthéacs soláthar cúlchistí ó bhainc cheannais, an chóir chéanna a chuirtear ar institiúidí creidmheasa príobháideacha.

Airteagal 102 (Sean-Airteagal 104a)

1. Toirmiscfear aon bheart, nach bhfuil bunaithe ar dhálaí stuamachta, a thugann rochtain phribhléideach d'institiúidí nó comhlachtaí Comhphobail, do Rialtais Láir, d'údarás réigiúnacha nó áitiúla nó d'údarás phoiblí eile, do chomhlachtaí eile arna rialú faoin dlí poiblí nó do ghnóthais phoiblí sna Ballstáit ar institiúidí airgeadais.

2. Déanfaidh an Chomhairle, roimh an 1 Eanáir 1994, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 252, sainmhínte a shonrú maidir le cur chun feidhme an toirmisc dá dtagraítear i mír 1.

Airteagal 103 (Sean-Airteagal 104b)

1. Ceangaltais Rialtais Láir, údarás réigiúnach nó áitiúil nó údarás poiblí eile, comhlachtaí eile arna rialú faoin dlí poiblí nó gnóthas poiblí de chuid aon Bhallstáit, ní bheidh an Comhphobal faoi dhliteanas ina leith ná ní ghabhfaidh sé air féin iad, gan dochar do ráthaíochtaí airgeadais frithpháirteacha ar mhaithe le comhghnóthú tionscadail shonraigh. Ceangaltais Rialtais Láir, údarás réigiúnach nó áitiúil nó údarás poiblí eile, comhlachtaí eile arna rialú faoin dlí poiblí nó gnóthas poiblí de chuid Ballstáit eile, ní bheidh Ballstát faoi dhliteanas ina leith, ná ní ghabhfaidh sé air féin iad, gan dochar do ráthaíochtaí airgeadais frithpháirteacha ar mhaithe le comhghnóthú tionscadail shonraigh.

2. Féadfaidh an Chomhairle, más gá, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 252, sainmhínte a shonrú maidir le cur chun feidhme na dtoirmeasc dá dtagraítear in Airteagal 101 agus san Airteagal seo.

Airteagal 104 (Sean-Airteagal 104c)

1. Seachnóidh na Ballstáit easnaimh rialtais iomarcacha.

2. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar fhorbairt an choir bhuiséadaigh agus ar stoc an fhiachais rialtais sna Ballstáit d'fhonn ollarráidí a shainaithint. Scrúdóidh sé ach go háirithe comhlíonadh smachta bhuiséadaigh ar bhonn an dá chritéar seo a leanas:

(a) an dtéann an cóimheas idir an t-easnamh rialtais pleanáilte nó iarbhír agus an olltáirgeacht intíre thar luach tagartha,

— mura bhfuil an cóimheas tar éis íslíú go suntasach leanúnach agus mura bhfuil sé tar éis leibhéal a shroicheadh atá gar don luach tagartha;

— nó, ina mhalairt de chás, mura bhfuil an farasbarr thar an luach tagartha eisceachtúil agus sealadach amháin agus mura bhfanann an cóimheas gar don luach tagartha;

(b) an dtéann an cóimheas idir an fiachas rialtais agus an olltáirgeacht intíre thar luach tagartha, mura bhfuil an cóimheas ag laghdú a dhóthain agus ag druidim ar luas sásúil leis an luach tagartha.

Sonraítear na luachanna tagartha sa Phrótocal maidir leis an nós imeachta um easnamh iomarcach atá i gceangal leis an gConradh seo.

3. Mura ndéanann Ballstát na ceanglais faoi cheann amháin de na critéir sin nó faoin dá cheann a chomhall, ullmhóidh an Coimisiún tuarascáil. Cuirfear san áireamh freisin i dtuarascáil an Choimisiúin an dtéann an t-easnamh rialtais thar chaiteachas infheistíochta rialtais maille le gach toisc ábhartha eile lena n-áirítear riocht eacnamaíoch agus buiséadach meántéarmach an Bhallstáit.

Féadfaidh an Coimisiún tuarascáil a ullmhú freisin má tá sé den tuairim, d'ainneoin chomhall na gceanglas faoi na critéir, go bhfuil baol easnaimh iomarcaigh ann i mBallstát.

4. Foirmeoidh an Coiste dá bhforáiltear in Airteagal 114 tuairim ar thuarascáil an Choimisiúin.

5. Má mheasann an Coimisiún go bhfuil easnamh iomarcach nó baol easnaimh iomarcaigh ann i mBallstát, déanfaidh sé tuairim a dhíriú chuig an gComhairle.

6. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún agus tar éis aon bharúlacha a chur san áireamh is mian leis an mBallstát i dtrácht a chur faoina bráid, a chinneadh tar éis measúnú foriomlán an bhfuil easnamh iomarcach ann.

7. Má chinntear de réir mhír 6 go bhfuil easnamh iomarcach ann, déanfaidh an Chomhairle moltaí a dhíriú chuig an mBallstát i dtrácht chun deireadh a chur leis an gcor sin laistigh de thréimhse a thugtar. Faoi réir fhorálacha mhír 8, ní dhéanfar na moltaí sin a phoibliú.

8. Má shuíonn an Chomhairle nach bhfuil aon ghníomhaíocht éifeachtach déanta mar fhreagra ar a moltaí laistigh den thréimhse fhorordaithe, féadfaidh sí a moltaí a phoibliú.

9. Má leanann Ballstát de bheith ag mainneachtain na moltaí ón gComhairle a chur i ngníomh, féadfaidh an Chomhairle a chinneadh foláireamh a thabhairt don Bhallstát bearta a ghlacadh laistigh de thréimhse shonraithe chun an laghdú easnaimh a bhaint amach a mheasann an Chomhairle a bheith riachtanach chun an cor a leigheas.

Féadfaidh an Chomhairle, i gcás den sórt sin, a iarraidh ar an mBallstát i dtrácht tuarascálacha a chur chuici de réir tráthchláir shonraigh chun iarrachtaí coigeartaithe an Bhallstáit sin a scrúdú.

10. Ní fhéadfar na cearta chun caingne a thionscnamh, dá bhforáiltear in Airteagail 226 agus 227, a fheidhmiú faoi chuimsiú mhíreanna 1 go 9 den Airteagal seo.

11. Fad nach gcomhlíonann Ballstát cinneadh arna ghlacadh i gcomhréir le mír 9, féadfaidh an Chomhairle a chinneadh beart nó bearta de na cinn seo a leanas a chur chun feidhme nó, de réir mar a bheidh, a threisiú:

— a cheangal ar an mBallstát i dtrácht tuilleadh faisnéise, a shonróidh an Chomhairle, a fhoilsiú sula n-eiseoidh sé bannaí agus urrúis;

— a iarraidh ar an mBanc Eorpach Infheistíochta a bheartas a athbhreithniú maidir le hiasachtaí a thabhairt don Bhallstát i dtrácht;

— a cheangal ar an mBallstát i dtrácht taisece neamhúsmahar de mhéid iomchuí a dhéanamh leis an gComhphobal go dtí go measfaidh an Chomhairle go bhfuil an t-easnamh iomarcach ceartaithe;

— fíneálacha iomchuí a ghearradh.

Cuirfidh Uachtarán na Comhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas faoi na cinntí a glacadh.

12. Déanfaidh an Chomhairle cuid de na cinntí nó na cinntí uile dá dtagraítear i míreanna 6 go 9 agus 11 a aisghairm a mhéad atá an t-easnamh iomarcach sa Bhallstát i dtrácht ceartaithe, dar léi. Má tá moltaí poiblí déanta ag an gComhairle roimhe sin, déanfaidh sí, a luaithe a aisghairfear an cinneadh faoi mhír 8, ráiteas poiblí nach bhfuil easnamh iomarcach ann a thuilleadh sa Bhallstát i dtrácht.

13. Agus na cinní ón gComhairle dá dtagraítear i míreanna 7 go 9, 11 agus 12 á nglacadh aici, gníomhóidh an Chomhairle ar mholadh ón gCoimisiún trí thiomlath dhá thrian de vótaí a comhaltáí arna n-ualú i gcomhréir le hAirteagal 205(2) agus seachas vótaí ionadaí an Bhallstáit i dtrácht.

14. Tá a thuilleadh forálacha maidir le cur chun feidhme an nós imeachta atá tuairiscithe san Airteagal seo leagtha amach sa Phrótocal maidir leis an nós imeachta um easnamh iomarcach atá i gceangal leis an gConradh seo.

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus le BCE, na forálacha iomchuí a ghlacadh a chuirfear in ionad an Phrótacail sin.

Faoi réir fhorálacha eile na míre seo, déanfaidh an Chomhairle roimh an 1 Eanáir 1994, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, rialacha mionsonraithe agus sainmhínithe a leagan síos chun forálacha an Phrótacail sin a chur chun feidhme.

Caibidil 2

Beartas airgeadaíochta

Airteagal 105 (Sean-Airteagal 105)

1. Beidh de chuspóir príomhúil ag CEBC cobhsaíocht phraghsanna a choimeád ar bun. Gan dochar do chuspóir na cobhsaíochta praghsanna, tacóidh CEBC leis na beartais ghinearálta eacnamaíochta sa Chomhphobal d'fhonn rannchuidiú le gnóthú chuspóirí an Chomhphobail mar atá siad leagtha síos in Airteagal 2. Gníomhóidh CEBC i gcomhréir le prionsabal geilleagair mhargaidh oscailte le saoriomaíocht ar mhaithe le cionroinnt éifeachtach acmhainní agus na prionsabail atá leagtha amach in Airteagal 4 á n-urramú aige.

2. Is iad na bunchúraimí a chuirfear i gcrích trí CEBC:

- beartas airgeadaíochta an Chomhphobail a shainiú agus a chur chun feidhme;
- oibríochtaí um malairt eachtrach is comhchuí le forálacha Airteagal 111 a sheoladh;
- cúlchistí oifigiúla eachtracha na mBallstát a shealbhú agus a bhainisteoireacht;
- oibriú rianúil córais íocaíochtaí a chur ar aghaidh.

3. Beidh an tríú fleasc de mhír 2 gan dochar do Rialtais Bhallstát iarmhéideanna oibre malairte eachtraí a shealbhú agus a bhainisteoireacht.

4. I dtaca le BCE:

- rachfar i gcomhairle leis maidir le haon ghníomh Comhphobail arna bheartú laistigh dá réimsí inniúlachta;
- rachaidh údaráis náisiúnta i gcomhairle leis maidir le haon dréachtfhoráil reachtaíochta laistigh dá réimsí inniúlachta, ach faoi na teorainneacha agus na coinníollacha atá leagtha amach ag an gComhairle i gcomhréir leis an nós imeachta atá leagtha síos in Airteagal 107(6).

Féadfaidh BCE tuairimí ar ábhair laistigh dá réimsí inniúlachta a chur faoi bhráid na n-institiúidí nó na gcomhlachtaí Comhphobail iomchuí nó faoi bhráid na n-údarás náisiúnta.

5. Rannchuideoidh CEBC le seoladh rianúil beartas arna saothrú ag na húdaráis inniúla a bhaineann le maoirseacht stuamachta ar institiúidí creidmheasa agus le cobhsaíocht an chórais airgeadais.

6. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE agus tar éis do Pharlaimint na hEorpa aontú, cúraimí sonracha a chur ar BCE i leith beartas a bhaineann le maoirseacht stuamachta ar institiúidí creidmheasa agus institiúidí airgeadais eile seachas gnóthais árachais.

Airteagal 106 (Sean-Airteagal 105a)

1. Beidh ag BCE an ceart eisiach chun eisiúint nótaí bainc laistigh den Chomhphobal a údarú. Féadfaidh BCE agus na bainc cheannais náisiúnta nótaí bainc den sórt sin a eisiúint. Is ag na nótaí bainc arna n-eisiúint ag BCE agus ag na bainc cheannais náisiúnta, agus ag nótaí bainc den sórt sin amháin, a bheidh an stádas dlíthairisceana laistigh den Chomhphobal.

2. Féadfaidh na Ballstáit monaí a eisiúint faoi réir ceadú ó BCE maidir le méid na heisiúna. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 252 agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, bearta a ghlacadh chun ainmníochtaí agus sonraíochtaí teicniúla na monaí go léir le haghaidh cúrsaíochta a chomhchuihbhiú a mhéad is gá chun a gcúrsaíocht réidh laistigh den Chomhphobal a cheadú.

Airteagal 107 (Sean-Airteagal 106)

1. Comhdhéanfar CEBC de BCE agus de na bainc cheannais náisiúnta.

2. Beidh pearsantacht dhlítheanach ag BCE.

3. Is iad comhlachtaí cinnteoireachta BCE, arb iad an Chomhairle Rialaithe agus an Bord Feidhmiúcháin, a rialóidh CEBC.

4. Tá Reacht CEBC agus BCE leagtha síos i bPrótacal atá i gceangal leis an gConradh seo.

5. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar mholadh ó BCE agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoimisiún nó ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, Airteagail 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1(a) agus 36 de Reacht CEBC a leasú. I gceachtar den dá chás is gá do Pharlaimint na hEorpa aontú.

6. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus le BCE nó ar mholadh ó BCE agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoimisiún, na forálacha dá dtagraítear in Airteagail 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 agus 34.3 de Reacht CEBC a ghlacadh.

Airteagal 108 (Sean-Airteagal 107)

I bhfeidhmiú na gcumhachtaí agus i gcomhlíonadh na gcúraimí agus na ndualgas a chuirtear orthu sa Chonradh seo agus i Reacht CEBC, ní fhéadfaidh BCE, banc ceannais Ballstáit ná aon chomhalta dá gcomhlachtaí cinnteoireachta teagaisc a iarraidh ná a ghlacadh ó institiúidí ná comhlachtaí Comhphobail, ó aon Rialtas Ballstáit ná ó aon chomhlacht eile. Gabhfaidh institiúidí agus comhlachtaí an Chomhphobail maille le Rialtais na mBallstát orthu féin an prionsabal sin a urramú agus gan a iarraidh tionchar a oibriú ar chomhaltaí comhlachtaí cinnteoireachta BCE nó na mbanc ceannais náisiúnta i gcomhlíonadh a gcúraimí.

Airteagal 109 (Sean-Airteagal 108)

Áiritheoidh gach Ballstát, roimh dháta CEBC a bhunú ar a dhéanaí, go bhfuil a chuid reachtaíochta náisiúnta, lena n-áirítear Reachtanna a bhainc cheannais náisiúnta, ag luí leis an gConradh seo agus le Reacht CEBC.

Airteagal 110 (Sean-Airteagal 108a)

1. D'fhonn na cúraimí a chuirtear de chúram ar CEBC a chomhlíonadh, déanfaidh BCE i gcomhréir le forálacha an Chonartha seo agus faoi na coinníollacha atá leagtha síos i Reacht CEBC:

— rialacháin a dhéanamh a mhéad is gá chun na cúraimí atá sainithe sa chéad fhleasc d'Airteagal 3.1, in Airteagail 19.1, 22 nó 25.2 de Reacht CEBC a chur chun feidhme agus i gcásanna a leagfar síos i ngníomhartha na Comhairle dá dtagraítear in Airteagal 107(6);

— cinntí a ghlacadh is gá chun na cúraimí a chuirtear de chúram ar CEBC faoin gConradh seo agus faoi Reacht CEBC a chomhlíonadh;

— moltaí agus tuairimí a thabhairt.

2. Beidh feidhm ghinearálta ag rialachán. Beidh sé ina cheangal go huile agus go hiomlán agus infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Ní bheidh aon bhrí cheangailteach le moltaí ná le tuairimí.

Beidh cinneadh ina cheangal go huile agus go hiomlán orthu siúd a ndíreofar chucu é.

Beidh Airteagail 253 go 256 infheidhme ar rialacháin agus ar chinntí arna nglacadh ag BCE.

Féadfaidh BCE a chinneadh a chinntí, a mholtaí agus a thuairimí a fhoilsiú.

3. Faoi na teorainneacha agus faoi na coinníollacha arna nglacadh ag an gComhairle faoin nós imeachta atá leagtha síos in Airteagal 107(6), beidh BCE i dteideal fineálacha nó íocaíochtaí pionósacha tréimhsiúla a fhorchur ar ghnóthais mura gcomhlíonfar na hoibleagáidí faoina rialacháin agus faoina chinntí.

Airteagal 111 (Sean-Airteagal 109)

1. De mhaolú ar Airteagal 300, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar mholadh ó BCE nó ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE d'fhonn teacht ar comhthoil is comhchuí leis an gcuspóir cobhsaíochta praghsanna, tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, i gcomhréir le nósanna imeachta shocruithe mhír 3, comhaontuithe foirmiúla a thabhairt i gcrích ar chóras rátaí malairte don ECU i ndáil le hairgeadraí neamhchomhphobail. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ó BCE nó ón gCoimisiún, agus tar éis dul i gcomhairle le BCE d'fhonn teacht ar comhthoil is comhchuí leis an gcuspóir cobhsaíochta praghsanna, rátaí lárnacha an ECU a ghlacadh, a choigeartú agus a thréigean laistigh den chóras rátaí malairte. Cuirfidh Uachtarán na Comhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas maidir le glacadh, coigeartú nó thréigean rátaí lárnacha an ECU.

2. In éagmais córais rátaí malairte i ndáil le hairgeadra neamhchomhphobail amháin nó níos mó dá dtagraítear i mír 1, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE nó ag gníomhú di ar thogra ó BCE, treoshuímh ghinearálta le haghaidh beartas rátaí malairte a fhoirmiú i ndáil leis na hairgeadraí sin. Beidh na treoshuímh ghinearálta sin gan dochar do chuspóir príomhúil CEBC .i. cobhsaíocht phraghsanna a choimeád ar bun.

3. De mhaolú ar Airteagal 300, más gá comhaontuithe a bhaineann le cúrsaí airgeadaíochta nó cúrsaí córais mhalairte eachtraí a chaibidil ag an gComhphobal le Stát amháin nó níos mó nó le heagraíocht idirnáisiúnta amháin nó níos mó, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, na

socrúithe do chaibidlíocht agus do thabhairt i gcrích na gcomhaontuithe sin a chinneadh. Áiritheoidh na socrúithe sin go gcuireann an Comhphobal friotal ar sheasamh aonair. Beidh an Coimisiún comhlachaithe go hiomlán leis an gcaibidlíocht sin.

Beidh comhaontuithe arna dtabhairt i gcrích i gcomhréir leis an mír seo ina gceangal ar institiúidí an Chomhphobail, ar BCE agus ar na Ballstáit.

4. Faoi réir mhír 1, déanfaidh an Chomhairle, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe, seasamh an Chomhphobail ar an leibhéal idirnáisiúnta maidir le saincheistanna a bhfuil tábhacht speisialta ag roinnt leo i leith an aontais eacnamaíoch agus airgeadaíochta agus, ag gníomhú di d'aon toil, ionadaíocht an Chomhphobail a chinneadh agus í ag urramú chionroinnt na gcumhachtaí atá leagtha síos in Airteagail 99 agus 105.

5. Gan dochar d'inniúlacht Chomhphobail agus do chomhaontuithe Comhphobail maidir leis an Aontas Eacnamaíoch agus Airgeadaíochta, féadfaidh na Ballstáit dul i mbun caibidlíochta i gcomhlachtaí idirnáisiúnta agus comhaontuithe idirnáisiúnta a thabhairt i gcrích.

Caibidil 3

Forálacha institiúideacha

Airteagal 112 (Sean-Airteagal 109a)

1. Beidh ar Chomhairle Rialaithe BCE comhaltaí Bhord Feidhmiúcháin BCE agus Gobharnóirí na mbanc ceannais náisiúnta.
2. (a) Beidh ar Bhord Feidhmiúcháin BCE an tUachtarán, an Leasuachtarán agus ceithre chomhalta eile.
(b) Déanfaidh Rialtais na mBallstát de thoil a chéile ar leibhéal na gCeannairí Stáit nó Rialtais, ar mholadh ón gComhairle tar éis di dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus le Comhairle Rialaithe BCE, Uachtarán, Leasuachtarán agus comhaltaí eile an Bhord Feidhmiúcháin a cheapadh as measc daoine a bhfuil gradam agus taithí ghairmiúil aitheanta acu i réimsí airgeadaíochta nó baincéireachta.

Ocht mbliana a bheidh ina dtéarma oifige agus ní fhéadfar é a athnuachan.

Ní féidir a bheith ina gcomhaltaí den Bhord Feidhmiúcháin ach amháin náisiúnaigh de na Ballstáit.

Airteagal 113 (Sean-Airteagal 109b)

1. Féadfaidh Uachtarán na Comhairle agus comhalta den Choimisiún bheith rannpháirteach, gan ceart vótála, i gcrúinnithe Chomhairle Rialaithe BCE.

Féadfaidh Uachtarán na Comhairle tairiscint plé a chur faoi bhráid Chomhairle Rialaithe BCE.

2. Iarrfar ar Uachtarán BCE bheith rannpháirteach i gcruinnithe na Comhairle nuair a bheidh ceisteanna a bhaineann le cuspóirí agus le cúraimí CEBC á bplé ag an gComhairle.

3. Díreoidh BCE tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí CEBC agus ar bheartas airgeadaíochta na bliana roimhe sin agus na bliana reatha chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle agus chuig an gCoimisiún, agus chuig an gComhairle Eorpach freisin. Tíolacfaidh Uachtarán BCE an tuarascáil sin don Chomhairle agus do Pharlaimint na hEorpa; féadfaidh Parlaimint na hEorpa díospóireacht ghinearálta a chur ar siúl ar an mbonn sin.

Féadfaidh na coistí inniúla de chuid Pharlaimint na hEorpa Uachtarán BCE agus comhaltaí eile an Bhord Feidhmiúcháin a éisteacht arna iarraidh sin do Pharlaimint na hEorpa nó don Uachtarán agus do na comhaltaí ar a dtionscnamh féin.

Airteagal 114 (Sean-Airteagal 109c)

1. Chun comhordú bheartais na mBallstát a chur ar aghaidh a mhéad is gá ar mhaithe le hoibriú an mhargaidh inmheánaigh, bunaítear leis seo Coiste Airgeadaíochta le stádas comhairleach. Beidh de chúram air:

- cor airgeadaíochta agus airgeadais na mBallstát agus an Chomhphobail agus córas ginearálta íocaíochtaí na mBallstát a choimeád faoi léirmheas agus tuarascáil a dhéanamh go tráthrialta don Chomhairle agus don Choimisiún ar an ábhar sin;
- tuairimí a thabhairt, arna iarraidh sin don Chomhairle nó don Choimisiún nó ar a thionscnamh féin, le cur faoi bhráid na n-institiúidí sin;
- gan dochar d'Airteagal 207, rannchuidiú le hullmhú obair na Comhairle dá dtagraítear in Airteagail 59, 60, 99(2), (3), (4) agus (5), 100, 102, 103, 104, 116(2), 117(6), 119, 120, 121(2) agus 122(1);
- an cor a scrúdú, ar a laghad uair sa bhliain, maidir le gluaiseacht chaipitil agus saoirse íocaíochtaí, mar a leanann siad ó chur chun feidhme an Chonartha seo agus beart arna nglacadh ag an gComhairle; folóidh an scrúdú gach beart a bhaineann le gluaiseachtaí caipitil agus le híocaíochtaí; déanfaidh an Coiste tuarascáil don Choimisiún agus don Chomhairle ar thoradh an scrúdaithe sin.

Ceapfaidh na Ballstáit agus an Coimisiún faoi seach dhá chomhalta den Choiste Airgeadaíochta.

2. Ag tús an tríú céim, cuirfear Coiste Eacnamaíoch agus Airgeadais ar bun. Díscaoilfear an Coiste Airgeadaíochta dá bhforáiltear i mír 1.

Beidh de chúram ar an gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais:

- tuairimí a thabhairt, arna iarraidh sin don Chomhairle nó don Choimisiún nó ar a thionscnamh féin, le cur faoi bhráid na n-institiúidí sin;
- cor eacnamaíoch agus airgeadais na mBallstát agus an Chomhphobail a choimeád faoi léirmheas agus tuarascáil a dhéanamh go tráthrialta don Chomhairle agus don Choimisiún, go háirithe ar an gcaidreamh airgeadais le tríú tíortha agus le hinstitiúidí idirnáisiúnta;
- gan dochar d'Airteagal 207, rannchuidiú le hullmhú obair na Comhairle dá dtagraítear in Airteagail 59, 60, 99(2), (3), (4) agus (5), 100, 102, 103, 104, 105(6), 106(2), 107(5) agus (6), 111, 119, 120(2) agus (3), 122(2), 123(4) agus (5) agus na cúraimí comhairleacha agus ullmhúcháin arna sannadh ag an gComhairle dó a chur i gcrích;
- an cor a scrúdú, ar a laghad uair sa bhliain, maidir le gluaiseacht chaipitil agus saoirse íocaíochtaí, mar a leanann siad ó chur chun feidhme an Chonartha seo agus beart arna nglacadh ag an gComhairle; folóidh an scrúdú gach beart a bhaineann le gluaiseachtaí caipitil agus le híocaíochtaí; déanfaidh an Coiste tuarascáil don Choimisiún agus don Chomhairle ar thoradh an scrúdaithe sin.

Ceapfaidh na Ballstáit, an Coimisiún agus BCE faoi seach dhá chomhalta ar a mhéad den Choiste.

3. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE agus leis an gCoiste dá dtagraítear san Airteagal seo, forálacha mionsonraithe maidir le comhdhéanamh an Choiste Eacnamaíoch agus Airgeadais a leagan síos. Cuirfidh Uachtarán na Comhairle Parlaimint na hEorpa ar an eolas faoi chinneadh den sórt sin.

4. De bhreis ar na cúraimí atá leagtha amach i mír 2, má tá agus fad atá Ballstáit go maolú dá dtagraítear in Airteagail 122 agus 123 ann, coimeádfaidh an Coiste cor airgeadaíochta agus airgeadais maille le córas ginearálta íocaíochtaí na mBallstát sin faoi léirmheas agus déanfaidh sé tuarascáil go tráthrialta don Chomhairle agus don Choimisiún ar an ábhar sin.

Airteagal 115 (Sean-Airteagal 109d)

Féadfaidh an Chomhairle nó Ballstát, i gcúrsaí faoi raon feidhme Airteagail 99(4), 104 seachas mír 14, 111, 121, 122 agus 123(4) agus (5), iarraidh ar an gCoimisiún moladh nó togra a dhéanamh, mar is iomchuí. Scrúdóidh an Coimisiún an iarraidh sin agus cuirfidh sé a chonclúidí faoi bhráid na Comhairle gan mhoill.

Caibidil 4

Forálacha idirthréimhseacha

Airteagal 116 (Sean-Airteagal 109e)

1. Tosóidh an dara céim chun an t-aontas eacnamaíoch agus airgeadaíochta a ghnóthú ar an 1 Eanáir 1994.

2. Roimh an dáta sin,

(a) déanfaidh gach Ballstát:

— na bearta iomchuí a ghlacadh más gá chun na toirmisc atá leagtha síos in Airteagal 56 agus in Airteagail 101 agus 102(1) a chomhlíonadh;

— d'fhonn an measúnú dá bhforáiltear i mír (b) gur féidir cláir ilbhliantúla a ghlacadh, más gá, chun an cóineasú marthanach is gá do ghnóthú an aontais eacnamaíoch agus airgeadaíochta a áirithiú, go háirithe maidir le cobhsaíocht phraghsanna agus le hairgeadas poiblí fóna;

(b) déanfaidh an Chomhairle, ar bhonn tuarascáil ón gCoimisiún, an dul chun cinn a bheidh déanta maidir le cóineasú eacnamaíoch agus airgeadaíochta, go háirithe maidir le cobhsaíocht phraghsanna agus le hairgeadas poiblí fóna, a mheasúnú maille leis an dul chun cinn a bheidh déanta maidir le cur chun feidhme na reachtaíochta Comhphobail a bhaineann leis an margadh aonair.

3. Beidh forálacha Airteagail 101, 102(1), 103(1) agus 104, seachas míreanna 1, 9, 11 agus 14, infheidhme ó thús an dara céim. Beidh forálacha Airteagail 100(2), 104(1), (9) agus (11), 105, 106, 108, 111, 112, 113 agus 114(2) agus (4) infheidhme ó thús an tríú céim.

4. Sa dara céim, féachfaidh Ballstáit le heasnaimh rialtais iomarcacha a sheachaint.

5. Le linn an dara céim, déanfaidh gach Ballstát, mar is iomchuí, tús a chur leis an bpróiseas as a dtiocfaidh neamhspleáchas a bhainc cheannais, i gcomhréir le forálacha Airteagal 109.

Airteagal 117 (Sean-Airteagal 109f)

1. Ag tús an dara céim, bunófar Institiúid Eorpach Airgeadaíochta (dá ngairtear “IEA” anseo feasta) agus rachaidh sí i mbun a dualgas; beidh aici pearsantacht dhlítheanach agus déanfaidh Comhairle ar a mbeidh Uachtarán agus Gobharnóirí na mbanc ceannais náisiúnta, arb é duine amháin acu sin an Leasuachtarán, í a stiúradh agus a bhainisteoireacht.

Déanfaidh Rialtais na mBallstát de thoil a chéile ar leibhéal na gCeannairí Stáit nó Rialtais, ar mhóladh ó Chomhairle IEA agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gComhairle, an tUachtarán a cheapadh. Roghnófar an tUachtarán as measc daoine a bhfuil gradam agus taithí ghairmiúil aitheanta acu i réimsí airgeadaíochta nó baincéireachta. Ní féidir a bheith ina Uachtarán ar IEA ach náisiúnach de chuid Ballstáit. Ceapfaidh Comhairle IEA an Leasuachtarán.

Tá Reacht IEA leagtha síos i bPrótacal atá i gceangal leis an gConradh seo.

2. Déanfaidh IEA:

- an comhar idir na bainc cheannais náisiúnta a neartú;
- comhordú bheartais airgeadaíochta na mBallstát a neartú ar mhaithe le cobhsaíocht phraghsanna a áirithiú;
- faireachán a dhéanamh ar oibriú an Chórais Eorpaigh Airgeadaíochta;
- comhairliúcháin a chur ar siúl maidir le saincheisteanna a thig faoi inniúlacht na mbanc ceannais náisiúnta agus a dhéanann difear do chobhsaíocht institiúidí agus margáí airgeadais;
- cúraimí an Chiste Eorpaigh um Chomhar Airgeadaíochta, a dhíscaoilfear, a ghabháil chuici féin; tá rialacha mionsonraithe an díscaoilte leagtha síos i Reacht IEA;
- úsáid an ECU a éascú, agus a fhorbairt a mhaoirsiú, lena n-áirítear oibriú rianúil chóras imréitigh an ECU.

3. Ar mhaithe le hullmhú an tríú céim, déanfaidh IEA:

- na hionstraimí agus na nósanna imeachta a ullmhú is gá do bheartas aonair airgeadaíochta a chur i gcrích sa tríú céim;
- comhchuibhiú a chur ar aghaidh, más gá, ar na rialacha agus ar na cleachtais a rialáionn bailiú, tiomsú agus dáileadh staidrimh sna raonta laistigh dá réimse inniúlachta;
- na rialacha a ullmhú le haghaidh oibríochtaí atá le gabháil ar láimh ag na bainc cheannais náisiúnta faoi chuimsiú CEBC;
- éifeachtúlacht íocaíochtaí trasteorann a chur ar aghaidh;
- ullmhúchán teicniúil nótaí bainc ECU a mhaoirsiú.

Sonróidh IEA ar an 31 Nollaig 1996 ar a dhéanaí an creat rialúcháin, eagrúcháin agus loighistiúil is gá do CEBC chun a chúraimí sa tríú céim a chomhlíonadh. Cuirfear an creat sin faoi bhráid chinneadh BCE ar dháta a bhunaithe.

4. Féadfaidh IEA, ag gníomhú di trí thiomlath dhá thrian de chomhaltaí a Comhairle:
  - tuairimí nó moltaí a fhoirmiú ar threoshuíomh foriomlán beartas airgeadaíochta agus beartas um rátaí malairte maille le bearta gaolmhara a thugtar isteach i ngach Ballstát;
  - tuairimí nó moltaí a chur faoi bhráid Rialtas agus na Comhairle ar bheartais ar dóigh dóibh difear a dhéanamh do chor airgeadaíochta inmheánach nó seachtrach an Chomhphobail agus go háirithe d'oibriú an Chórais Eorpaigh Airgeadaíochta;
  - moltaí a dhéanamh d'údarais airgeadaíochta na mBallstát maidir le seoladh a mbeartais airgeadaíochta.
5. Féadfaidh IEA, ag gníomhú di d'aon toil, a chinneadh a tuairimí agus a moltaí a fhoilsiú.
6. Rachaidh an Chomhairle i gcomhairle le IEA maidir le haon gníomh Comhphobail arna bheartú laistigh dá réimse inniúlachta.

Faoi na teorainneacha agus faoi na coinníollacha arna leagan amach ag an gComhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus le IEA, rachaidh údarais na mBallstát i gcomhairle le IEA freisin ar aon dréachtfhoráil reachtaíochta laistigh dá réimse inniúlachta.

7. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus le IEA, cúraimí eile a chur ar IEA d'fhonn an tríú céim a ullmhú.
8. Nuair a fhoráiltear sa Chonradh seo ról comhairleach a bheith ag BCE sa dara céim, tuigfear gur ag tagairt do IEA roimh BCE a bhunú atá tagairtí do BCE.
9. Le linn an dara céim, tuigfear gur ag tagairt do IEA atá an téarma "BCE" a úsáidtear in Airteagail 230, 232, 233, 234, 237 agus 288.

Airteagal 118 (Sean-Airteagal 109g)

Ní athrófar comhdhéanamh airgeadra bhascaed an ECU.

Ó thús an tríú céim, socrófar luach an ECU go neamh-inchúlghairthe i gcomhréir le hAirteagal 123(4).

Airteagal 119 (Sean-Airteagal 109h)

1. I gcás Ballstát a bheith i ndeacrachtaí, nó deacrachtaí a bheith ag dianbhagairt air, maidir lena chomhardú íocaíochtaí mar thoradh ar éagothromaíocht fhoriomlán sa chomhardú sin nó mar thoradh ar an saghas airgeadra atá ar láimh aige, agus nuair is dóigh go háirithe do na

deacrachtaí sin oibriú an chómhargaidh nó cur chun feidhme comhleanúnach an chomhbheartais tráchtála a chur i gcontúirt, déanfaidh an Coimisiún imscrúdú láithreach ar riocht an Stáit i gceist agus ar an ngníomh a bheidh déanta ag an Stát sin nó a fhéadfaidh sé a dhéanamh i gcomhréir le forálacha an Chonartha seo, agus úsáid á baint aige as gach meán atá ar lámh aige. Sonróidh an Coimisiún na bearta a mholann sé don Stát i dtrácht lena nglacadh.

Mura leor gníomh an Bhallstáit agus na bearta arna moladh ag an gCoimisiún chun na deacrachtaí atá tagtha chun cinn nó atá ag bagairt a shárú, molfaidh an Coimisiún, tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste dá dtagraítear in Airteagal 114, don Chomhairle cabhair fhrithpháirteach a dheonú maille leis na modhanna iomchuí chuige sin.

Cuirfidh an Coimisiún an Chomhairle ar an eolas go tráthrialta ar an gcor agus ar aon athrú ann.

2. Deonóidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, cúnamh frithpháirteach den sórt sin; glacfaidh sí teoracha nó cinntí ag leagan síos coinníollacha agus mionsonraí do chabhair den sórt sin a fhéadfaidh a bheith mar seo a leanas:

- (a) triall comhbheartaithe chuig aon eagraíocht idirnáisiúnta eile, nó laistigh di, a bhféadfaidh Ballstát dul ar a hiontaoibh;
- (b) bearta is gá chun sraonadh trádála a sheachaint nuair a dhéanann an Stát a bhfuil deacrachtaí aige srianta cainníochtúla i leith tríú tíortha a choimeád ar bun nó a thabhairt isteach athuair;
- (c) Ballstáit eile creidmheasanna teoranta a dheonú, faoi réir a gcomhaontaithe.

3. Mura ndeonaíonn an Chomhairle an chabhair fhrithpháirteach a mholann an Coimisiún nó mura leor an cúnamh frithpháirteach a dheonaítear agus na bearta a dhéantar, údaróidh an Coimisiún don Stát a bhfuil deacrachtaí aige bearta coimirce a ghlacadh agus socróidh an Coimisiún coinníollacha agus rialacha mionsonraithe na mbeart sin.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, údarú den sórt sin a chúlghairm agus coinníollacha agus mionsonraí den sórt sin a athrú.

4. Faoi réir Airteagal 122(6), ní bheidh an tAirteagal seo infheidhme a thuilleadh ó thús an tríú céim.

Airteagal 120 (Sean-Airteagal 109i)

1. Nuair a tharlaíonn géarchéim thobann i gcomhardú na n-íocaíochtaí agus nach nglactar cinneadh de réir bhrí Airteagal 119(2) láithreach, féadfaidh an Ballstát i dtrácht na bearta cosanta is gá a ghlacadh mar réamhchúram. Ní foláir do bhearta den sórt sin an suaitheadh is lú is féidir a dhéanamh in oibriú an chómhargaidh agus gan a raon a bheith níos leithne ná mar is fíorghá chun na deacrachtaí tobanna atá tagtha chun cinn a leigheas.

2. Cuirfear an Coimisiún agus na Ballstáit eile ar an eolas i dtaobh bearta cosanta den sórt sin tráth a dteacht i bhfeidhm ar a dhéanaí. Féadfaidh an Coimisiún a mholadh don Chomhairle cabhair a dheonú de réir Airteagal 119.

3. Tar éis don Choimisiún a thuairim a thabhairt, agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste dá dtagraítear in Airteagal 114, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, a chinneadh go ndéanfaidh an Stát i dtrácht na bearta cosanta dá dtagraítear thuas a leasú, a fhionraí nó a dhíothú.

4. Faoi réir Airteagal 122(6), ní bheidh an tAirteagal seo infheidhme a thuilleadh ó thús an tríú céim.

Airteagal 121 (Sean-Airteagal 109j)

1. Déanfaidh an Coimisiún agus IEA tuarascáil don Chomhairle ar dhul chun cinn na mBallstát i gcomhall a n-oibleagáidí maidir le gnóthú an aontais eacnamaíoch agus airgeadaíochta. Cuimseoidh na tuarascálacha sin scrúdú an bhfuil reachtaíocht náisiúnta gach Ballstáit, lena n-áirítear Reachtanna a bhainc cheannais náisiúnta, ag luí le hAirteagail 108 agus 109 agus le Reacht CEBC. Scrúdóidh na tuarascálacha freisin gnóthú mórchoineasú inbhuanaithe faoi threoir chomhall na gcritéar seo a leanas ag gach Ballstát:

- gnóthú ardleibhéal cobhsaíochta praghsanna; beidh sé sin follasach ó ráta boilscithe atá gar do ráta na dtí Bhallstát, ar a mhéad, is feidhmiúla maidir le cobhsaíocht phraghsanna;
- inbhuanaithe an riochta airgeadais rialtais; beidh sé sin follasach óir beidh riocht buiséadach rialtais gnóthaithe aige gan easnamh is iomarcach mar atá arna chinneadh i gcomhréir le hAirteagal 104(6);
- urramú na ngnáthlamhálacha luaineachta dá bhforáiltear le meicníocht rátaí malairte an Chórais Eorpaigh Airgeadaíochta, ar feadh dhá bhliain ar a laghad, gan díluacháil in aghaidh airgeadra aon Bhallstáit eile;
- marthanacht an chóineasaithe a bheidh gnóthaithe ag an mBallstát agus a rannpháirtíochta i meicníocht rátaí malairte an Chórais Eorpaigh Airgeadaíochta á brath i leibhéal fhad-téarmacha rátaí úis.

Déantar na ceithre chritéar atá luaite sa mhír seo agus na tréimhsí ábhartha ar lena linn atá siad le hurramú a fhorbairt a thuilleadh i bPrótacal atá i gceangal leis an gConradh seo. Tabharfaidh tuarascálacha an Choimisiúin agus IEA aird freisin ar fhorbairt an ECU, ar thorthaí imeascadh na margáí, ar riocht agus ar fhorbairt chomhardú na n-íocaíochtaí ar cuntas reatha, agus ar scrúdú ar fhorbairt i gcostais aonad saothair agus ar innéacsanna praghsanna eile.

2. Ar bhonn na dtuarascálacha sin, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún, measúnú:

- i gcás gach Ballstáit, an gcomhallann sé na coinníollacha is gá chun airgeadra aonair a ghlacadh;

— an gcomhallann tromlach na mBallstát na coinníollacha is gá chun airgeadra aonair a ghlacadh;

agus a conclúidí a mholadh don Chomhairle, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais. Rachfar i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus díreoidh sí a tuairim chuig an gComhairle, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais.

3. Agus aird chuí á tabhairt ar na tuarascálacha dá dtagraítear i mír 1 agus do thuairim Pharlaimint na hEorpa dá dtagraítear i mír 2, déanfaidh an Chomhairle, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 1996, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe:

— cinneadh, ar bhonn na moltaí ón gComhairle dá dtagraítear i mír 2, an gcomhallann tromlach na mBallstát na coinníollacha is gá chun airgeadra aonair a ghlacadh,

— cinneadh ar a iomchuí atá go dtrasrachadh an Comhphobal chuig an tríú céim, agus más iomchuí,

— an dáta a shocrú le haghaidh thús an tríú céim.

4. Mura mbeidh an dáta le haghaidh thús an tríú céim socraithe roimh dheireadh 1997, tosóidh an tríú céim ar an 1 Eanáir 1999. Déanfaidh an Chomhairle, roimh an 1 Iúil 1998, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais, tar éis an nós imeachta dá bhforáiltear i míreanna 1 agus 2 a athdhéanamh, seachas an dara fleasc de mhír 2, agus aird á tabhairt ar na tuarascálacha dá dtagraítear i mír 1 agus ar thuairim Pharlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, agus ar bhonn na moltaí ón gComhairle dá dtagraítear i mír 2, a dhaingniú cé hiad na Ballstáit a chomhallann na coinníollacha is gá chun airgeadra aonair a ghlacadh.

Airteagal 122 (Sean-Airteagal 109k)

1. Má tá an cinneadh glactha an dáta a shocrú i gcomhréir le hAirteagal 121(3), cinnfidh an Chomhairle, ar bhonn moltaí ón gComhairle dá dtagraítear in Airteagal 121(2), ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún, an mbeidh maolú mar atá sé sainithe i mír 3 den Airteagal seo ag aon Bhallstát, agus más amhlaidh a bheidh, cé acu. Tagrófar do na Ballstáit sin sa Chonradh seo mar “Ballstáit go maolú”.

Má tá sé daingnithe ag an gComhairle cé hiad na Ballstáit a chomhallann na coinníollacha is gá chun airgeadra aonair a ghlacadh, i gcomhréir le hAirteagal 121(4), beidh maolú mar atá sé

sainithe i mír 3 den Airteagal seo ag na Ballstáit sin nach gcomhallann na coinníollacha. Tagrófar do na Ballstáit sin sa Chonradh seo mar “Ballstáit go maolú”.

2. Déanfaidh an Coimisiún agus BCE tuarascáil don Chomhairle i gcomhréir leis an nós imeachta atá leagtha síos in Airteagal 121(1) ar a laghad uair amháin gach dara bliain nó arna iarraidh sin do Bhallstát go maolú. Tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus tar éis plé sa Chomhairle, ag teacht le chéile di i dtionól na gCeannairí Stáit nó Rialtais, cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, cé hiad na Ballstáit go maolú a chomhallann na coinníollacha is gá ar bhonn na gcritéar atá leagtha amach in Airteagal 121(1) agus aisghairfidh sí maoluithe na mBallstát i dtrácht.

3. Béarfaidh maolú dá dtagraítear i mír 1 nach mbeidh na hAirteagail seo a leanas infheidhme ar an mBallstát i dtrácht: Airteagail 104(9) agus (11), 105(1), (2), (3) agus (5), 106, 110, 111 agus 112(2)(b). Tá eisiámh Ballstát den sórt sin agus a mbainc cheannais náisiúnta ó na cearta agus na hoibleagáidí laistigh de CEBC leagtha síos i gCaibidil IX de Reacht CEBC.

4. In Airteagail 105(1), (2) agus (3), 106, 110, 111 agus 112(2)(b), tuigfear gur “Ballstáit gan mhaolú” “Ballstáit”.

5. Déanfar cearta vótála na mBallstát go maolú a fhionraí i gcomhair na gcinntí ón gComhairle dá dtagraítear sna hAirteagail den Chonradh seo atá luaite i mír 3. Sa chás sin, de mhaolú ar Airteagail 205 agus 250(1), saineofar tromlach cáilithe mar dhá thrian vótaí ionadaithe do na Ballstát gan mhaolú arna n-ualú i gcomhréir le hAirteagal 205(2) agus beidh gá le haontoilíocht na mBallstát sin le haghaidh gníomh ar gá aontoilíocht dó.

6. Leanfaidh forálacha Airteagail 119 agus 120 de bheith infheidhme ar Bhallstát go maolú.

Airteagal 123 (Sean-Airteagal 109l)

1. Láithreach tar éis an cinneadh a ghlacadh maidir le dáta thús an tríú céim i gcomhréir le hAirteagal 121(3) nó, de réir mar a bheidh, láithreach tar éis an 1 Iúil 1998:

— glacfaidh an Chomhairle na forálacha dá dtagraítear in Airteagal 107(6);

— ceapfaidh Rialtais na mBallstát gan mhaolú, i gcomhréir leis an nós imeachta atá leagtha amach in Airteagal 50 de Reacht CEBC, Uachtarán, Leasuachtarán agus comhaltaí eile Bhord Feidhmiúcháin BCE. Má tá Ballstáit go maolú ann, féadfar gur lú líon chomhaltaí

an Bhord Feidhmiúcháin ná mar a fhoráiltear in Airteagal 11.1 de Reacht CEBC, ach gan bheith níos lú ná ceathrar in imthosca ar bith.

A luaithe a cheapfar an Bord Feidhmiúcháin, bunófar CEBC agus BCE agus ullmhóidh siad i gcomhair a n-oibriúcháin iomláin mar atá sé tuairiscithe sa Chonradh seo agus i Reacht CEBC. Tosóidh lánfheidhmiú a gcuid cumhachtaí ón gcéad lá den tríú céim.

2. A luaithe a bhunófar BCE, gabhfaidh sé chuige féin, más gá, cúraimí IEA. Scaoilfear IEA chun leachtú ar BCE a bhunú; tá na rialacha mionsonraithe um leachtú leagtha síos i Reacht IEA.

3. Má tá agus fad atá Ballstáit go maolú ann, agus gan dochar d'Airteagal 107(3) den Chonradh seo, cuirfear Comhairle Ghinearálta BCE atá luaite in Airteagal 45 de Reacht CEBC ar bun mar thríú comhlacht cinnteoireachta BCE.

4. Ar dháta tosaithe an tríú céim, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil na mBallstát gan mhaolú, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, na rátaí comhshó ar a mbeidh a gcuid airgeadraí socraithe go neamh-inchúlghairthe agus an ráta socraithe go neamh-inchúlghairthe ar a gcuirfear an tECU in ionad na n-airgeadraí sin, agus tíocefaidh an tECU chun bheith ina airgeadra dílis ó cheart. Ní dhéanfaidh an beart sin ann féin modhnú ar luach eachtrach an ECU. Glacfaidh an Chomhairle freisin, ag gníomhú di de réir an nós imeachta céanna, na bearta eile is gá chun an tECU a thabhairt isteach go sciobtha mar airgeadra aonair na mBallstát sin.

5. Má chinntear, de réir an nós imeachta atá leagtha amach in Airteagal 122(2), maolú a aisghairm, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil na mBallstát gan mhaolú agus an Bhallstáit i dtrácht, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le BCE, an ráta a ghlacadh ar a gcuirfear an tECU in ionad airgeadra an Bhallstáit i dtrácht, agus na bearta eile a ghlacadh is gá chun an tECU a thabhairt isteach mar an t-airgeadra aonair sa Bhallstát i dtrácht.

Airteagal 124 (Sean-Airteagal 109m)

1. Déanfaidh gach Ballstát, go dtí tús an tríú céim, a bheartas rátaí malairte a bhreithniú mar ábhar leasa choitinn. Lena linn sin, cuirfidh na Ballstáit san áireamh taithí an chomhair faoi chuimsiú an Chórais Eorpaigh Airgeadaíochta (CEA) agus taithí fhorbairt an ECU agus na cumhachtaí láithreacha á n-urramú acu.

2. Amhail ó thús an tríú céim agus fad atá maolú ag Ballstát, beidh na forálacha thuasluaite infheidhme de réir analaí ar bheartas ráta malairte an Bhallstáit sin.

TEIDEAL VIII (Teideal VIa)

FOSTAÍOCHT

Airteagal 125 (Sean-Airteagal 109n)

Saothróidh na Ballstáit agus an Comhphobal i gcomhréir leis an Teideal seo chun straitéis chomhordaithe don fhostaíocht a fhorbairt agus go háirithe chun fórsa saothair sciliúil oilte solúbtha agus margaí fostaíochta atá oscailte don athrú eacnamaíoch a chur ar aghaidh d'fhonn na cuspóirí a ghnóthú atá sainithe in Airteagal 2 den Chonradh ar an Aontas Eorpach agus in Airteagal 2 den Chonradh seo.

Airteagal 126 (Sean-Airteagal 109o)

1. Rannchuideoidh na Ballstáit, trína mbeartais fostaíochta, le gnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 125 ar dhóigh is comhchuí le mórtreoirlínte bheartais eacnamaíoch na mBallstát agus an Chomhphobail arna nglacadh de bhun Airteagal 99(2).

2. Measfaidh na Ballstáit, ag féachaint do chleachtais náisiúnta a bhaineann le freagrachtaí na gcomhpháirtithe sóisialta, gur ábhar comhleasa fostaíocht a chur ar aghaidh agus déanfaidh siad comhordú ar a ngníomhaíocht ina leith i dtionól na Comhairle, i gcomhréir le forálacha Airteagal 128.

Airteagal 127 (Sean-Airteagal 109p)

1. Rannchuideoidh an Comhphobal le hardleibhéal fostaíochta tríd an gcomhar idir Ballstáit a chothú agus trí thacú lena ngníomhaíocht agus, más gá, tríd an ngníomhaíocht sin a chomhlánú. Lena linn sin, déanfar inniúlachtaí na mBallstát a urramú.

2. Tabharfar aird ar chuspóir an ardleibhéil fostaíochta i bhfoirmiú agus i gcur chun feidhme bheartais an Chomhphobail.

Airteagal 128 (Sean-Airteagal 109q)

1. Breithneoidh an Chomhairle Eorpach gach bliain staid na fostaíochta sa Chomhphobal agus glacfaidh sí conclúidí ar an ábhar sin ar bhonn tuarascála comhpháirtí bliantúla ón gComhairle agus ón gCoimisiún.

2. Ar bhonn chonclúidí na Comhairle Eorpaí, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, le Coiste na Réigiún agus leis an gCoiste Fostaíochta dá dtagraítear in Airteagal 130, treoirlínte a tharraingt suas gach bliain a chuirfidh

na Ballstáit san áireamh ina mbeartais fostaíochta. Beidh na treoirlínte sin comhchuí leis na mórtreoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagal 99(2).

3. Cuirfidh gach Ballstát tuarascáil bhliantúil ar fáil don Chomhairle agus don Choimisiún maidir leis na príomhbhearta arna nglacadh chun a bheartas fostaíochta a chur chun feidhme i bhfianaise na dtreoirlínte don fhostaíocht dá dtagraítear i mír 2.

4. Gach bliain, déanfaidh an Chomhairle, ar bhonn na dtuarascálacha dá dtagraítear i mír 3 agus tar éis di dearcadh an Choiste Fostaíochta a fháil, scrúdú ar chur chun feidhme bheartais fostaíochta na mBallstát i bhfianaise na dtreoirlínte don fhostaíocht. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe ar mholadh ón gCoimisiún, moltaí a dhéanamh chuig Ballstáit má mheasann sí gurb iomchuí sin i bhfianaise an scrúdaithe sin.

5. Ar bhonn thorthaí an scrúdaithe sin, déanfaidh an Chomhairle agus an Coimisiún tuarascáil chomhpháirteach bhliantúil a chur faoi bhráid na Comhairle Eorpaí maidir le staid na fostaíochta sa Chomhphobal agus cur chun feidhme na dtreoirlínte don fhostaíocht.

Airteagal 129 (Sean-Airteagal 109r)

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, bearta dreasachta a ghlacadh atá ceaptha chun comhar a chothú idir Ballstáit agus chun tacú lena ngníomhaíocht i réimse na fostaíochta trí thionscnaimh arb é is aidhm dóibh malairtí faisnéise agus dea-chleachtas a fhorbairt, trí anailís chomparáideach agus comhairle a sholáthar mar aon le cur chuige nuálaíoch a chur ar aghaidh agus an taithí a mheas, go háirithe trí leas a bhaint as treoirthionscadail.

Ní chuimseoidh na bearta sin comhchuibhiú ar dhlíthe agus rialacháin na mBallstát.

Airteagal 130 (Sean-Airteagal 109s)

Bunóidh an Chomhairle, tar éis di dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, Coiste Fostaíochta le stádas comhairleach chun comhordú idir na Ballstáit maidir le beartais fostaíochta agus mhargadh an tsaothair a chur ar aghaidh. Is iad cúraimí an Choiste:

- faireachán a dhéanamh ar staid na fostaíochta agus ar na beartais fostaíochta sna Ballstáit agus sa Chomhphobal;
- gan dochar d'Airteagal 207, tuairimí a fhoirmiú, arna iarraidh sin don Chomhairle nó don Choimisiún nó ar a thionscnamh féin, agus rannchuidiú le hullmhú imeachtaí na Comhairle dá dtagraítear in Airteagal 128.

Agus a shainordú á chomhall aige, rachaidh an Coiste i gcomhairle leis na comhpháirtithe sóisialta.

Ceapfaidh gach Ballstát dhá chomhalta den Choiste agus ceapfaidh an Coimisiún dhá chomhalta den Choiste.

TEIDEAL IX (Sean-Teideal VII)

COMHBHEARTAS TRÁCHTÁLA

Airteagal 131 (Sean-Airteagal 110)

Trí aontas custaim a bhunú eatarthu féin, tá d'aidhm ag na Ballstáit cuidiú, ar mhaithe leis an leas coiteann, le forbairt chomhchuí ar thráchtáil an domhain, le díothú comhleanúnach srianta ar an trádáil idirnáisiúnta agus le hisliú bacainní custaim.

Sa chomhbheartas tráchtála cuirfear san áireamh an dea-éifeacht ab fhéidir a bheith le díothú dleachtanna custaim idir na Ballstáit ar mhéadú cumas iomaíochta gnóthas sna Stáit sin.

Airteagal 132 (Sean-Airteagal 112)

1. Gan dochar d'oibleagáidí a ghabh na Ballstáit orthu féin faoi chuimsiú eagraíochtaí idirnáisiúnta eile, déanfaidh siad na córais faoina dtugtar cúnamh don onnmhairiú go tríú tíortha a chomhchuibhiú go comhleanúnach oiread agus is gá chun a áirithiú nach saobhfar an iomaíocht idir gnóthais an Chomhphobail.

Ar thogra ón gCoimisiún, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, aon treoracha a eisiúint is gá chuige sin.

2. Ní bhainfidh na forálacha roimhe seo le haisiúc i leith dleachtanna custaim nó muirear comhéifeachta ná le haisiúc cánachais indíriugh, lena n-áirítear cánacha láimhdeachais, dleachtanna máil agus cánacha indíreacha eile mar a lamháiltear i gcás earraí a onnmhairiú ó Bhallstát go tríú tír, sa mhéid nach ngabhann an t-aisiúc sin thar an méid a forchuireadh, go díreach nó go hindíreach, ar na táirgí a onnmhairíodh.

Airteagal 133 (Sean-Airteagal 113)

1. Fothófar an comhbheartas tráchtála ar phrionsabail chomhionanna, go háirithe maidir le hathruithe ar rátaí taraifí, le comhaontuithe um tharaifí agus trádáil a thabhairt i gcrích, le comhionannas a ghnóthú i mbearta léirscaoilte, le beartas onnmhairiúcháin agus le bearta chun trádáil a chosaint amhail bearta a ghlacfar i gcás dumpála nó fóirdheontas.

2. Cuirfidh an Coimisiún tograí faoi bhráid na Comhairle chun an comhbheartas tráchtála a chur chun feidhme.

3. Nuair is gá comhaontuithe le Stát amháin nó níos mó nó le heagraíocht idirnáisiúnta amháin nó níos mó a chaibidil, cuirfidh an Coimisiún moltaí faoi bhráid na Comhairle, agus údaróidh an Chomhairle don Choimisiún tús a chur leis an gcaibidliocht is gá.

Seolfaidh an Coimisiún an chaibidlíocht sin i gcomhairle le coiste speisialta arna cheapadh ag an gComhairle chun bheith de chúnaimh ag an gCoimisiún sa chúram sin, agus faoi chuimsiú na dtreoracha a fhéadfaidh an Chomhairle a dhíriú chuige.

Beidh na forálacha ábhartha d'Airteagal 300 infheidhme.

4. I bhfeidhmiú na gcumhachtaí a thugtar di san Airteagal seo, gníomhóidh an Chomhairle trí thromlach cáilithe.

5. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, cur i bhfeidhm mhíreanna 1 go 4 a chur i mbaint le caibidlíocht agus comhaontuithe idirnáisiúnta maidir le seirbhísí agus le maoin intleachtúil a mhéad nach bhfuil siad folaithe sna míreanna sin.

Airteagal 134 (Sean-Airteagal 115)

Chun a áirithiú nach gcuirfidh sraonadh trádála bac ar chur i gcrích beart i dtaca le beartas tráchtála a ghlacfaidh aon Bhallstát i gcomhréir leis an gConradh seo, nó i gcás deacrachtaí eacnamaíocha a theacht i gceann amháin nó níos mó de na Ballstáit mar gheall ar dhifriochtaí idir na bearta sin, molfaidh an Coimisiún na modhanna don chomhar is gá idir na Ballstáit eile. Dá éagmais sin, údaróidh an Coimisiún do na Ballstáit na bearta cosanta is gá a ghlacadh, agus socróidh sé coinníollacha agus rialacha mionsonraithe na mbeart sin.

I gcás práinne, iarrfaidh na Ballstáit údarú ar an gCoimisiún, a ghníomhóidh a luaithe is féidir, chun na bearta is gá a ghlacadh iad féin agus cuirfidh na Ballstáit i dtrácht na bearta in iúl do na Ballstáit eile. Féadfaidh an Coimisiún a chinneadh tráth ar bith go ndlíonn na Ballstáit i dtrácht na bearta sin a leasú nó a dhíothú.

I roghnú na mbeart sin, tabharfar tosaíocht do na bearta is lú a thabharfaidh suaitheadh ar oibriú an chómhargaidh.

TEIDEAL X (Sean-Teideal VIIa)

COMHAR CUSTAIM

Airteagal 135 (Sean-Airteagal 116)

Laistigh de raon feidhme an Chonartha seo, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, bearta chun comhar custaim idir na Ballstáit agus idir na Ballstáit agus an Coimisiún a neartú. Ní bhainfidh na bearta sin le dlí coiriúil náisiúnta a chur i bhfeidhm ná le riar náisiúnta an cheartais.

TEIDEAL XI (Sean-Teideal VIII)

BEARTAS SÓISIALTA, OIDEACHAS, GAIRMOILIÚINT AGUS AN ÓIGE

Caibidil 1

Forálacha sóisialta

Airteagal 136 (Sean-Airteagal 117)

Beidh de chuspóirí ag an gComhphobal agus ag na Ballstáit, agus aird á tabhairt acu ar chearta sóisialta bunúsacha amhail iad sin atá leagtha amach i gCairt Shóisialta na hEorpa arna síniú in Torino ar an 18 Deireadh Fómhair 1961 agus i gCairt Chomhphobail 1989 um chearta sóisialta bunúsacha le haghaidh oibrithe, dlús a chur le fostaíocht, le dálaí feabhsaithe maireachtála agus oibre, chun go bhféadfar iad a chomhchuihiú agus an feabhsú á choimeád ar bun, le cosaint chuí shóisialta, leis an agallamh idir na comhpháirtithe sóisialta, le hacmhainní daonna a fhorbairt ar mhaithe le hardleibhéal marthanach fostaíochta agus leis an eisiamh a chomhrac.

Chun na críche sin, cuirfidh an Comhphobal agus na Ballstáit gníomhaíochtaí chun feidhme a chuirfidh san áireamh éagsúlacht na gcleachtas náisiúnta, go háirithe i réimse an chaidrimh chonarthaigh, agus an riachtanas cumas iomaíochta gheilleagar an Chomhphobail a choimeád ar bun.

Creideann siad go leanfaidh forbairt den sórt sin ní amháin as feidhmiú an chómhargaidh a chuirfidh ar aghaidh comhchuihiú na gcóras sóisialta, ach freisin as na nósanna imeachta dá bhforáiltear sa Chonradh seo agus as comhfhogasú na bhforálacha reachtaíochta, rialúcháin agus riaracháin.

Airteagal 137 (Sean-Airteagal 118)

1. D'fhonn cuspóirí Airteagal 136 a ghnóthú, tacóidh an Comhphobal le gníomhaíochtaí na mBallstát agus comhlánóidh sé iad sna réimsí seo a leanas:

- an timpeallacht oibre go háirithe a fheabhsú d'fhonn sláinte agus sábháilteacht oibrithe a chosaint;
- dálaí oibre;
- oibrithe a chur ar an eolas agus dul i gcomhairle leo;
- lánpháirtiú daoine atá arna n-eisiamh ó mhargadh an tsaothair, gan dochar d'Airteagal 150;
- comhionannas idir fir agus mná ar mhargadh an tsaothair agus cóir chomhionann san obair.

2. Chun na críche sin, féadfaidh an Chomhairle, trí bhíthin treoracha, ceanglais íosta a chuirfear chun feidhme de réir a chéile a ghlacadh, ag féachaint do na dálaí agus do na

rialacha teicniúla i ngach ceann de na Ballstáit. Staonfar sna treoracha sin ó shrianta riarthacha, airgeadais agus dlíthiúla a fhorchur a bheadh ina mbac ar bhunú nó ar fhorbairt gnóthas beag agus meánmhéide.

Gníomhóidh an Chomhairle i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta céanna, bearta a ghlacadh atá ceaptha chun comhar idir na Ballstáit a chothú trí thionscnaimh arb é is aidhm dóibh eolas a fheabhsú, malairtí faisnéise agus dea-chleachtais a fhorbairt, cur chuige nuálaíoch a chur ar aghaidh agus an taithí a mheas chun an t-eisiamh sóisialta a chomhrac.

3. Ar a shon sin, gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún sna réimsí seo a leanas:

- slándáil shóisialta agus cosaint shóisialta oibrithe;
- cosaint oibrithe i gcás fhoirceannadh a gconartha oibre;
- ionadú agus comhchosaint leasanna oibrithe agus fostóirí, lena n-áirítear comhchinneadh, faoi réir mhír 6;
- dálaí fostaíochta náisiúnach tríú tíortha ina gcónaí go dlíthiúil ar chríoch an Chomhphobail;
- ranníocaíochtaí airgeadais chun fostaíocht agus jabchruthú a chur ar aghaidh, gan dochar do na forálacha a bhaineann leis an gCiste Sóisialta.

4. Féadfaidh Ballstát cur chun feidhme na dtreoracha arna nglacadh de bhun mhíreanna 2 agus 3 a chur ar iontaoibh na gcomhpháirtithe sóisialta, arna iarraidh sin go comhpháirteach dóibh.

Sa chás sin, áiríteoidh sé go bhfuil, ar dháta nach déanaí ná an dáta nach mór treoir a thrasú i gcomhréir le hAirteagal 249, na bearta is gá tugtha isteach trí chomhaontú ag na comhpháirtithe sóisialta, agus an Ballstát i dtrácht faoi cheangal gach beart is gá a ghlacadh chun a chumasú dó tráth ar bith a bheith in inmhe na torthaí arna bhforchur leis an treoir sin a áirithiú.

5. Ní chuirfidh na forálacha arna nglacadh de bhun an Airteagail seo cosc ar aon Bhallstát bearta cosanta níos déine atá ag lú leis an gConradh seo a choimeád ar bun ná a thabhairt isteach.

6. Ní bheidh feidhm ag forálacha an Airteagail seo maidir le pá, leis an gceart comhlachais, leis an gceart dul ar stailc ná leis an gceart frithdhúnadh a fhorchur.

Airteagal 138 (Sean-Airteagal 118a)

1. Beidh sé de chúram ar an gCoimisiún comhairliúchán idir na comhpháirtithe sóisialta a chur ar aghaidh ar leibhéal an Chomhphobail agus glacfaidh sé aon bheart ábhartha chun an t-agallamh eatarthu a éascú trína áirithiú go dtugtar tacaíocht chothromúil do na páirtithe.
2. Chuige sin, sula dtíolacfaidh sé tograí i réimse an bheartais shóisialta, rachaidh an Coimisiún i gcomhairle leis na comhpháirtithe sóisialta ar threo ionchasach gníomhaíochta Comhphobail.
3. Má mheasann an Coimisiún, tar éis an chomhairliúcháin sin, go bhfuil gníomhaíocht Chomhphobail inmhianaithe, rachaidh sé i gcomhairle leis na comhpháirtithe sóisialta ar inneachar an togra arna bheartú. Díreoidh na comhpháirtithe sóisialta tuairim, nó moladh más iomchuí, chuig an gCoimisiún.
4. Tráth comhairliúcháin den sórt sin, féadfaidh na comhpháirtithe sóisialta a chur i bhfios don Choimisiún gur mian leo an próiseas dá bhforáiltear in Airteagal 139 a thionscnamh. Ní mhairfidh ré an nós imeachta níos mó ná naoi mí mura gcinnfidh na comhpháirtithe sóisialta i dtrácht agus an Coimisiún i gcomhpháirt í a fhadú.

Airteagal 139 (Sean-Airteagal 118b)

1. Más é sin is toil leis na comhpháirtithe sóisialta, féadfaidh caidreamh conarthach, lena n-áirítear comhaontuithe, a bheith mar thoradh ar an agallamh eatarthu ar leibhéal an Chomhphobail.
2. Is i gcomhréir leis na nósanna imeachta agus na cleachtais is cuí do na comhpháirtithe sóisialta agus do na Ballstáit nó, in ábhair a thig faoi Airteagal 137, trí chinneadh ón gComhairle ar thogra ón gCoimisiún, arna iarraidh sin i gcomhpháirt do na páirtithe sínitheacha, a chuirfear chun feidhme na comhaontuithe arna dtabhairt i gcrích ar leibhéal an Chomhphobail.

Gníomhóidh an Chomhairle trí thromlach cáilithe ach amháin nuair atá foráil amháin nó níos mó sa chomhaontú i dtrácht a bhaineann le ceann de na réimsí dá dtagraítear in Airteagal 137(3), agus sa chás sin gníomhóidh sí d'aon toil.

Airteagal 140 (Sean-Airteagal 118c)

Chun cuspóirí Airteagal 136 a ghnóthú agus gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo, cothóidh an Coimisiún comhar idir na Ballstáit agus déanfaidh sé comhordú a ngníomhaíochta a éascú i réimsí uile an bheartais shóisialta faoin gcaibidil seo, go háirithe i gcúrsaí a bhaineann leis na nithe seo:

— fostaíocht;

— dlí an tsaothair agus dálaí oibre;

- gairmoiliúint bhunchéime agus ardchéime;
- slándáil shóisialta;
- tionóiscí agus galair cheirde a chosc;
- sláinteachas ceirde;
- an ceart chun dul i gcomhlachas, agus cómhargáil idir fostóirí agus oibrithe.

Chun na críche sin, gníomhóidh an Coimisiún i ndlúth-thadhall leis na Ballstáit trí staidéir a dhéanamh, tuairimí a thabhairt agus comhairliúcháin a shocrú i dtaobh fadhbanna a thagann chun cinn ar leibhéal náisiúnta agus fadhbanna is ábhar cúraim d'eagraíochtaí idirnáisiúnta.

Sula dtabharfaidh an Coimisiún na tuairimí dá bhforáiltear san Airteagal seo, rachaidh sé i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta.

Airteagal 141 (Sean-Airteagal 119)

1. Áiríteoidh gach Ballstát cur chun feidhme an phrionsabail go bhfuil pá comhionann as obair chomhionann nó obair ar comhionann a luach ag dul d'oibrithe fireanna agus d'oibrithe baineanna.

2. Chun críche an Airteagail seo, ciallaíonn “pá” an gnáthphá nó an gnáth-thuarastal bunaidh nó íosta maille le haon chomaoin eile, in airgead nó i gcomhchineál, a fhaigheann an t-oibrí, go díreach nó go hindíreach, óna fhostóir as ucht a fhostaíochta.

Ciallaíonn “pá comhionann gan idirdhealú bunaithe ar ghnéas”:

(a) go ndéantar an pá as an obair chéanna ar thascrátaí a ríomh ar bhonn an aonaid tomhais chéanna;

(b) i gcás obair de réir amrátaí gurb é an pá céanna a íoctar as an jab céanna.

3. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, bearta a ghlacadh d'fhonn a áirithiú go gcuirfear i bhfeidhm prionsabal an chomhionannais deiseanna agus na córa comhionainne idir fir agus mná i gcúrsaí fostaíochta agus slí beatha, lena n-áirítear prionsabal an phá chomhionainn as obair chomhionann nó obair ar comhionann a luach.

4. D'fhonn comhionannas iomlán iarbhir idir fir agus mná a áirithiú i saol na hoibre, ní chuirfidh prionsabal na córa comhionainne cosc ar aon Bhallstát bearta a choimeád ar bun nó a ghlacadh lena ndéantar foráil maidir le buntáistí sonracha chun gur fusa don ghnéas tearcionadaithe gabháil le gairm bheatha nó chun míbhuntáistí i slíte beatha gairmiúla a chosc nó a chúiteamh.

Airteagal 142 (Sean-Airteagal 119a)

Féachfaidh na Ballstáit leis an gcoibhéis atá ann idir scéimeanna saoire le pá a choimeád mar atá.

Airteagal 143 (Sean-Airteagal 120)

Tarraingeoidh an Coimisiún suas tuarascáil gach bliain ar an dul chun cinn atá déanta i ngnóthú chuspóirí Airteagal 136, lena n-áirítear staid dhéimeagrafach an Chomhphobail. Díreoidh sé an tuarascáil sin chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle agus chuig an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa a iarraidh ar an gCoimisiún tuarascálacha a tharraingt suas i dtaobh fadhbanna sonracha a bhaineann leis an staid shóisialta.

Airteagal 144 (Sean-Airteagal 121)

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, cúraimí a shannadh don Choimisiún maidir le comhbhearta a chur i ngníomh, go háirithe maidir leis an tslándáil shóisialta do na hoibrithe imirceacha dá dtagraítear in Airteagal 39 go 42.

Airteagal 145 (Sean-Airteagal 122)

Cuirfidh an Coimisiún isteach ina thuarascáil bhliantúil do Pharlaimint na hEorpa caibidil ar leith ar fhorbairtí sóisialta sa Chomhphobal.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa a iarraidh ar an gCoimisiún tuarascálacha a tharraingt suas i dtaobh aon fhadhbanna áirithe a bhaineann le dálaí sóisialta.

Caibidil 2**Ciste Sóisialta na hEorpa***Airteagal 146 (Sean-Airteagal 123)*

Chun go bhfeabhsófar na deiseanna ar fhostaíocht d'oibrithe sa mhargadh inmheánach agus chun go rannchuideofar amhlaidh leis an gcaighdeán maireachtála a ardú, cuirtear Ciste Sóisialta na hEorpa ar bun i gcomhréir leis na forálacha atá leagtha amach thíos, arb é is aidhm dó fostú d'oibrithe a éascú agus méadú a thabhairt ar a soghluaiстеacht gheografach agus ghairmiúil laistigh den Chomhphobal agus oiriúnú d'athruithe tionsclaíocha agus d'athruithe sna córais táirgeachta a éascú go háirithe trí bhíthin na gairmoiliúna agus na hathghairmoiliúna.

Airteagal 147 (Sean-Airteagal 124)

Is é an Coimisiún a riarfaidh an Ciste.

Sa chúram sin gheobhaidh an Coimisiún cuidiú ó Choiste a mbeidh comhalta den Choimisiún i gceannas air agus arb iad a bheidh air ionadaithe ó rialtais agus ó cheardchumainn agus ó eagraíochtaí fostóirí.

Airteagal 148 (Sean-Airteagal 125)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, na cinní cur chun feidhme a bhaineann le Ciste Sóisialta na hEorpa a ghlacadh.

Caibidil 3

Oideachas, gairmoiliúint agus an óige*Airteagal 149 (Sean-Airteagal 126)*

1. Rannchuideoidh an Comhphobal le hoideachas de chaighdeán a fhorbairt tríd an gcomhar idir Ballstáit a chothú agus, más gá, trí thacú lena ngníomhaíocht agus í a fhorlíonadh, agus freagracht na mBallstát i leith inneachar an teagaisc agus eagrúchán an chórais oideachais agus a n-éagsúlacht chultúrtha agus teanga á hurramú aige.
2. Is é is aidhm do ghníomhaíocht an Chomhphobail:
  - éirim Eorpach an oideachais a fhorbairt go háirithe trí theangacha na mBallstát a theagasc agus a leathadh;
  - taobhú le soghluaisteacht mhac léinn agus múinteoirí, lena n-áirítear aitheantas acadúil dioplómaí agus tréimhsí staidéir;
  - comhar a chur ar aghaidh idir bunaíochtaí oideachais;
  - malartuithe faisnéise agus taithí a fhorbairt ar shaincheisteanna is coiteann do chórais oideachais na mBallstát;
  - taobhú le forbairt comhaiseag idir daoine óga agus idir teagascóirí sochoideachasúla;
  - forbairt an chianoideachais a chothú.
3. Taobhóidh an Comhphobal agus na Ballstáit leis an gcomhar le tríú tíortha agus leis na heagraíochtaí idirnáisiúnta is inniúil maidir le hoideachas, agus go háirithe le Comhairle na hEorpa.

4. Chun rannchuidiú le gnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear san Airteagal seo, déanfaidh an Chomhairle:

- ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, gníomhaíochtaí dreasachta a ghlacadh, amach ó aon chomhchuibhiú ar dhlíthe agus rialúcháin na mBallstát;
- ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, moltaí a ghlacadh.

Airteagal 150 (Sean-Airteagal 127)

1. Cuirfidh an Comhphobal beartas gairmoiliúna chun feidhme a thacóidh le gníomhaíochtaí na mBallstát agus a fhorlíonfaidh iad, agus freagracht na mBallstát i leith inneachar agus eagrúchán na gairmoiliúna á hurramú aige.

2. Is é is aidhm do ghníomhaíocht an Chomhphobail:

- oiriúnú d'athruithe tionsclaíocha a éascú, go háirithe trí bhíthin na hoiliúna agus na hathghairmoiliúna;
- an ghairmoiliúint tosaigh agus leanúnach a fheabhsú chun an t-imeascadh agus an t-athimeascadh gairmiúil ar mhargadh an tsaothair a éascú;
- rochtain ar an ngairmoiliúint a éascú agus taobhú le soghluaisteacht oidí agus daoine faoi oiliúint, go háirithe daoine óga;
- comhar i réimse na hoiliúna a spreagadh idir bunaíochtaí oideachais agus oiliúna agus gnóthais;
- malartuithe faisnéise agus taithí a fhorbairt ar shaincheisteanna is coiteann do chórais oiliúna na mBallstát.

3. Taobhóidh an Comhphobal agus na Ballstáit leis an gcomhar le tríú tíortha agus leis na heagraíochtaí idirnáisiúnta is inniúil maidir le gairmoiliúint.

4. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, bearta a ghlacadh chun rannchuidiú leis na cuspóirí dá dtagraítear san Airteagal seo a ghnóthú, gan aon chomhchuibhiú ar dhlíthe agus rialacháin na mBallstát.

TEIDEAL XII (Sean-Teideal IX)

CULTÚR

Airteagal 151 (Sean-Airteagal 128)

1. Rannchuideoidh an Comhphobal le borradh chultúir na mBallstát, ag urramú a n-éagsúlacht náisiúnta agus réigiúnach agus ag tabhairt na comhoidhreacht cultúrtha chun suntais dó.

2. Is é is aidhm do ghníomhaíocht an Chomhphobail comhar idir Ballstáit a chothú agus, más gá, tacú lena ngníomhaíocht agus í a fhorlíonadh sna réimsí seo a leanas:

- feabhsú ar eolas agus ar leathadh chultúr agus stair na bpobal Eorpach;
- caomhnú agus coimirciú na hoidhreachta cultúrtha de thábhacht Eorpach;
- comhaisig neamhthráchtála i réimse an chultúir;
- cruthú ealaíonta agus liteartha, go fiú in earnáil an chlosamhairc.

3. Taobhóidh an Comhphobal agus na Ballstát leis an gcomhar le tríú tíortha agus leis na heagraíochtaí idirnáisiúnta is inniúil i réimse an chultúir agus go háirithe le Comhairle na hEorpa.

4. Tabharfaidh an Comhphobal aird ar ghnéithe cultúrtha ina ghníomhaíocht faoi fhorálacha eile an Chonartha seo, go háirithe d'fhonn éagsúlacht a chuid cultúr a urramú agus a chur ar aghaidh.

5. Chun rannchuidiú le gnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear san Airteagal seo, déanfaidh an Chomhairle:

- ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle le Coiste na Réigiún, gníomhaíochtaí dreasachta a ghlacadh, amach ó aon chomhchuibhiú ar dhlíthe agus rialúcháin na mBallstát. Gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil i gcaitheamh na nósanna imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251;
- ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún, moltaí a ghlacadh.

TEIDEAL XIII (Sean-Teideal X)

SLÁINTE PHOIBLÍ

Airteagal 152 (Sean-Airteagal 129)

1. Déanfar ardleibhéal cosanta le haghaidh sláinte an duine a áirithiú i sainiú agus i gcur chun feidhme bheartais agus ghníomhaíochtaí uile an Chomhphobail.

Bainfidh gníomhaíocht an Chomhphobail, a chomhlánóidh beartais náisiúnta, leis an tsláinte phoiblí a fheabhsú, le tinnis agus galair an duine a chosc agus le foinsí contúirte do shláinte an duine a sheachaint. Folóidh gníomhaíocht den saghas sin an comhrac in aghaidh na móraicídí trí thaighde a chur ar aghaidh ar na cúiseanna atá leo agus ar mhodhanna a seolta agus a gcoiscthe, maille le faisnéis agus oideachas sláinte.

Comhlánóidh an Comhphobal gníomhaíocht na mBallstát chun damáiste don tsláinte a thig ó dhrugaí a laghdú, lena n-áirítear faisnéis agus cosc.

2. Cothóidh an Comhphobal comhar idir na Ballstáit sna réimsí dá dtagraítear san Airteagal seo agus, más gá, tacóidh sé lena ngníomhaíocht.

Déanfaidh na Ballstáit comhordú eatarthu féin, i gcuibhreann leis an gCoimisiún, ar a mbeartais agus ar a gcláir sna réimsí dá dtagraítear i mír 1. Féadfaidh an Coimisiún, i ndlúth-thadhall leis na Ballstáit, aon tionscnamh is fóinteach a ghlacadh chun an comhordú sin a chur ar aghaidh.

3. Taobhóidh an Comhphobal agus na Ballstáit le comhar le tríú tíortha agus leis na heagraíochtaí idirnáisiúnta inniúla i réimse na sláinte poiblí.

4. Rannchuideoidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, le gnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear san Airteagal seo, trí na bearta seo a leanas a ghlacadh:

- (a) bearta ag leagan síos ardchaighdeán cáilíochta agus sábháilteachta d'orgáin agus substaintí de bhunús daonna, d'fhuil agus do dhíorthaigh fola; ní chuirfidh na bearta sin cosc ar aon mBallstát bearta cosanta níos déine a choimeád ar bun ná a thabhairt isteach;
- (b) de mhaolú ar Airteagal 37, bearta i réimsí na tréidliachta agus na fíteasláintíochta a bhfuil sé mar chuspóir díreach acu an tsláinte phoiblí a chosaint;
- (c) bearta dreasachta a bheidh ceaptha chun sláinte an duine a chosaint agus a fheabhsú, gan aon chomhchuibhiú ar dhlíthe agus rialacháin na mBallstát.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, moltaí a ghlacadh freisin chun na gcríoch atá leagtha amach san Airteagal seo.

5. Déanfaidh gníomhaíocht an Chomhphobail i réimse na sláinte poiblí lánurraim a thabhairt do fhreagrachtaí na mBallstát maidir le seirbhísí sláinte agus cúram liachta a eagrú agus a sholáthar. Ach go háirithe, ní dhéanfaidh na bearta dá dtagraítear i bpointe (a) de mhír 4 difear d'fhorálacha náisiúnta maidir le deonú nó úsáid mhíochaine orgán agus fola.

TEIDEAL XIV (Sean-Teideal XI)

COSAINT AN TOMHALTÓRA

Airteagal 153 (Sean-Airteagal 129a)

1. Chun leasanna na dtomhaltóirí a chur ar aghaidh agus chun ardleibhéal cosanta don tomhaltóir a áirithiú, rannchuideoidh an Chomhairle le sláinte, sábháilteacht agus leasanna eacnamaíocha na dtomhaltóirí a chosaint, maille lena gceart a chur ar aghaidh chun faisnéise agus oideachais agus chun iad féin a eagrú ar mhaithe lena leasanna a choimirciú.

2. Tabharfar aird ar cheanglais maidir le cosaint an tomhaltóra i sainiú agus i gcur chun feidhme bheartais agus ghníomhaíochtaí eile an Chomhphobail.
3. Rannchuideoidh an Comhphobal leis na cuspóirí dá dtagraítear i mír 1 a ghnóthú:
  - (a) trí bhearta arna nglacadh de bhun Airteagal 95 faoi chuimsiú chomhlánú an mhargaidh inmheánaigh;
  - (b) trí bhearta a thacaíonn leis an mbeartas arna shaothrú ag na Ballstáit, a fhorlíonann é agus a dhéanann faireachán air.
4. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na bearta dá dtagraítear i bpointe (b) de mhír 3 a ghlacadh.
5. Ní chuirfidh bearta arna nglacadh de bhun mhír 4 cosc ar aon Bhallstát bearta cosanta níos déine a choimeád ar bun ná a thabhairt isteach. Ní mór do bhearta den sórt sin a bheith ag luí leis an gConradh seo. Cuirfear in iúl don Choimisiún iad.

TEIDEAL XV (Sean-Teideal XII)

GRÉASÁIN THRASEORPACHA

Airteagal 154 (Sean-Airteagal 129b)

1. D'fhonn rannchuidiú le gnóthú na gculpóirí dá dtagraítear in Airteagail 14 agus 158 agus d'fhonn cumasú do shaoránaigh an Aontais, d'oibreoirí eacnamaíocha agus do phobail réigiúnacha agus áitiúla tairbhiú go hiomlán de na buntáistí a chinfidh ó limistéar gan teorainneacha inmheánacha a chur ar bun, rannchuideoidh an Comhphobal le gréasáin thraseorpacha a bhunú agus a fhorbairt in earnálacha bhonneagair an iompair, na teileachumarsáide agus an fhuinnimh.
2. Faoi chuimsiú córas margaí a bheidh ar oscailt agus iomaíoch, beidh sé d'aidhm ag gníomhaíocht an Chomhphobail taobhú le hidirnascadh agus le hidirinoibritheacht na ngréasán náisiúnta agus le rochtain ar na gréasáin sin. Tabharfaidh sí aird go háirithe ar a riachtanaí atá sé na réigiúin oileánacha, talamhiata agus forimeallacha a cheangal le réigiúin láir an Chomhphobail.

Airteagal 155 (Sean-Airteagal 129c)

1. D'fhonn na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 154 a ghnóthú:
  - bunóidh an Comhphobal sraith treoirlínte a fholáionn cuspóirí, tosaíochtaí agus imlínte na ngníomhaíochtaí arna mbeartú i réimse na ngréasán traseorpach; sonrúidh na treoirlínte sin tionscadail leasa choitinn;
  - cuirfidh an Comhphobal chun feidhme gach gníomhaíocht a mheastar is gá chun idirinoibritheacht na ngréasán a áirithiú, go háirithe i réimse chomhchuibhiú na gcaighdeán teicniúil;

— féadfaidh an Comhphobal tacú le tionscadail chomhleasa lena dtacaíonn na Ballstáit agus a shonraítear faoi chuimsiú na dtreoirilínte dá dtagraítear sa chéad fhleasc, go háirithe trí bhíthin staidéar indéantachta, ráthaíochtaí iasachta nó fóirdheontais úis; féadfaidh an Comhphobal rannchuidiú freisin tríd an gCiste Comhtháthaithe arna chur ar bun de bhun fhorálacha Airteagal 161 le maoiniú tionscadal sonracha i mBallstáit i réimse bonneagar iompair.

Tabharfaidh gníomhaíocht an Chomhphobail aird ar inmharthanacht eacnamaíoch acmhainneach na dtionscadal.

2. Déanfaidh na Ballstáit comhordú eatarthu féin, i gcuibhreann leis an gCoimisiún, ar bheartais a shaothrófar ar leibhéal náisiúnta a bhféadfaidh éifeacht shonraíoch a bheith acu ar ghnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 154. Féadfaidh an Coimisiún, i ndlúthchomh-araíocht leis na Ballstáit, gach tionscnamh is fóinteach a ghlacadh chun an comhordú sin a chur ar aghaidh.

3. Féadfaidh an Comhphobal a chinneadh comhoibriú le tríú tíortha chun tionscadail leasa choitinn a chur ar aghaidh agus idirinoibritheacht na ngréasán a áirithiú.

Airteagal 156 (Sean-Airteagal 129d)

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, na treoirilínte agus na bearta eile dá dtagraítear in Airteagal 155(1).

Is gá ceadú an Bhallstáit i dtrácht do threoirilínte agus tionscadail leasa choitinn a bhaineann le críoch an Bhallstáit sin.

TEIDEAL XVI (Sean-Teideal XIII)

TIONSCAL

Airteagal 157 (Sean-Airteagal 130)

1. Féachfaidh an Comhphobal agus na Ballstáit chuige go mbeidh na dálaí ann is gá chun cumas iomaíochta thionscal an Chomhphobail a áirithiú.

Chun na críche sin, i gcomhréir le córas margáí a bheidh ar oscailt agus iomaíoch, is é is aidhm dá ngníomhaíocht:

- oiriúnú an tionscail d'athruithe struchtúracha a bhrostú;
- timpeallacht a chothú atá fabhrach don tionscnamh agus d'fhorbairt ghnóthas ar fud an Chomhphobail, go háirithe gnóthais bheaga agus meánmhéide;
- timpeallacht a chothú atá fabhrach do chomhar idir gnóthais;

— taobhú le hacmhainneacht thionsclaíoch beartas nuála, taighde agus forbartha teicneolaíche a shaothrú níos fearr.

2. Rachaidh na Ballstáit i gcomhairle le chéile i gcuibhreann leis an gCoimisiún agus, más gá, déanfaidh siad a ngníomhaíochtaí a chomhordú. Féadfaidh an Coimisiún gach tionscnamh is fóinteach a ghlacadh chun an comhordú sin a chur ar aghaidh.

3. Rannchuideoidh an Comhphobal le gnóthú na gcuspóirí dá dtagraítear i mír 1 trí bhíthin na mbeartas agus na ngníomhaíochtaí a shaothraíonn sé faoi fhorálacha eile den Chonradh seo. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, bearta sonracha a chinneadh chun tacú le gníomhaíochtaí de chuid na mBallstát d'fhonn na cuspóirí dá dtagraítear i mír 1 a ghnóthú.

Ní féidir leis an gComhphobal leas a bhaint as an Teideal seo chun aon bheart a thabhairt isteach ar dóigh dó an iomaíocht a shaobhadh.

TEIDEAL XVII (Sean-Teideal XIV)

COMHTHÁTHÚ EACNAMAÍOCH AGUS SÓISIALTA

Airteagal 158 (Sean-Airteagal 130a)

D'fhonn a fhorbairt chomhchuí i gcoitinne a chur ar aghaidh, déanfaidh an Comhphobal a chuid gníomhaíochtaí a fhorbairt agus a shaothrú ar mhaithe lena chomhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta a neartú.

Féachfaidh an Comhphobal go háirithe leis na héagothromaíochtaí idir leibhéal forbartha na réigiún éagsúil agus cúlmaireacht na réigiún is mídheisiúla nó na n-oileán is mídheisiúla, lena n-áirítear na limistéir thuaithe, a laghdú.

Airteagal 159 (Sean-Airteagal 130b)

Déanfaidh na Ballstáit a mbeartas eacnamaíoch a sheoladh agus a chomhordú d'fhonn na cuspóirí atá leagtha amach in Airteagal 158 a bhaint amach freisin. Saineofar agus cuirfear beartais agus gníomhaíochtaí an Chomhphobail chun feidhme agus cuirfear an margadh inmheánach chun feidhme le haird ar na cuspóirí atá leagtha amach in Airteagal 158 agus rannpháirteoidh siad i ngnóthú na gcuspóirí sin. Tacóidh an Comhphobal leis na cuspóirí sin a ghnóthú agus é ag gníomhú trí bhíthin na gcistí struchtúracha (Roinn Treoraíochta an Chiste Eorpaigh um Threoraíocht agus Ráthaíocht Talmhaíochta, Ciste Sóisialta na hEorpa, Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa), tríd an mBanc Eorpach Infheistíochta agus trí na hionstraimí airgeadais eile atá ann cheana.

Tíolacfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa, don Chomhairle, don Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus do Choiste na Réigiún gach trí bliana ar an dul chun cinn atá déanta maidir leis an gcomhtháthú eacnamaíoch agus sóisialta a ghnóthú agus ar an tslí inar rannchuidigh na meáin éagsúla dá bhforáiltear san Airteagal seo leis. Beidh tograí iomchuí in éineacht leis an tuarascáil más gá.

Más léir gur gá gníomhaíochtaí sonracha lasmuigh de na cistí agus gan dochar do na bearta arna gcinneadh faoi chuimsiú bheartais eile an Chomhphobail, féadfaidh an Chomhairle na gníomhaíochtaí sin a ghlacadh, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún.

Airteagal 160 (Sean-Airteagal 130c)

Tá ceaptha do Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa rannchuidiú leis na príomh-mhíchothromaíochtaí réigiúnacha sa Chomhphobal a cheartú, trí rannpháirtíú i bhforbairt agus i gcoigeartú struchtúrach na réigiún a bhfuil a bhforbairt tite ar gcúl agus in athrúchán na réigiún tionsclaíoch atá ag meath.

Airteagal 161 (Sean-Airteagal 130d)

Gan dochar d'Airteagal 162, saineoidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún, tar éis do Pharlaimint na hEorpa aontú agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, cúraimí, cuspóirí tosaíochta agus eagrúchán na gcistí struchtúracha a fhéadfaidh grúpáil na gcistí a chuimsiú. Saineoidh an Chomhairle freisin, ag gníomhú di tríd an nós imeachta céanna, na rialacha ginearálta is infheidhme ar na cistí maille leis na forálacha is gá chun éifeachtúlacht na gcistí agus an comhordú eatarthu agus leis na hionstraimí airgeadais eile atá ann cheana a áirithiú.

Déanfaidh Ciste Comhtháthaithe arna chur ar bun ag an gComhairle i gcomhréir leis an nós imeachta céanna ranníocaíocht airgeadais a chur ar fáil do thionscadail i réimsí an chomhshaoil agus na ngréasán traseorpach i gcúrsaí bonneagair iompair.

Airteagal 162 (Sean-Airteagal 130e)

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, na cinntí cur chun feidhme a bhaineann le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa.

Leanfaidh Airteagail 37 agus 148 faoi seach de bheith infheidhme maidir le Roinn Treoraíochta an Chiste Eorpaigh um Threoraíocht agus Rátháíocht Talmhaíochta agus le Ciste Sóisialta na hEorpa.

TEIDEAL XVIII (Sean-Teideal XV)

TAIGHDE AGUS FORBAIRT THEICNEOLAÍOCH

Airteagal 163 (Sean-Airteagal 130f)

1. Beidh sé de chuspóir ag an gComhphobal fothaí eolaíochta agus teicneolaíochta thionscal an Chomhphobail a neartú agus taobhú le forbairt a chumas iomaíochta idirnáisiúnta, agus gach gníomhaíocht taighde a mheastar is gá de bhun chaibidlí eile an Chonartha seo a chur ar aghaidh.

2. Chuige sin, cothóidh an Comhphobal gnóthais ar fud an Chomhphobail, lena n-áirítear gnóthais bheaga agus meánmhéide, lárionaid taighde agus ollscoileanna ina n-iarrachtaí maidir le taighde agus forbairt theicneolaíoch d'ardchaighdeán; tacóidh sé lena n-iarrachtaí comhair, go háirithe d'fhonn a chumasú do ghnóthais leas iomlán a bhaint as acmhainneacht an mhargaidh inmheánaigh go háirithe trí bhíthin conarthaí náisiúnta poiblí a oscailt, comhchaighdeán a shainiú agus constaicí dlíthiúla agus fioscacha ar chomhar den sórt sin a dhíchur.

3. Déanfar gach gníomhaíocht Chomhphobail de bhun an Chonartha seo, lena n-áirítear gníomhaíochtaí taisealbhadh, i réimse an taighde agus na forbartha teicneolaíche, a chinneadh agus a chur chun feidhme i gcomhréir le forálacha an Teidil seo.

Airteagal 164 (Sean-Airteagal 130g)

Agus na cuspóirí sin á saothrú aige, déanfaidh an Comhphobal na gníomhaíochtaí seo a leanas a chur i gcrích chun na gníomhaíochtaí atá ar siúl sna Ballstáit a fhorlíonadh:

- (a) cláir a chur chun feidhme maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus taisealbhadh trí chomhar le gnóthais, lárionaid taighde agus ollscoileanna agus eatarthu a chur ar aghaidh;
- (b) comhar maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus taisealbhadh Comhphobail a chur ar aghaidh le tríú tíortha agus le heagraíochtaí idirnáisiúnta;
- (c) torthaí gníomhaíochtaí maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus taisealbhadh Comhphobail a leathadh agus leas iomlán a bhaint astu;
- (d) oiliúint agus soghluaisteacht lucht taighde sa Chomhphobal a spreagadh.

Airteagal 165 (Sean-Airteagal 130h)

1. Déanfaidh an Comhphobal agus na Ballstáit a ngníomhaíocht a chomhordú maidir le taighde agus forbairt theicneolaíoch chun a áirithiú go mbeidh comhchuibheas frithpháirteach idir na beartais náisiúnta agus an beartas Comhphobail.

2. Féadfaidh an Coimisiún, i ndlúthchomharaíocht leis na Ballstáit, gach tionscnamh is fóinteach a ghlacadh chun an comhordú dá dtagraítear i mír 1 a chur ar aghaidh.

Airteagal 166 (Sean-Airteagal 130i)

1. Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, clár réime ilbhliantúil ina leagfar amach gníomhaíochtaí uile an Chomhphobail.

Déanfaidh an clár réime:

- na cuspóirí eolaíoch agus teicneolaíoch atá le gnóthú sna gníomhaíochtaí dá bhforáiltear in Airteagal 164 agus na tosaíochtaí a bheidh ag gabháil leo a shocrú;
  - imlínte do na gníomhaíochtaí sin a chur i bhfios;
  - an t-uasmhéid foriomlán agus na rialacha mionsonraithe a shocrú do rannpháirtíocht airgeadais an Chomhphobail sa chlár réime maille leis an gcion faoi seach i ngach gníomhaíocht arna beartú.
2. Déanfar an clár réime a oiriúnú nó a fhorlíonadh de réir mar a thagann cor nua sa scéal.
3. Cuirfear an clár réime chun feidhme trí bhíthin clár sonracha a dhéanfar a fhorbairt laistigh de gach gníomhaíocht. Déanfaidh gach clár sonracha rialacha mionsonraithe a chur chun feidhme a shonrú, a ré a shocrú agus an maoiniú a mheastar is gá a fhoráil. Ní fhéadfaidh suim na méideanna a mheastar is gá arna socrú sna cláir shonracha a bheith níos mó ná an t-uasmhéid foriomlán arna shocrú don chlár réime agus do gach gníomhaíocht.
4. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na cláir shonracha a ghlacadh.

Airteagal 167 (Sean-Airteagal 130j)

Ar mhaithe le cur chun feidhme an chláir réime ilbhliantúil, socróidh an Chomhairle:

- na rialacha a bhaineann le rannpháirtíocht ghnóthas, lárionaid taighde agus ollscoileanna;
- na rialacha is infheidhme maidir le torthaí an taighde a leathadh.

Airteagal 168 (Sean-Airteagal 130k)

Agus an clár réime ilbhliantúil á chur chun feidhme, féadfar cinneadh ar chláir fhorlíontacha nach mbeidh rannpháirteach iontu ach Ballstáit áirithe a dhéanfaidh iad a mhaoiniú faoi réir rannpháirtíocht ionchasach an Chomhphobail.

Glacfaidh an Chomhairle na rialacha is infheidhme maidir leis na cláir fhorlíontacha, go háirithe maidir le leathadh eolais agus rochtain ag Ballstáit eile.

Airteagal 169 (Sean-Airteagal 130l)

Agus an clár réime ilbhliantúil á chur chun feidhme aige, féadfaidh an Comhphobal, le comhaontú na mBallstát i dtrácht, foráil do rannpháirtíocht i gcláir thaighde agus forbartha a bheidh gafa ar lámh ag Ballstáit éagsúla, lena n-áirítear rannpháirtíocht sna struchtúir arna gcur ar bun chun na cláir sin a chur i gcrích.

Airteagal 170 (Sean-Airteagal 130m)

Agus an clár réime ilbhliantúil á chur chun feidhme aige, féadfaidh an Comhphobal foráil do chomhar maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus taisealbhadh Comhphobail le tríú tíortha nó le heagraíochtaí idirnáisiúnta.

Féadfaidh rialacha mionsonraithe an chomhair sin a bheith ina n-ábhar do chomhaontuithe idir an Comhphobal agus na tríú páirtithe i dtrácht, a dhéanfar a chaibidil agus a thabhairt i gcrích i gcomhréir le hAirteagal 300.

Airteagal 171 (Sean-Airteagal 130n)

Féadfaidh an Comhphobal comhghnóthais nó aon struchtúr eile a chur ar bun is gá do dhea-chur i gcrích cláir Chomhphobail maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus taisealbhadh.

Airteagal 172 (Sean-Airteagal 130o)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na forálacha dá dtagraítear in Airteagal 171 a ghlacadh.

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta, na forálacha dá dtagraítear in Airteagail 167, 168 agus 169 a ghlacadh. Beidh gá le comhaontú na mBallstát i dtrácht chun na cláir fhorlíontacha a ghlacadh.

Airteagal 173 (Sean-Airteagal 130p)

Ag tús gach bliana, tiolacfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle. Folóidh an tuarascáil sin go háirithe na gníomhaíochtaí a rinneadh maidir le taighde, forbairt theicneolaíoch agus leathadh na dtorthaí i gcaitheamh na bliana roimhe sin agus an clár oibre don bhliain reatha.

TEIDEAL XIX (Sean-Teideal XVI)

COMHSHAOL

Airteagal 174 (Sean-Airteagal 130r)

1. Rannchuideoidh beartas an Chomhphobail i réimse an chomhshaoil leis na cuspóirí seo a leanas a shaothrú:

- mianach an chomhshaoil a chaomhnú, a chosaint agus a fheabhsú;
- sláinte an duine a chosaint;
- acmhainní nádúrtha a úsáid go stuama réasúnach;

— bearta a chur ar aghaidh ar an leibhéal idirnáisiúnta chun déileáil le fadhbanna réigiúnacha nó domhanda an chomhshaoil.

2. Beidh sé d'aidhm ag beartas an Chomhphobail i réimse an chomhshaoil ardleibhéal cosanta a shroicheadh ag tabhairt aird ar éagsúlacht na staideanna i réigiúin éagsúla an Chomhphobail. Fothófar é ar phrionsabal an réamhchúraim agus ar na prionsabail gur cóir bearta coisctheacha a ghlacadh, go dtabharfar tosaíocht do bhearta chun damáiste don chomhshaoil a cheartú ag an bhfoinse agus gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as.

Sa chomhthéacs sin, beidh sna bearta comhchuibhithe a fhreagraíonn do cheanglais maidir le cosaint an chomhshaoil, i gcásanna iomchuí, clásal cosanta a údaróidh do na Ballstáit bearta sealadacha a bheidh faoi réir nós imeachta rialaithe Comhphobail a ghlacadh ar fhorais chomhshaoil neamheacnamaíocha.

3. Agus a bheartas i réimse an chomhshaoil á ullmhú aige, cuirfidh an Comhphobal san áireamh:

— a bhfuil ar fáil de shonraí eolaíocha agus teicniúla;

— dálaí an chomhshaoil i réigiúin éagsúla an Chomhphobail;

— na buntáistí agus na costais a fhéadfaidh a theacht as gníomhaíocht nó easpa gníomhaíochta;

— forbairt eacnamaíoch agus shóisialta an Chomhphobail ina iomláine agus forbairt chothromúil a chuid réigiún.

4. Faoi chuimsiú a n-inniúlachtaí faoi seach, comhoibreoidh an Comhphobal agus na Ballstáit le tríú tíortha agus le heagraíochtaí idirnáisiúnta inniúla. Féadfaidh rialacha mionsonraithe chomhar an Chomhphobail a bheith ina n-ábhar do chomhaontuithe idir an Comhphobal agus na tríú páirtithe i dtrácht, a dhéanfar a chaibidil agus a thabhairt i gcrích i gcomhréir le hAirteagal 300.

Beidh an chéad fhomhír gan dochar d'inniúlacht na mBallstát dul i mbun caibidlíochta i gcomhlachtaí idirnáisiúnta agus comhaontuithe idirnáisiúnta a thabhairt i gcrích.

Airteagal 175 (Sean-Airteagal 130s)

1. Cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, an ghníomhaíocht a ghabhfaidh an Comhphobal ar láimh chun na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 174 a ghnóthú.

2. De mhaolú ar an nós imeachta cinnteoireachta dá bhforáiltear i mír 1 agus gan dochar d'Airteagal 95, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún:

— forálacha atá de chineál fioscach go príomha;

— bearta maidir le pleanáil bhaile agus tuaithe, úsáid talún seachas bainisteoireacht dramhála agus bearta de chineál ginearálta, agus bainisteoireacht acmhainní uisce;

— bearta a dhéanann mórdhífeair do rogha Bhallstáit idir foinsí éagsúla fuinnimh agus struchtúr ginearálta a sholáthair fuinnimh.

Féadfaidh an Chomhairle, faoi na coinníollacha atá leagtha síos sa chéad fhomhír, na hábhair sin a shainiú dá dtagraítear sa mhír seo ar a nglacfar cinntí trí throllach cáilithe.

3. I réimsí eile, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta agus le Coiste na Réigiún, cláir ghníomhaíochta ginearálta a shocraíonn na cuspóirí tosaíochta a bheidh le gnóthú.

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di faoi na coinníollacha dá bhforáiltear i mír 1 nó 2 de réir mar a bheidh, na bearta is gá chun na cláir sin a chur chun feidhme.

4. Gan dochar do bhearta áirithe de chineál Comhphobail, déanfaidh na Ballstáit an beartas comhshaoil a mhaoiniú agus a chur i gcrích.

5. Gan dochar don phrionsabal gurb é údar an truaillithe a íocfaidh as, i gcás go mbéarfaidh beart arna bhunú ar fhorálacha mhír 1 costais a mheastar is díréireach d'údarais phoiblí Ballstáit, déanfaidh an Chomhairle, sa ghníomh ag glacadh an bhirt sin, forálacha iomchuí a leagan síos ar nós:

- maoluithe sealadacha agus/nó
- tacaíocht airgeadais ón gCiste Comhtháthaithe arna chur ar bun de bhun fhorálacha Airteagal 161.

Airteagal 176 (Sean-Airteagal 130t)

Ní chuirfidh na bearta cosanta arna nglacadh de bhun Airteagal 175 bac ar aon Bhallstát bearta cosanta níos déine a choimeád ar bun ná a thabhairt isteach. Ní mór do bhearta den sórt sin a bheith ag luí leis an gConradh seo. Cuirfear in iúl don Choimisiún iad.

TEIDEAL XX (Sean-Teideal XVII)

COMHAR UM FHORBAIRT

Airteagal 177 (Sean-Airteagal 130u)

1. I réimse an chomhair um fhorbairt, taobhóidh beartas an Chomhphobail, a bheidh forlíontach le beartais na mBallstát:

- le forbairt inbhuanaithe eacnamaíoch agus shóisialta na dtíortha i mbéal forbartha, agus go háirithe na tíortha is míbhuntáistiúla ina measc;
- leis na tíortha i mbéal forbartha a lánpháirtiú go comhchuí comhleanúnach sa gheilleagar domhanda;
- leis an gcomhrac in aghaidh na bochtaineachta sna tíortha i mbéal forbartha.

2. Rannchuideoidh beartas an Chomhphobail sa réimse seo leis an gcuspóir ginearálta maidir le forbairt agus comhdhlúthú an daonlathais agus smacht reachta agus leis an gcuspóir maidir le cearta an duine agus saoirsí bunúsacha a urramú.

3. Urramóidh an Comhphobal agus na Ballstáit na gealltanais agus tabharfaidh siad aird ar na cuspóirí a bheidh formheasta acu faoi chuimsiú na Náisiún Aontaithe agus eagraíochtaí idirnáisiúnta inniúla eile.

Airteagal 178 (Sean-Airteagal 130v)

Tabharfaidh an Comhphobal aird ar na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 177 sna beartais a chuirfidh sé chun feidhme ar dóigh dóibh difear a dhéanamh do tíortha i mbéal forbartha.

Airteagal 179 (Sean-Airteagal 130w)

1. Gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo, glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, na bearta is gá chun na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 177 a shaothrú. Féadfaidh na bearta sin bheith i bhfoirm clár ilbhliantúil.

2. Rannchuideoidh an Banc Eorpach Infheistíochta, faoi na coinníollacha dá bhforáiltear ina Reach, le cur chun feidhme na mbeart dá dtagraítear i mír 1.

3. Ní dhéanfaidh forálacha an Airteagail seo difear don chomhar leis na tíortha san Afraic, sa Mhuir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ACC) faoi chuimsiú Choinbhinsiún ACC-CE.

Airteagal 180 (Sean-Airteagal 130x)

1. Déanfaidh an Comhphobal agus na Ballstáit comhordú ar a mbeartais maidir le comhar um fhorbairt agus comhbheartóidh siad le chéile a gláir chabhrach, go fiú in eagraíochtaí idirnáisiúnta agus ag comhdhálacha idirnáisiúnta. Féadfaidh siad gníomhaíochtaí comhpháirteacha a ghabháil ar láimh. Rannchuideoidh na Ballstáit, más gá, le cur chun feidhme chlár chabhrach an Chomhphobail.

2. Féadfaidh an Coimisiún aon tionscnamh is fóinteach a ghlacadh chun an comhordú dá dtagraítear i mír 1 a chur ar aghaidh.

Airteagal 181 (Sean-Airteagal 130y)

Faoi chuimsiú a n-inniúlachtaí faoi seach, comhoibreoidh an Comhphobal agus na Ballstáit le tríú tíortha agus leis na heagraíochtaí idirnáisiúnta inniúla. Féadfaidh rialacha mionsonraithe chomhar an Chomhphobail bheith ina n-ábhar do chomhaontuithe idir an Comhphobal agus na tríú páirtithe i dtrácht, a dhéanfar a chaibidil agus a thabhairt i gcrích i gcomhréir le hAirteagal 300.

Beidh an chéad fhomhír gan dochar d'inniúlacht na mBallstát dul i mbun caibidlíochta i gcomhlachtaí idirnáisiúnta agus comhaontuithe idirnáisiúnta a thabhairt i gcrích.

CUID A CEATHAIR

TÍORTHA AGUS CRÍOCHA THAR LEAR A CHOMHLACHÚ

Airteagal 182 (Sean-Airteagal 131)

Comhaontaíonn na Ballstáit na tíortha agus na críocha neamh-Eorpacha a bhfuil caidreamh speisialta acu leis an Danmhairg, leis an bhFrainc, leis an Ísiltír agus leis an Ríocht Aontaithe a chomhlachú leis an gComhphobal. Tá na tíortha agus na críocha sin (dá ngairtear “na tíortha agus na críocha” anseo feasta) sa liosta in Iarscríbhinn II a ghabhann leis an gConradh seo.

Is é is cuspóir don chomhlachas forbairt eacnamaíoch agus shóisialta na dtíortha agus na gcríoch a chur chun cinn agus dlúthchaidreamh eacnamaíoch a bhunú idir iad agus an Comhphobal ina iomláine.

De réir na bprionsabal atá leagtha amach sa Bhrollach don Chonradh seo, fónfaidh an comhlachas go príomha chun leasanna agus rathúnas áitritheoirí na dtíortha agus na gcríoch sin a chur ar aghaidh, d’fhonn iad a sheoladh i dtreo na forbraíochta, idir eacnamaíoch, shóisialta agus chultúrtha, a bhfuil a ndóchas léi.

Airteagal 183 (Sean-Airteagal 132)

Is iad seo a leanas aidhmeanna an chomhlachais:

- (1) Cuirfidh na Ballstáit chun feidhme ar a dtrádáil leis na tíortha agus na críocha an chóir chéanna a bhíonn acu dá chéile de bhun an Chonartha seo.
- (2) Cuirfidh gach tír nó críoch chun feidhme ar a trádáil leis na Ballstáit agus leis na tíortha agus na críocha eile an chóir chéanna a bhíonn aici don Stát Eorpach a bhfuil caidreamh speisialta aici leis.
- (3) Cuideoidh na Ballstáit leis na hinfheistíochtaí is gá chun na tíortha agus na críocha sin a fhorbairt go comhleanúnach.
- (4) I gcás na n-infheistíochtaí atá maoinithe ag an gComhphobal, beidh rannpháirtíocht sna tairiscintí agus sna soláthairtí ar oscailt, ar choinníollacha comhionanna, do na daoine go léir, idir nádúrtha agus dlítheanach, is náisiúnaigh de Bhallstát nó de cheann de na tíortha agus na críocha.
- (5) Sa chaidreamh idir Ballstáit agus na tíortha agus na críocha, déanfar an ceart bunaíochta do náisiúnaigh agus do chuideachtaí nó gnólachtaí a rialú de réir na bhforálacha agus an nós imeachta atá leagtha síos sa Chaibidil a bhaineann leis an gceart bunaíochta agus ar bhonn neamh-idirdhealaitheach, faoi réir aon fhorálacha speisialta a leagfar síos de bhun Airteagal 187.

Airteagal 184 (Sean-Airteagal 133)

1. Déanfar dleachtanna custaim ar earraí de thionscnamh na dtíortha agus na gcríoch a allmhaireofar isteach sna Ballstáit a thoirmeasc i gcomhréir leis an toirmeasc dleachtanna custaim idir na Ballstáit de réir fhorálacha an Chonartha seo.

2. Déanfar dleachtanna custaim ar allmhairí isteach i ngach tír nó críoch ó Bhallstáit nó ó na tíortha nó na críocha eile a thoirmeasc i gcomhréir le forálacha Airteagal 25.

3. Féadfaidh na tíortha agus na críocha, áfach, dleachtanna custaim a thobhach a fhreagraíonn do riachtanais a bhforbraíochta agus a dtionsclaíochta nó a ghnóthaíonn ioncam dá mbuiséid.

Ní fhéadfaidh na dleachtanna dá dtagraítear san fhomhír roimhe seo dul thar leibhéal na ndleachtanna a fhorchuirtear ar tháirgí a allmhairítear ón mBallstát a bhfuil caidreamh speisialta ag gach tír nó críoch ar leith leis.

4. Ní bhainfidh mír 2 leis na tíortha agus na críocha a dhéanann cheana féin, mar gheall ar na hoibleagáidí idirnáisiúnta áirithe atá de cheangal orthu, taraif chustaim neamh-idirdhealaitheach a chur chun feidhme.

5. Má thugtar isteach nó má athraítear ar dhóigh ar bith dleachtanna custaim ar earraí a allmhairítear isteach sna tíortha agus sna críocha, ní bheidh sin ina chúis, ó dhlí ná ó ghníomh, le haon idirdhealú, díreach ná indíreach, a dhéanamh idir allmhairí ó na Ballstáit éagsúla.

Airteagal 185 (Sean-Airteagal 134)

I gcás na dleachtanna is inchurtha ar earraí ó thríú tír, ar a dteacht isteach i dtír nó i gcríoch, a bheith ar leibhéal ar cosúil dó, nuair a chuirtear forálacha Airteagal 184(1) chun feidhme, trádáil a shraonadh chun dochair d'aon Bhallstát, féadfaidh an Stát sin a iarraidh ar an gCoimisiún na bearta is gá mar leigheas ar an gcor sin a mholadh do na Ballstáit eile.

Airteagal 186 (Sean-Airteagal 135)

Faoi réir na bhforálacha a bhaineann le sláinte phoiblí, slándáil phoiblí nó beartas poiblí, déanfar an tsaoirse ghluaiseachta laistigh de Bhallstáit le haghaidh oibrithe ó na tíortha agus na críocha, agus laistigh de na tíortha agus na críocha le haghaidh oibrithe ó na Ballstáit, a rialú le comhaontuithe a thabharfar i gcrích amach anseo le formheas d'aon toil ó na Ballstáit.

Airteagal 187 (Sean-Airteagal 136)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, ar bhonn na taithí atá faighte faoi chuimsiú chomhlachú na dtíortha agus na gcríoch leis an gComhphobal agus ar bhonn na bprionsabal atá leagtha amach sa Chonradh seo, forálacha a leagan síos maidir leis na rialacha mionsonraithe agus an nós imeachta chun na tíortha agus na críocha a chomhlachú leis an gComhphobal.

Airteagal 188 (Sean-Airteagal 136a)

Beidh feidhm ag Airteagail 182 go 187 i leith na Graonlainne, faoi réir na bhforálacha sonracha don Ghraonlainn arna leagan amach sa Phrótacal ar shocruithe speisialta don Ghraonlainn atá i gceangal leis an gConradh seo.

CUID A CÚIG
INSTITIÚIDÍ AN CHOMHPHOBAIL

TEIDEAL I
FORÁLACHA AG RIALÚ NA nINSTITIÚIDÍ

Caibidil 1

Na hInstitiúidí

Roinn 1

Parlaimint na hEorpa

Airteagal 189 (Sean-Airteagal 137)

Déanfaidh Parlaimint na hEorpa, ar a mbeidh ionadaithe do phobail na Stát arna dtabhairt le chéile sa Chomhphobal, na cumhachtaí a thugtar di sa Chonradh seo a fheidhmiú.

Ní rachaidh líon chomhaltaí Pharlaimint na hEorpa thar seacht gcéad.

Airteagal 190 (Sean-Airteagal 138)

1. Déanfar na hionadaithe ar Pharlaimint na hEorpa ó phobail na Stát atá tugtha le chéile sa Chomhphobal a thoghadh trí vótáil chomhchoiteann dhíreach.

2. Is mar a leanas a bheidh líon na n-ionadaithe a thoghfar i ngach Ballstát:

An Bheilg	25
An Danmhairg	16
An Ghearmáin	99
An Ghréig	25
An Spáinn	64
An Fhrainc	87
Éire	15
An Iodáil	87
Lucsamburg	6
An Ísiltír	31
An Ostair	21
An Phortaingéil	25
An Fhionlainn	16
An tSualainn	22
An Ríocht Aontaithe	87.

I gcás leasuithe ar an mír seo, ní foláir gur leor líon na n-ionadaithe arna dtoghadh i ngach Ballstát chun ionadaíocht iomchuí a áirithiú do phobail na Stát arna dtabhairt le chéile sa Chomhphobal.

3. Toghfarr na hionadaithe go ceann téarma cúig bliana.

4. Tarraingeoidh Parlaimint na hEorpa suas togra do thoghcháin trí vótáil chomhchoiteann dhíreach i gcomhréir le nós imeachta comhionann sna Ballstáit go léir nó i gcomhréir le prionsabail ar comhphrionsabail iad ag na Ballstáit go léir.

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil agus tar éis aontú Parlaimint na hEorpa a ghníomhóidh trí thromlach glan de na comhaltaí a chomhdhéanann í, na forálacha iomchuí a mholfaidh sí do na Ballstáit lena nglacadh i gcomhréir lena rialacha bunreachtúla faoi seach.

5. Déanfaidh Parlaimint na hEorpa, tar éis tuairim ón gCoimisiún a iarraidh agus formheas ón gComhairle ag gníomhú di d'aon toil a fháil, na rialacháin agus na coinníollacha ginearálta a leagan síos a rialáionn comhlíonadh a gcuid dualgas ag a comhaltaí.

Airteagal 191 (Sean-Airteagal 138a)

Tá tábhacht le páirtithe polaitiúla ar leibhéal Eorpach mar thoisic ar mhaithe le lánpháirtiú laistigh den Aontas. Rannchuidíonn siad le feasacht Eorpach a mhúnlú agus le friotal a chur ar thoil pholaitiúil shaoránaigh an Aontais.

Airteagal 192 (Sean-Airteagal 138b)

A mhéad a fhoráiltear é sa Chonradh seo, beidh Parlaimint na hEorpa rannpháirteach sa phróiseas trína nglactar gníomhartha Comhphobail, trí fheidhmiú a cuid cumhachtaí faoi chuimsiú na nósanna imeachta atá sainithe in Airteagail 251 agus 252 agus trí aontuithe agus trí thuairimí comhairleacha a thabhairt.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach a comhaltaí, a iarraidh ar an gCoimisiún aon togra iomchuí a chur faoina bráid ar na hábhair ar gá, dar léi, gníomh Comhphobail ina leith chun an Conradh seo a chur chun feidhme.

Airteagal 193 (Sean-Airteagal 138c)

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa, agus a cúraimí á gcomhall aici, arna iarraidh sin don cheathrú cuid dá comhaltaí, coiste fiosrúcháin sealadach a chur ar bun chun iniúchadh a dhéanamh, gan dochar do na cumhachtaí a thugtar d'institiúidí nó do chomhlachtaí eile sa Chonradh seo, ar líomhaintí maidir le sárú nó le drochriarachán i gcúir chun feidhme dhlí an Chomhphobail, ach amháin má tá na fíorais a líomhnaítear faoi scrúdú os comhair cúirte agus fad nach mbeidh na himeachtaí dlíthiúla críochnaithe.

Beidh deireadh leis an gcoiste fiosrúcháin sealadach ar thaisceadh a thuarascála dó.

Cinnfidh Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún de thoil a chéile na rialacha mionsonraithe maidir leis an gceart fiosrúcháin a fheidhmiú.

Airteagal 194 (Sean-Airteagal 138d)

Beidh ag gach saoránach den Aontas agus ag aon duine nádúrtha nó dlítheanach a chónaíonn nó a bhfuil a oifig chláraithe aige i mBallstát, ar a chonlán féin nó i gcomhlachas le saoránaigh nó daoine eile, an ceart achainí a chur os comhair Pharlaimint na hEorpa ar ábhar a thig faoi réimsí gníomhaíochta an Chomhphobail agus a bhaineann go díreach leis.

Airteagal 195 (Sean-Airteagal 138e)

1. Ceapfaidh Parlaimint na hEorpa Ombudsman a chumhachtófar chun gearáin a ghlacadh ó aon saoránach den Aontas nó ó aon duine nádúrtha nó dlítheanach a chónaíonn nó a bhfuil a oifig chláraithe aige i mBallstát maidir le cásanna drochriaracháin i ngníomhaíochtaí na n-institiúidí nó na gcomhlachtaí Comhphobail, seachas an Chúirt Bhreithiúnais nó an Chúirt Chéadchéime i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna breithiúnacha dóibh.

I gcomhréir lena dhualgais, cuirfidh an tOmbudsman na fiosrúcháin i gcrích a bhfuil forais faighte aige chucu ar a thionscnamh féin nó ar bhonn gearán a dhéantar leis go díreach nó trí chomhalta de Pharlaimint na hEorpa, ach amháin má tá nó má bhí na forais a líomhnaítear ina n-ábhar d'imeachtaí dlíthiúla. I gcás go suíonn an tOmbudsman go bhfuil drochriarachán i gceist, cuirfidh sé an cás faoi bhráid na hinstiúide i dtrácht agus beidh trí mhí aici chun a tuairim a thabhairt dó. Ansin díreoidh an tOmbudsman tuarascáil chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an institiúid i dtrácht. Cuirfear an duine a rinne an gearán ar an eolas faoi thoradh na bhfiosrúchán sin.

Tíolacfaidh an tOmbudsman tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa gach bliain ar thorthaí a chuid fiosrúchán.

2. Ceapfar an tOmbudsman tar éis gach toghcháin do Pharlaimint na hEorpa go ceann théarma oifige Pharlaimint na hEorpa. Féadfar a théarma oifige a athnuachan.

Féadfaidh an Chúirt Bhreithiúnais an tOmbudsman a bhriseadh arna iarraidh sin do Pharlaimint na hEorpa mura gcomhallfaidh sé a thuilleadh na coinníollacha is gá chun a fheidhmeanna a fheidhmiú nó má bhí sé ciontach i mí-iompar tromchúiseach.

3. Beidh an tOmbudsman neamhspleách ar fad i bhfeidhmiú a fheidhmeanna. I gcomhlíonadh a dhualgas dó, ní iarraidh sé ná ní ghlacfaidh sé teagaisc ó aon chomhlacht eile. Ní cead dó, le linn a théarma oifige, gabháil le haon slí bheatha eile, sochrach ná neamhshochrach.

4. Socróidh Parlaimint na hEorpa, tar éis tuairim a iarraidh ar an gCoimisiún agus le formheas ón gComhairle ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, na rialacháin agus na coinníollacha ginearálta d'fheidhmiú fheidhmeanna an Ombudsman.

Airteagal 196 (Sean-Airteagal 139)

Beidh seisiún in aghaidh na bliana ag Parlaimint na hEorpa. Tiocfaidh sí le chéile, gan a bheith de riachtanas í a chomóradh, an dara Máirt de Mhárta.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa teacht le chéile i seisiún urghnách arna iarraidh sin ag tromlach a comhaltaí nó arna iarraidh ag an gComhairle nó ag an gCoimisiún.

Airteagal 197 (Sean-Airteagal 140)

Toghfaidh Parlaimint na hEorpa a hUachtarán agus a hoifigigh as líon a comhaltaí.

Féadfaidh comhaltaí den Choimisiún bheith i láthair ag gach cruinniú agus, ar iad á iarraidh sin, tabharfar éisteacht dóibh thar ceann an Choimisiúin.

Freagróidh an Coimisiún ó bhéal nó i scríbhinn ceistanna a chuirfidh Parlaimint na hEorpa nó comhaltaí Pharlaimint na hEorpa chuige.

Tabharfaidh Parlaimint na hEorpa éisteacht don Chomhairle de réir na gcoinníollacha a bheidh leagtha síos ag an gComhairle ina rialacha nós imeachta.

Airteagal 198 (Sean-Airteagal 141)

Ach amháin mar a bhforáiltear a mhalairt leis an gConradh seo, gníomhóidh Parlaimint na hEorpa trí thromlach glan de na vótaí a caitheadh.

Socrófar an córam leis na rialacha nós imeachta.

Airteagal 199 (Sean-Airteagal 142)

Glacfaidh Parlaimint na hEorpa a rialacha nós imeachta, ag gníomhú di trí thromlach dá comhaltaí.

Foilseofar imeachtaí Pharlaimint na hEorpa ar an modh a leagfar síos ina rialacha nós imeachta.

Airteagal 200 (Sean-Airteagal 143)

Pléifidh Parlaimint na hEorpa i seisiún poiblí an tuarascáil ghinearálta bhliantúil a bheidh curtha faoina bráid ag an gCoimisiún.

Airteagal 201 (Sean-Airteagal 144)

Má leagtar faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa tairiscint ag cáineadh ghníomhaíochtaí an Choimisiúin, ní vótálfadhl Parlaimint na hEorpa ar an tairiscint sin go ceann trí lá ar a laghad tar éis an tairiscint a leagan faoina bráid, agus is trí vótáil phoiblí a dhéanfar sin.

Má ritear an tairiscint cháinte le tromlach dhá thrian de na vótaí a caitheadh, agus gurb ionann sin agus tromlach de chomhaltaí Parlaimint na hEorpa, éireoidh comhaltaí an Choimisiúin as a n-oifig d'aon bhuíon. Leanfaidh siad orthu ag déileáil le gnó reatha go dtí go gceapfar daoine ina n-ionad de réir Airteagal 214. Sa chás sin, rachaidh téarma oifige chomhaltaí an Choimisiúin a cheaptar chun a n-ionad a ghabháil in éag ar an dáta a rachadh téarma oifige chomhaltaí an Choimisiúin ar tugadh orthu éirí as d'aon bhuíon in éag.

Roinn 2

An Chomhairle

Airteagal 202 (Sean-Airteagal 145)

Chun a áirithiú go ngnóthófar na haidhmeanna atá leagtha amach sa Chonradh seo:

- áiritheoidh an Chomhairle go gcomhordófar beartais eacnamaíocha ghinearálta na mBallstát, agus
- beidh cumhacht ag an gComhairle cinntí a ghlacadh, de réir fhorálacha an Chonartha seo, agus
- tabharfaidh an Chomhairle sna gníomhartha a ghlacfaidh sí cumhachtaí don Choimisiún chun na rialacha a leagann sí síos a chur i bhfeidhm. Féadfaidh an Chomhairle feidhmiú na gcumhachtaí sin a chur faoi réir ceanglas áirithe. I gcásanna ar leith féadfaidh an Chomhairle an ceart a choimeád chuici féin na cumhachtaí feidhmithe sin a chur chun feidhme go díreach. Ní mór do na ceanglais dá dtagraítear thuas teacht leis na prionsabail agus na rialacha a bheidh leagtha síos roimh ré ag an gComhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa.

Airteagal 203 (Sean-Airteagal 146)

Beidh ar an gComhairle ionadaí do gach Ballstát ar leibhéal aireachta dá n-údarófar Rialtas an Bhallstáit sin a cheangal.

Sealbhóidh gach Ballstát den Chomhairle, ar a uain, oifig an Uachtaráin go ceann téarma sé mhí san ord a chinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil.

Airteagal 204 (Sean-Airteagal 147)

Tiocfaidh an Chomhairle le chéile arna comóradh ag a hUachtarán ar a thionscnamh féin nó arna iarraidh sin do chomhalta den Chomhairle nó don Choimisiún.

Airteagal 205 (Sean-Airteagal 148)

1. Ach amháin mar a bhforáiltear a mhalairt sa Chonradh seo, is le tromlach dá comhaltaí a ghníomhóidh an Chomhairle.

2. Nuair a cheanglaítear ar an gComhairle gníomhú trí thromlach cáilithe, gabhfaidh meáchan mar a leanas le vótaí a comhaltaí:

An Bheilg	5
An Danmhairg	3
An Ghearmáin	10
An Ghréig	5
An Spáinn	8
An Fhrainc	10
Éire	3
An Iodáil	10
Lucsamburg	2
An Ísiltír	5
An Ostair	4
An Phortaingéil	5
An Fhionlainn	3
An tSualainn	4
An Ríocht Aontaithe	10.

Chun go nglacfar leo, is gá do ghníomhartha na Comhairle cuid nach lú ná:

- 62 vóta ina bhfabhar sa chás ina gceanglaíonn an Conradh seo iad a ghlacadh ar thogra ón gCoimisiún,
- 62 vóta ina bhfabhar, arna gcaitheamh ag 10 comhalta ar a laghad, i gcásanna eile.

3. Ní bac ar an gComhairle do ghlacadh le gníomhartha ar gá aontoilíocht dóibh comhaltaí a bheidh i láthair go pearsanta nó trí ionadaíocht a staonadh ó vótáil.

Airteagal 206 (Sean-Airteagal 150)

Má dhéantar vótáil, féadfaidh comhalta ar bith den Chomhairle gníomhú freisin thar ceann comhalta amháin eile ar a mhéad.

Airteagal 207 (Sean-Airteagal 151)

1. Beidh coiste arna chomhdhéanamh de Bhuanionadaithe na mBallstát freagrach as obair na Comhairle a ullmhú agus as na cúraimí a chuirfidh an Chomhairle air a chur i gcrích. Féadfaidh an Coiste cinntí maidir le nós imeachta a ghlacadh sna cásanna dá bhforáiltear i Rialacha Nós Imeachta na Comhairle.

2. Cabhróidh Ardrúnaíocht a bheidh faoi stiúradh Ardrúnaí, Ardionadaí don chomhbheartas eachtrach agus slándála, leis an gComhairle agus cuideoidh Leas-Ardrúnaí leis

a bheidh freagrach as an Ardrúnaíocht a reáchtáil. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, an tArdrúnaí agus an Leas-Ardrúnaí a cheapadh.

Cinnfidh an Chomhairle eagrúchán na hArdrúnaíochta.

3. Glacfaidh an Chomhairle a Rialacha Nós Imeachta.

D'fhonn Airteagal 255(3) a chur i bhfeidhm, leagfaidh an Chomhairle síos sna Rialacha sin na coinníollacha faoina mbeidh rochtain ag an bpobal ar dhoiciméid na Comhairle. Chun críche na míre seo, saineoidh an Chomhairle na cásanna inar cóir a mheas go bhfuil sí ag gníomhú ina cáil reachtach d'fhonn níos mó rochtana ar dhoiciméid a cheadú sna cásanna sin ach san am céanna caomhnóidh sí éifeachtúlacht a próisis chinnteoireachta. Ar aon chuma, nuair a bhíonn an Chomhairle ag gníomhú ina cáil reachtach, poibleofar torthaí na vótála agus míniú ar an vótáil i dteannta leis na ráitis sna miontuairiscí.

Airteagal 208 (Sean-Airteagal 152)

Féadfaidh an Chomhairle a iarraidh ar an gCoimisiún dul i mbun aon staidéir a mheasann an Chomhairle a bheith fóinteach chun na comhaidhmeanna a ghnóthú, agus aon tograí iomchuí a chur faoina bráid.

Airteagal 209 (Sean-Airteagal 153)

Déanfaidh an Chomhairle, tar éis tuairim a fháil ón gCoimisiún, na rialacha a chinneadh a rialóidh na coistí dá bhforáiltear sa Chonradh seo.

Airteagal 210 (Sean-Airteagal 154)

Cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, tuarastail, slánaíochtaí agus pinsin Uachtarán agus chomhaltaí an Choimisiúin agus Uachtarán, Bhreithiúna, Abhcóidí Ginearálta agus Chláraitheoir na Cúirte Breithiúnais. Cinnfidh an Chomhairle chomh maith, trí thromlach cáilithe freisin, aon slánaíocht is intugtha in ionad luach saothair.

Roinn 3

An Coimisiún

Airteagal 211 (Sean-Airteagal 155)

Chun feidhmiú agus forbairt an chómhargaidh mar is cuí a áirithiú, comhlíonfaidh an Coimisiún na cúraimí seo a leanas:

— féachfaidh sé chuige go gcuirfear chun feidhme forálacha an Chonartha seo agus na bearta a ghlacfaidh na hinstiúidí dá mbun;

- foirmeoidh sé moltaí nó tabharfaidh sé tuairimí ar ábhair a ndéileáiltear leo sa Chonradh seo, má fhoráiltear sin go sainráite ann nó má mheasann an Coimisiún gur gá é;
- beidh cumhacht dá chuid féin aige chun cinneadh a ghlacadh agus rannpháirteoidh sé i gcumadh bearta a ghlacfaidh an Chomhairle agus Parlaimint na hEorpa ar an modh dá bhforáiltear sa Chonradh seo;
- feidhmeoidh sé na cumhachtaí a thabharfaidh an Chomhairle dó chun na rialacha a chur i ngníomh a bheidh leagtha síos ag an gComhairle.

Airteagal 212 (Sean-Airteagal 156)

Foilseoidh an Coimisiún go bliantúil, tráth nach déanaí ná mí roimh oscailt sheisiún Parlaimint na hEorpa, tuarascáil ghinearálta ar ghníomhaíochtaí an Chomhphobail.

Airteagal 213 (Sean-Airteagal 157)

1. Beidh ar an gCoimisiún fiche comhalta a roghnófar de bharr a n-inniúlachta i gcoitinne agus nach bhfuil a neamhspleáchas inchurtha in amhras.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, líon chomhaltaí an Choimisiúin a athrú.

Ní féidir a bheith ina gcomhaltaí den Choimisiún ach amháin náisiúnaigh de na Ballstáit.

Ní mór náisiúnach amháin ar a laghad as gach Ballstát a bheith ar an gCoimisiún, ach ní féidir thar dhá chomhalta is náisiúnaigh den Stát céanna a bheith ar an gCoimisiún.

2. Beidh comhaltaí an Choimisiúin, chun leas ginearálta an Chomhphobail, neamhspleách ar fad i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna.

I gcomhlíonadh a ndualgas dóibh, ní iarrfaidh ná ní ghlacfaidh siad teagaisc ó aon Rialtas ná ó aon chomhlacht eile. Staonfaidh siad ó aon ghníomh nach luíonn lena bhfeidhmeanna. Gabhann gach Ballstát air féin an prionsabal sin a urramú agus gan féachaint le tionchar a oibriú ar chomhaltaí an Choimisiúin i gcomhlíonadh a gcúraimí dóibh.

Ní cead do chomhaltaí an Choimisiúin, le linn a dtéarma oifige, gabháil le haon slí bheatha eile, sochrach ná neamshochrach. Ar dhul i mbun a ndualgas dóibh, tabharfaidh siad gealltanais sollúnta go n-urramóidh siad, le linn a dtéarma oifige agus ina dhiaidh, na hoibleagáidí a leanann as a n-oifig agus go háirithe a ndualgas chun bheith ionraic stuama i dtaobh ceapacháin nó sochair áirithe a ghlacadh tar éis scor dá n-oifig dóibh. Má dhéantar aon sárú ar na hoibleagáidí sin, féadfaidh an Chúirt Bhreithiúnais, ar iarratas ón gComhairle nó ón gCoimisiún, a rialú, de réir na n-imthosca, go bhfuil an comhalta áirithe le scor go héigeantach i gcomhréir le forálacha Airteagal 216 nó go bhfuil a cheart chun pinsin nó chun sochar eile in ionad pinsin le baint de.

Airteagal 214 (Sean-Airteagal 158)

1. Ceapfar comhaltaí an Choimisiúin, i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear i mír 2, go ceann téarma cúig bliana faoi réir, más gá, fhorálacha Airteagal 201.

Féadfar a dtéarma oifige a athnuachan.

2. Ainmneoidh rialtais na mBallstát de chomhthoil an duine a bheartaíonn siad a cheapadh ina Uachtarán ar an gCoimisiún; déanfaidh Parlaimint na hEorpa an t-ainmniúchán a fhorhmeas.

Ainmneoidh rialtais na mBallstát, de chomhthoil leis an ainmnitheach do phost an Uachtaráin, na daoine eile a bheartaíonn siad a cheapadh ina gcomhaltaí den Choimisiún.

Déanfar Uachtarán agus comhaltaí eile an Choimisiúin arna n-ainmniú amhlaidh a chur mar choláiste faoi réir vóta formheasta ag Parlaimint na hEorpa. Ceapfaidh Rialtais na mBallstát de thoil a chéile Uachtarán agus comhaltaí eile an Choimisiúin tar éis fhorhmeas Pharlaimint na hEorpa.

Airteagal 215 (Sean-Airteagal 159)

Amach ó ghnáthathrú ar chomhaltaí nó i gcás comhalta d'fháil bháis, críochnóidh feidhmeanna chomhalta den Choimisiún ar é d'éirí as oifig nó ar é a scor go héigeantach.

Déanfar folúntas a tharlóidh amhlaidh a líonadh ar feadh a bhfuil fágtha de théarma oifige an chomhalta le comhalta nua arna cheapadh ag Rialtais na mBallstát de thoil a chéile. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, a chinneadh nach gá folúntas den sórt sin a líonadh.

I gcás an tUachtaráin d'éirí as oifig, a scor go héigeantach nó d'fháil bháis, déanfar duine a cheapadh ina ionad ar feadh a bhfuil fágtha dá théarma oifige. Is é an nós imeachta dá bhforáiltear in Airteagal 214(2) is infheidhme chun duine a cheapadh in ionad an Uachtaráin.

Ach amháin i gcás iad a scor go héigeantach faoi fhorálacha Airteagal 216, fanfaidh comhaltaí an Choimisiúin i seilbh oifige go dtí go ngabfar a n-ionad.

Airteagal 216 (Sean-Airteagal 160)

Aon chomhalta den Choimisiún nach bhfuil na coinníollacha is gá chun a fheidhmeanna a fheidhmiú á gcomhall aige a thuilleadh nó a bhí ciontach i mí-iompar tromchúiseach, féadfaidh an Chúirt Bhreithiúnais, ar iarratas ón gComhairle nó ón gCoimisiún, é a scor go héigeantach.

Airteagal 217 (Sean-Airteagal 161)

Féadfaidh an Coimisiún Leasuachtarán amháin nó dhá Leasuachtarán a cheapadh as líon a chomhaltaí.

Airteagal 218 (Sean-Airteagal 162)

1. Rachaidh an Chomhairle agus an Coimisiún i gcomhairle le chéile agus socróidh siad de thoil a chéile a modhanna comharaíochta.
2. Glacfaidh an Coimisiún a rialacha nós imeachta chun a áirithiú go n-oibreoidh sé féin agus a ranna de réir fhorálacha an Chonartha seo. Áiritheoidh sé go bhfoilseofar na rialacha sin.

Airteagal 219 (Sean-Airteagal 163)

Oibreoidh an Coimisiún faoi threoir pholaitiúil a Uachtaráin.

Gníomhóidh an Coimisiún trí thiomlath den líon comhaltaí dá bhforáiltear in Airteagal 213.

Ní bailí do chruinniú den Choimisiún mura mbíonn i láthair an líon comhaltaí atá leagtha síos ina rialacha nós imeachta.

Roinn 4

An Chúirt Bhreithiúnais*Airteagal 220 (Sean-Airteagal 164)*

Áiritheoidh an Chúirt Bhreithiúnais go gcomhlíonfar an dlí i léiriú an Chonartha seo agus á chur chun feidhme.

Airteagal 221 (Sean-Airteagal 165)

Cúig Breitheamh dhéag a bheidh ar an gCúirt Bhreithiúnais.

Suífidh an Chúirt Bhreithiúnais i seisiún iomlánach. Féadfaidh sí, áfach, eagar dlísheomraí a chur uirthi féin, a mbeidh triúr, cúigear nó seachtar Breithiúna i ngach dlísheomra díobh, chun réamhfhiosrúcháin áirithe a ghabháil de lámh nó chun breith a thabhairt ar chásanna de chineálacha áirithe de réir rialacha arna leagan síos chun na gcríoch sin.

Suífidh an Chúirt Bhreithiúnais i seisiún iomlánach arna iarraidh sin do Bhallstát nó do cheann d'institiúidí an Chomhphobail is páirtí sna himeachtaí.

Má iarrann an Chúirt Bhreithiúnais é, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, líon na mBreithiúna a mhéadú agus na hoiriúnuithe is gá a dhéanamh ar an dara agus an tríú mír den Airteagal seo agus ar an dara mír d'Airteagal 223.

Airteagal 222 (Sean-Airteagal 166)

Beidh ochtar Abhcóidí Ginearálta de chúnamh ag an gCúirt Bhreithiúnais. Ceapfar áfach naoú hAbhcóide Ginearálta amhail ón 1 Eanáir 1995 go dtí an 6 Deireadh Fómhair 2000.

Beidh de dhualgas ar an Abhcóide Ginearálta, ag gníomhú dó le neamhchlaontacht agus neamhspleáchas iomlán, aighneachtaí réasúnaithe a dhéanamh i gcúirt oscailte ar chásanna a tugadh os comhair na Cúirte Breithiúnais, chun cuidiú leis an gCúirt i gcomhlíonadh an chúraim a shanntar di in Airteagal 220.

Má iarrann an Chúirt Bhreithiúnais é, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, líon na nAbhcóidí Ginearálta a mhéadú agus na hoiriúnuithe is gá a dhéanamh ar an tríú mír d'Airteagal 223.

Airteagal 223 (Sean-Airteagal 167)

Roghnófar na Breithiúna agus na hAbhcóidí Ginearálta ó dhaoine nach bhfuil a neamhspleáchas inchurtha in amhras agus a bhfuil acu na cáilíochtaí is gá chun a gceaptha do na hoifigí breithiúnacha is airde ina dtíortha faoi seach nó is dlí-eolaithe a n-aithnítear a n-inniúlacht; ceapfaidh Rialtais na mBallstát iad de thoil a chéile ar feadh téarma sé bliana.

Athrófar cuid de na Breithiúna i gceann gach trí bliana. Athrófar ochtar agus seachtar díobh gach re seach.

Athrófar cuid de na hAbhcóidí Ginearálta i gceann gach trí bliana. Athrófar ceathrar díobh ar gach ócáid.

Féadfar na Breithiúna agus na hAbhcóidí Ginearálta a bheidh ag scor a athcheapadh.

Toghfaidh na Breithiúna Uachtarán na Cúirte Breithiúnais as a líon féin ar feadh téarma trí bliana. Féadfar é a atoghadh.

Airteagal 224 (Sean-Airteagal 168)

Ceapfaidh an Chúirt Bhreithiúnais a Cláraitheoir agus leagfaidh sí síos na rialacha a bhainfidh lena sheirbhís.

Airteagal 225 (Sean-Airteagal 168a)

1. Cuirfear ag gabháil leis an gCúirt Bhreithiúnais cúirt a mbeidh dlínse aici aicmí áirithe caingne nó imeachta, arna gcinneadh faoi na coinníollacha atá leagtha síos i mír 2, a éisteacht agus a chinneadh ag céadchéim faoi réir ceart achomhairc a bheith ann chun na Cúirte Breithiúnais ar phoncanna dlí amháin agus faoi réir na gcoinníollacha atá leagtha síos sa Reacht. Ní bheidh an Chúirt Chéadchéime inniúil ceisteanna a tharchuirtear chun réamhrialú de bhun Airteagal 234 a éisteacht agus a chinneadh.

2. Arna iarraidh sin don Chúirt Bhreithiúnais agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na Eorpa agus leis an gCoimisiún, socróidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, na haicmí caingne nó imeachta dá bhforáiltear i mír 1 agus comhdhéanamh na Cúirte Céadchéime agus glacfaidh sí na hoiriúnuithe is gá ar Reacht na Cúirte Breithiúnais agus na forálacha breise is gá a ghabhann leis an Reacht sin. Mura gcinneadh an Chomhairle a mhalairt, beidh forálacha an Chonartha seo a bhaineann leis an gCúirt Bhreithiúnais, go háirithe forálacha an Phrótacail ar Reacht na Cúirte Breithiúnais, infheidhme ar an gCúirt Chéadchéime.

3. Roghnófar comhaltaí na Cúirte Céadchéime as measc daoine nach bhfuil a neamhspleáchas inchurtha in amhras agus a bhfuil acu an ábaltacht is gá chun feidhmeanna breithiúnacha a fheidhmiú; ceapfaidh Rialtais na mBallstát iad de thoil a chéile go ceann téarma sé

bliana. Athrófar cuid de na Breithiúna i gceann gach trí bliana. Féadfar comhaltaí a bheidh ag scor a athcheapadh.

4. Glacfaidh an Chúirt Chéadchéime a rialacha nós imeachta le comhaontú na Cúirte Breithiúnais. Is gá formheas d'aon toil ón gComhairle a bheith leo.

Airteagal 226 (Sean-Airteagal 169)

Má mheasann an Coimisiún gur mhainnigh Ballstát oibleagáid faoin gConradh seo a chomhlíonadh, tabharfaidh sé tuairim réasúnaithe ina thaobh sin tar éis caoi a thabhairt don Stát áirithe ráiteas ina thaobh a chur isteach.

Mura ndéanfaidh an Stát a bheidh i gceist de réir na tuairime laistigh den tréimhse a bheidh leagtha síos ag an gCoimisiún, féadfaidh an Coimisiún an t-ábhar a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais.

Airteagal 227 (Sean-Airteagal 170)

Aon Bhallstát a mheasfaidh gur mhainnigh Ballstát eile oibleagáid faoin gConradh seo a chomhlíonadh, féadfaidh sé an t-ábhar a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais.

Sula dtabharfaidh Ballstát caingean in aghaidh Ballstáit eile mar gheall ar shárú a liomhnaítear a bheith déanta ar oibleagáid faoin gConradh seo, tabharfaidh sé an t-ábhar os comhair an Choimisiúin.

Tabharfaidh an Coimisiún tuairim réasúnaithe tar éis caoi a bheith tugtha do gach Stát dá mbeidh i gceist a chás féin agus a ráiteas ar chás an pháirtí eile a chur faoi bhráid an Choimisiúin ó bhéal agus i scríbhinn.

Mura mbíonn tuairim tugtha ag an gCoimisiún laistigh de thrí mhí ón dáta a tugadh an t-ábhar os a chomhair, ní fhágfaidh easnamh na tuairime sin nach bhféadfar an t-ábhar a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais.

Airteagal 228 (Sean-Airteagal 171)

1. Má fhaigheann an Chúirt Bhreithiúnais gur mhainnigh Ballstát oibleagáid faoin gConradh seo a chomhall, cuirfear de cheangal ar an Stát sin na bearta is gá a ghlacadh chun breithiúnas na Cúirte Breithiúnais a chomhlíonadh.

2. Má mheasann an Coimisiún nach bhfuil na bearta sin glactha ag an mBallstát i dtrácht, eiseoidh sé, tar éis caoi a thabhairt don Bhallstát sin a bharúlacha a thíolacadh, tuairim réasúnaithe ag sonrú na bponcanna nach bhfuil an Ballstát i dtrácht tar éis breithiúnas na Cúirte Breithiúnais a chomhlíonadh ina leith.

Mura mbeidh na bearta is gá d'fhorghníomhú bhreithiúnas na Cúirte glactha ag an mBallstát i dtrácht laistigh den tréimhse a bheidh socraithe ag an gCoimisiún, féadfaidh an Coimisiún an cás a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais. Cuirfidh an Coimisiún in iúl méid na cnapshuime nó na híocaíochta pionósaí a bheidh le híoc ag an mBallstát i dtrácht a mheasann sé is iomchuí sna himthosca.

Má fhaigheann an Chúirt Bhreithiúnais nach bhfuil a breithiúnas comhlíonta ag an mBallstát i dtrácht, féadfaidh sí cnapshuim nó íocaíocht phionósach a ghearradh air.

Beidh an nós imeachta sin gan dochar d'Airteagal 227.

Airteagal 229 (Sean-Airteagal 172)

Féadfaidh rialacháin arna ndéanamh ag Parlaimint na hEorpa agus ag an gComhairle go comhpháirteach, agus ag an gComhairle de bhun fhorálacha an Chonartha seo, dlínse neamh-theoranta a thabhairt don Chúirt Bhreithiúnais maidir leis na pionóis dá bhforáiltear sna rialacháin sin.

Airteagal 230 (Sean-Airteagal 173)

Déanfaidh an Chúirt Bhreithiúnais léirmheas ar dhlíthiúlacht ghníomhartha Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle arna nglacadh go comhpháirteach, na Comhairle, an Choimisiúin agus BCE, seachas moltaí nó tuairimí, agus na ngníomhartha sin de Pharlaimint na hEorpa atá ceaptha chun éifeacht dhlíthiúil a bheith acu i leith tríú páirtithe.

Chuige sin beidh dlínse aici i gcaingne a thionscnóidh Ballstát, an Chomhairle nó an Coimisiún mar gheall ar easpa inniúlachta, ar shárú ceanglais fhíor-riachtanaigh nós imeachta, ar shárú an Chonartha seo nó aon rial dlí a bhaineann lena chur chun feidhme nó ar mhí-úsáid cumhachtaí.

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais faoi na coinníollacha céanna i gcaingne arna dtionscnamh ag Parlaimint na hEorpa, ag an gCúirt Iniúchóirí agus ag BCE d'fhonn sainchumais na gcomhlachtaí sin a choimirciú.

Féadfaidh aon duine nádúrtha nó dlítheanach, faoi na coinníollacha céanna, imeachtaí a thionscnamh in aghaidh cinneadh a díriodh chuig an duine sin nó in aghaidh cinneadh is dá chúram go díreach agus go leithleach, cé gur i bhfoirm rialacháin dó nó i bhfoirm cinneadh a díriodh chuig duine eile.

Déanfar na himeachtaí dá bhforáiltear san Airteagal seo a thionscnamh laistigh de dhá mhí ón uair a foilsíodh an beart, nó a cuireadh in iúl don ghearánaí é nó, murar cuireadh, ón lá a fuair sé fios air, de réir mar a bheidh.

Airteagal 231 (Sean-Airteagal 174)

Má tá foras ar fónamh leis an gcaingean, dearbhóidh an Chúirt Bhreithiúnais an gníomh áirithe a bheith ar neamhní.

I gcás rialacháin, áfach, cuirfidh an Chúirt Bhreithiúnais in iúl, má mheasann sí gur gá é, cé acu d'éifeachtaí an rialacháin a dhearbhaigh sí a bheith ar neamhní is inmheasta a bheith cinntitheach.

Airteagal 232 (Sean-Airteagal 175)

Más rud é, de shárú ar an gConradh seo, go mainneoidh Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle nó an Coimisiún gníomhú, féadfaidh na Ballstáit agus institiúidí eile an Chomhphobail caingean a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais chun an sárú sin a shuíomh.

Ní bheidh an chaingean inghlactha ach amháin sa chás inar iarradh i dtosach ar an institiúid i dtrácht gníomhú. Más rud é, laistigh de dhá mhí tar éis a iarrtha sin uirthi, go mbeidh an institiúid i dtrácht gan a seasamh sa chás a shonrú, féadfar an chaingean a thabhairt ar aghaidh laistigh de thréimhse bhreise dhá mhí.

Féadfaidh aon duine nádúrtha nó dlítheanach, faoi na coinníollacha atá leagtha síos sna míreanna roimhe seo, gearán a dhéanamh leis an gCúirt Bhreithiúnais gur mhainnigh ceann d'institiúidí an Chomhphobail aon gníomh seachas moladh nó tuairim a dhíriú chun an duine sin.

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais faoi na coinníollacha céanna chun breith a thabhairt i gcaingne nó in imeachtaí arna dtionscnamh ag BCE sna réimsí a thig faoina inniúlachtaí nó i gcaingne nó imeachtaí arna dtionscnamh ina choinne.

Airteagal 233 (Sean-Airteagal 176)

An institiúid nó na hinstiúidí ar dearbhaíodh a gníomh nó a ngníomh a bheith ar neamhní nó ar dearbhaíodh a neamhghníomh a bheith contrártha leis an gConradh seo, ceanglófar uirthi nó orthu na bearta is gá a dhéanamh chun breithiúnas na Cúirte Breithiúnais a chomhlíonadh.

Ní dhéanfaidh an oibleagáid sin difear d'aon oibleagáid ab fhéidir a theacht ón dara mír d'Airteagal 288 a chur chun feidhme.

Beidh na forálacha seo infheidhme freisin ar BCE.

Airteagal 234 (Sean-Airteagal 177)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais chun réamhrialú a thabhairt:

- (a) ar léiriú an Chonartha seo;
- (b) ar bhailíocht agus léiriú gníomhartha de chuid institiúidí an Chomhphobail agus de chuid BCE;
- (c) ar léiriú reachtanna chomhlachtaí arna mbunú le gníomh de chuid na Comhairle, nuair a fhoráiltear sin sna reachtanna sin.

Nuair a thabharfar ceist den sórt sin ar aird os comhair cúirte nó binse de chuid Ballstáit, féadfaidh an chúirt nó an binse sin, má mheasann sé nó sí gur gá cinneadh ar an gceist ionas go bhféadfaidh sé nó sí breithiúnas a thabhairt, a iarraidh ar an gCúirt Bhreithiúnais rialú a thabhairt ar an gceist sin.

Má thugtar aon cheist den sórt sin ar aird i gcás a bheidh ar feitheamh os comhair cúirte nó binse de chuid Ballstáit, agus nach bhfuil leigheas breithiúnach faoin dlí náisiúnta in aghaidh chinntí na cúirte nó an bhinse sin, tabharfaidh an chúirt nó an binse sin an t-ábhar os comhair na Cúirte Breithiúnais.

Airteagal 235 (Sean-Airteagal 178)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais i ndíospóidí maidir leis an gcúiteamh i ndamáiste dá bhforáiltear sa dara mír d'Airteagal 288.

Airteagal 236 (Sean-Airteagal 179)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais in aon díospóid idir an Comhphobal agus a sheirbhísigh faoi réir na dteorainneacha agus na gcoinníollacha atá leagtha síos sna Rialacháin Foirne nó sna Coinníollacha Fostaíochta.

Airteagal 237 (Sean-Airteagal 180)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais, faoi réir na dteorainneacha atá leagtha síos ina dhiaidh seo, i ndíospóidí a bhaineann le:

- (a) comhall oibleagáidí faoi Reach an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta ag na Ballstáit. I dtaca leis sin de, beidh ag Bord Stiúrthóirí an Bhainc na cumhachtaí a thugtar don Choimisiún in Airteagal 226;
- (b) bearta arna nglacadh ag Bord Ghobharnóirí an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta. I dtaca leis sin de, féadfaidh aon Bhallstát nó an Coimisiún nó Bord Stiúrthóirí an Bhainc imeachtaí a thionscnamh faoi na coinníollacha atá leagtha síos in Airteagal 230;
- (c) bearta arna nglacadh ag Bord Stiúrthóirí an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta. Ní bheidh imeachtaí in aghaidh beart den sórt sin intionscanta ach amháin ag Ballstáit nó ag an gCoimisiún faoi na coinníollacha atá leagtha síos in Airteagal 230, agus ar na forais sin amháin nár comhlíonadh an nós imeachta dá bhforáiltear in Airteagal 21(2), (5), (6) agus (7) de Reach an Bhainc;
- (d) comhall na n-oibleagáidí a thig ón gConradh seo agus ó Reach CEBC ag bainc cheannais náisiúnta. I dtaca leis sin de, beidh ag Comhairle BCE i leith na mbanc ceannais náisiúnta na cumhachtaí a thugtar don Choimisiún in Airteagal 226 i leith na mBallstát. Má fhaigheann an Chúirt Bhreithiúnais gur mhainnigh banc ceannais náisiúnta oibleagáid faoin gConradh seo a chomhall, cuirfear de cheangal ar an mbanc ceannais náisiúnta sin na bearta is gá a ghlacadh chun breithiúnas na Cúirte Breithiúnais a chomhlíonadh.

Airteagal 238 (Sean-Airteagal 181)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais chun breithiúnas a thabhairt de bhun aon chláisail eadrána i gconradh arna dhéanamh ag an gComhphobal nó thar a cheann, cibé acu faoin dlí poiblí nó faoin dlí príobháideach don chonradh sin.

Airteagal 239 (Sean-Airteagal 182)

Beidh dlínse ag an gCúirt Bhreithiúnais in aon díospóid idir Ballstáit a bhaineann le hábhar an Chonartha seo, má chuirtear an díospóid faoina bráid faoi chomhaontú speisialta idir na páirtithe.

Airteagal 240 (Sean-Airteagal 183)

Ach amháin mar a dtugann an Conradh seo dlínse don Chúirt Bhreithiúnais, ní bheidh díospóidí ar páirtí iontu an Comhphobal eisiata ar an bhforas sin ó dhlínse chúirteanna nó bhinsí na mBallstát.

Airteagal 241 (Sean-Airteagal 184)

D'ainneoin an tréimhse atá leagtha síos sa chúigiú mír d'Airteagal 230 a bheith caite, féadfaidh aon pháirtí, i gcás imeachtaí ina mbeidh rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle go comhpháirteach nó rialachán ón gComhairle, ón gCoimisiún nó ó BCE faoi shaincheist, na forais a phléadáil dá bhforáiltear sa dara mír d'Airteagal 230, d'fhonn neamhfheidhmeacht an rialacháin sin a agairt os comhair na Cúirte Breithiúnais.

Airteagal 242 (Sean-Airteagal 185)

Ní bheidh éifeacht fionraíochta le caingne a thabharfar os comhair na Cúirte Breithiúnais. Féadfaidh an Chúirt Bhreithiúnais, áfach, má mheasann sí gur gá sin sna himthosca, a ordú go bhfionrófar feidhm an ghnímh a chonspóidtear.

Airteagal 243 (Sean-Airteagal 186)

Féadfaidh an Chúirt Bhreithiúnais, in aon chásanna os a comhair, aon bhearta idirlinne is gá a ordú.

Airteagal 244 (Sean-Airteagal 187)

Beidh breithiúnais na Cúirte Breithiúnais inchurtha i bhfeidhm faoi na coinníollacha atá leagtha síos in Airteagal 256.

Airteagal 245 (Sean-Airteagal 188)

Tá Reacht na Cúirte Breithiúnais leagtha síos i bPrótacal ar leith.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aontoil ar iarratas ón gCúirt Bhreithiúnais agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCoimisiún agus le Parlaimint na hEorpa, forálacha Theideal III den Reacht a leasú.

Glacfaidh an Chúirt Bhreithiúnais a rialacha nós imeachta. Is gá formheas d'aon toil ón gComhairle a bheith leo.

Roinn 5

An Chúirt Iniúchóirí

Airteagal 246 (Sean-Airteagal 188a)

Déanfaidh Cúirt Iniúchóirí iniúchóireacht ar na cuntais.

Airteagal 247 (Sean-Airteagal 188b)

1. Cúig comhalta dhéag a bheidh ar an gCúirt Iniúchóirí.
2. Roghnófar comhaltaí na Cúirte Iniúchóirí as measc daoine a bhaineann nó a bhain ina dtíortha faoi seach le comhlachtaí seachtracha iniúchóireachta nó a bhfuil cáilíocht speisialta acu le haghaidh na hoifige sin. Ní bheidh a neamhspleáchas inchurtha in amhras.
3. Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, comhaltaí na Cúirte Iniúchóirí a cheapadh go ceann téarma sé bliana.

Féadfar comhaltaí na Cúirte Iniúchóirí a athcheapadh.

Toghfaidh siad Uachtarán na Cúirte Iniúchóirí as a líon féin go ceann téarma trí bliana. Féadfar an tUachtarán a atoghadh.

4. Beidh comhaltaí na Cúirte Iniúchóirí, chun leas ginearálta an Chomhphobail, neamhspleách ar fad i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna.

I gcomhlíonadh a ndualgas dóibh, ní iarrfaidh ná ní ghlacfaidh siad teagaisc ó aon rialtas ná ó aon chomhlacht eile. Staonfaidh siad ó aon ghníomh nach luíonn lena bhfeidhmeanna.

5. Ní cead do chomhaltaí na Cúirte Iniúchóirí, le linn a dtéarma oifige, gabháil le haon slí bheatha eile, sochrach ná neamhshochrach. Ar dhul i mbun a ndualgas dóibh, tabharfaidh siad gealltanais sollúnta go n-urramóidh siad, le linn a dtéarma oifige agus ina dhiaidh, na hoib-leagáidí a leanann as a n-oifig agus go háirithe a ndualgas chun bheith ionraic stuama i dtaobh ceapacháin nó sochair áirithe a ghlacadh tar éis scor dá n-oifig dóibh.

6. Amach ó ghnáthathrú ar chomhaltaí, nó i gcás comhalta d'fháil bháis, críochnóidh feidhmeanna comhalta den Chúirt Iniúchóirí ar é d'éirí as oifig, nó ar é a scor go héigeantach de bhithin rialú ón gCúirt Bhreithiúnais de bhun mhír 7.

Déanfar folúntas a tharlóidh amhlaidh a líonadh ar feadh a bhfuil fágtha de théarma oifige an chomhalta.

Ach amháin i gcás iad a scor go héigeantach, fanfaidh comhaltaí na Cúirte Iniúchóirí i seilbh oifige go dtí go ngabfar a n-ionad.

7. Ní fhéadfar a oifig ná a cheart chun pinsin nó sochar eile ina ionad sin a bhaint de chomhalta den Chúirt Iniúchóirí ach amháin i gcás ina suífidh an Chúirt Bhreithiúnais, ar iarratas ón gCúirt Iniúchóirí, nach bhfuil coinníollacha riachtanacha a oifige á gcomhall ná na hoibleagáidí a ghabhann léi á bhfreastal aige a thuilleadh.

8. Cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, coinníollacha fostaíochta Uachtarán agus chomhaltaí na Cúirte Iniúchóirí agus go háirithe a dtuarastail, a slánaíochtaí agus a bpinsin. Cinnfidh an Chomhairle chomh maith, trí thromlach cáilithe freisin, aon slánaíocht is intugtha in ionad luach saothair.

9. Na forálacha den Phrótocal ar phribhléidí agus díolúintí na gComhphobal Eorpach a bhaineann le Breithiúna na Cúirte Breithiúnais, beidh siad infheidhme freisin ar chomhaltaí na Cúirte Iniúchóirí.

Airteagal 248 (Sean-Airteagal 188c)

1. Scrúdóidh an Chúirt Iniúchóirí na cuntais ar ioncam agus caiteachas uile an Chomhphobail. Scrúdóidh sí freisin na cuntais ar ioncam agus caiteachas uile gach comhlachta arna bhunú ag an gComhphobal a mhéad nach gcoisceann ionstraim a bhunaithe an scrúdú sin.

Cuirfidh an Chúirt Iniúchóirí ar fáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle ráiteas dearbhaithe i dtaobh bheachtas na gcuntas agus dhlíthiúlacht agus rialtacht na n-idirbheart is bun leo agus foilseofar é in *Iris Oifigiúil na gComhphobal Eorpach*.

2. Déanfaidh an Chúirt Iniúchóirí scrúdú féachaint an bhfuarthas an t-ioncam uile agus ar tabhaíodh an caiteachas uile ar mhodh dleathach rialta, agus an ndearnadh bainistíocht fhóna ar an airgeadas. Lena linn sin, déanfaidh sí tuarascáil ach go háirithe ar aon chásanna neamhrialtachta.

Iniúchfar an t-ioncam ar bhonn na suimeanna is dlite arna suíomh agus ar bhonn na suimeanna arna n-íoc iarbhír leis an gComhphobal.

Iniúchfar an caiteachas ar bhonn ceangaltas arna nglacadh ar láimh agus íocaíochtaí arna ndéanamh.

Féadfar an iniúchóireacht sin a dhéanamh roimh dhúnadh na gcuntas don bhliain airgeadais atá i gceist.

3. Bunófar an iniúchóireacht ar thaifid agus, más gá, déanfar ar an bhfód í in institiúidí eile an Chomhphobail, in áitreabh aon chomhlachta a dhéanann bainistíocht ar ioncam nó caiteachas thar ceann an Chomhphobail agus sna Ballstáit, lena n-áirítear áitreabh aon duine nádúrtha nó dhlítheanaigh a fhaigheann íocaíochtaí ón mbuiséad. Sna Ballstáit déanfar an iniúchóireacht i gcuibhreann le comhlachtaí náisiúnta iniúchóireachta nó, mura mbíonn na cumhachtaí riachtanacha acu sin, leis na ranna náisiúnta inniúla. Comhoibreoidh an Chúirt Iniúchóirí agus comhlachtaí náisiúnta iniúchóireachta na mBallstát de mheon muiníne ach gan a neamhspleáchas a thréigean. Cuirfidh na comhlachtaí nó na ranna sin i bhfios don Chúirt Iniúchóirí an bhfuil siad chun páirt a ghlacadh san iniúchóireacht.

Déanfaidh institiúidí eile an Chomhphobail, aon chomhlachtaí a dhéanann bainistíocht ar ioncam nó caiteachas thar ceann an Chomhphobail, aon duine nádúrtha nó dlítheanach a fhaigheann íocaíochtaí ón mbuiséad agus na comhlachtaí náisiúnta iniúchóireachta nó, mura mbíonn na cumhachtaí riachtanacha acu sin, na ranna náisiúnta inniúla, aon doiciméad nó faisnéis is gá chun a cúram a chomhlíonadh a chur ar aghaidh chuig an gCúirt Iniúchóirí, arna iarraidh sin di.

I ndáil le gníomhaíocht an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta le linn bainistíocht a dhéanamh ar chaiteachas agus ioncam an Chomhphobail, beidh cearta rochtana na Cúirte ar fhaisnéis arna sealbhú ag an mBanc faoi rialú ag comhaontú idir an Chúirt, an Banc agus an Coimisiún. Cheal comhaontú, beidh rochtain ag an gCúirt áfach ar an bhfaisnéis is gá chun caiteachas agus ioncam de chuid an Chomhphobail atá faoi bhainistíocht an Bhainc a iniúchadh

4. Tar éis dheireadh gach bliana airgeadais tarraingeoidh an Chúirt Iniúchóirí suas tuarascáil bhliantúil. Cuirfear ar aghaidh chuig institiúidí eile an Chomhphobail í agus foilseofar in *Iris Oifigiúil na gComhphobal Eorpach* í, mar aon le freagraí na n-institiúidí sin ar bharúlacha na Cúirte Iniúchóirí.

Féadfaidh an Chúirt Iniúchóirí ina theannta sin, tráth ar bith, a barúlacha, go háirithe i bhfoirm tuarascálacha speisialta, a thíolacadh ar cheisteanna sonracha agus tuairimí a thabhairt arna iarraidh sin do cheann d'institiúidí eile an Chomhphobail.

Glacfaidh sí a cuid tuarascálacha bliantúla, tuarascálacha speisialta nó tuairimí trí thromlach a comhaltaí.

Beidh sí de chúnadh ag Parlaimint na hEorpa agus ag an gComhairle i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna rialaithe chun an buiséad a chur i ngníomh.

Caibidil 2

Forálacha is coiteann d'institiúidí éagsúla

Airteagal 249 (Sean-Airteagal 189)

Chun a gcúram a chomhall agus faoi na coinníollacha dá bhforáiltear sa Chonradh seo, déanfaidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle go comhpháirteach, an Chomhairle agus an Coimisiún rialacháin a cheapadh, treoracha agus cinntí a ghlacadh agus moltaí nó tuairimí a thabhairt.

Beidh feidhm ghinearálta ag rialachán. Beidh sé ina cheangal go huile agus go hiomlán agus infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Beidh treoir ina ceangal, maidir leis an toradh atá le gnóthú, ar gach Ballstát chuig a ndíreofar í, ach fágfar faoi na húdaráis náisiúnta foirm agus modhanna a roghnú.

Beidh cinneadh ina cheangal go huile agus go hiomlán orthu siúd a ndíreofar chucu é.

Ní bheidh aon bhrí cheangailteach le moltaí ná le tuairimí.

Airteagal 250 (Sean-Airteagal 189a)

1. Nuair a ghníomhóidh an Chomhairle, de bhun an Chonartha seo, ar thogra ón gCoimisiún, is gá aontuíocht do ghníomh arb é atá ann leasú ar an togra sin, faoi réir fhorálacha Airteagal 251(4) agus (5).
2. Fad a bheidh an Chomhairle gan gníomhú, féadfaidh an Coimisiún a thogra a leasú tráth ar bith le linn na nósanna imeachta as a dtiocfaidh glacadh gnímh Chomhphobail.

Airteagal 251 (Sean-Airteagal 189b)

1. Nuair a thagraítear sa Chonradh seo don Airteagal seo chun gníomh a ghlacadh, beidh feidhm ag an nós imeachta seo a leanas.
2. Tíolacfaidh an Coimisiún togra do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle.

Ag gníomhú di trí thromlach cáilithe agus tar éis tuairim Pharlaimint na hEorpa a fháil,

- féadfaidh an Chomhairle, má fhormheasann sí na leasuithe uile atá i dtuairim Pharlaimint na hEorpa, an gníomh beartaithe arna leasú amhlaidh a ghlacadh;
- mura molfaidh Parlaimint na hEorpa aon leasuithe, féadfaidh an Chomhairle an gníomh beartaithe a ghlacadh;
- ina mhalairt de chás, glacfaidh an Chomhairle comhsheasamh agus cuirfidh sí in iúl do Pharlaimint na hEorpa é. Tabharfaidh an Chomhairle gach eolas do Pharlaimint na hEorpa faoi na cúiseanna a thug uirthi a comhsheasamh a ghlacadh. Tabharfaidh an Coimisiún gach eolas do Pharlaimint na hEorpa faoina sheasamh.

Más rud é, laistigh de thrí mhí ón dáta a chuirtear an t-eolas sin chuici:

- (a) go ndéanfaidh Parlaimint na hEorpa an comhsheasamh a fhormheas nó nach mbeidh cinneadh glactha aici, measfar go bhfuil an gníomh i dtrácht glactha i gcomhréir leis an gcomhsheasamh sin;
- (b) go ndiúltoídh Parlaimint na hEorpa an comhsheasamh, trí thromlach glan de na comhaltaí a chomhdhéanann í, measfar nach bhfuil an gníomh beartaithe glactha;
- (c) go molfaidh Parlaimint na hEorpa trí thromlach glan de na comhaltaí a chomhdhéanann í leasuithe ar an gcomhsheasamh, cuirfear an téacs arna leasú amhlaidh chuig an gComhairle agus chuig an gCoimisiún, a thabharfaidh tuairim ar na leasuithe sin.

3. Má dhéanann an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe laistigh de thrí mhí ón dáta a chuirtear an t-ábhar os a comhair, leasuithe uile Pharlaimint na hEorpa a fhormheas, measfar go bhfuil an gníomh i dtrácht glactha i bhfoirm an chomhsheasaimh arna leasú amhlaidh; gníomhóidh an Chomhairle, ar a shon sin, d'aon toil ar na leasuithe a bhfuil

tuairim dhiúltach tugtha ag an gCoimisiún ina dtaobh. Mura nglacfaidh an Chomhairle na leasuithe uile, comórfaidh Uachtarán na Comhairle laistigh de shé sheachtain, le comhaontú Uachtarán Pharlaimint na hEorpa, cruinniú den Choiste Idir-réitigh.

4. Beidh de chúram ar an gCoiste Idir-réitigh, a chomhdhéanfar de chomhaltaí na Comhairle nó ionadaithe dóibh agus an oiread céanna ionadaithe do Pharlaimint na hEorpa, teacht ar comhaontú maidir le téacs comhpháirteach trí thiomlath cáilithe de chomhaltaí na Comhairle nó ionadaithe dóibh agus trí thiomlath de na hionadaithe do Pharlaimint na hEorpa. Beidh an Coimisiún rannpháirteach in imeachtaí an Choiste Idir-réitigh agus glacfaidh sé gach tionscnamh is gá d'fhonn seasamh Pharlaimint na hEorpa agus seasamh na Comhairle a thabhairt le chéile. Agus an cúram sin á chomhall aige, scrúdóidh an Coiste Idir-réitigh an comhsheasamh ar bhonn na leasuithe arna moladh ag Parlaimint na hEorpa.

5. Má fhorghéanann an Coiste Idir-réitigh téacs comhpháirteach laistigh de shé sheachtain tar éis a chomórtha, beidh tréimhse sé sheachtain ag Parlaimint na hEorpa agus ag an gComhairle tar éis an fhorghéanna sin chun an gníomh i dtrácht a ghlacadh i gcomhréir leis an téacs comhpháirteach, trí thiomlath glan de na vótaí arna gcaitheamh i gcás Pharlaimint na hEorpa agus trí thiomlath cáilithe i gcás na Comhairle. Mura bhforghéanann ceachtar den dá institiúid an gníomh beartaithe laistigh den tréimhse sin, measfar nach bhfuil sé glactha.

6. Nuair nach bhforghéanann an Coiste Idir-réitigh téacs comhpháirteach, measfar nach bhfuil an gníomh beartaithe glactha.

7. Ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle, déanfar na tréimhsí trí mhí agus sé sheachtain dá dtagraítear san Airteagal seo a fhadú mí amháin nó dhá sheachtain faoi seach ar a mhéid.

Airteagal 252 (Sean-Airteagal 189c)

Beidh an nós imeachta seo a leanas infheidhme nuair a thagraítear sa Chonradh seo don Airteagal seo chun gníomh a ghlacadh:

- (a) Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thiomlath cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, comhsheasamh a ghlacadh.
- (b) Cuirfear comhsheasamh na Comhairle in iúl do Pharlaimint na hEorpa. Tabharfaidh an Chomhairle agus an Coimisiún gach eolas do Pharlaimint na hEorpa faoi na cúiseanna a thug ar an gComhairle a comhsheasamh agus faoi sheasamh an Choimisiúin.

Má dhéanann Parlaimint na hEorpa an comhsheasamh a fhorghéanann laistigh de thréimhse trí mhí ón dáta ar cuireadh an t-eolas chuici nó mura ngníomhóidh sí laistigh den tréimhse sin, glacfaidh an Chomhairle an gníomh go críochnaitheach i gcomhréir leis an gcomhsheasamh.

- (c) Laistigh den tréimhse trí mhí dá dtagraítear i bhfomhír (b), féadfaidh Parlaimint na hEorpa leasuithe do chomhsheasamh na Comhairle a thairiscint, ag gníomhú di trí thiomlath glan de na comhaltaí a chomhdhéanann í. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa

chomh maith, ag gníomhú di trí throllach glan freisin, diúltú do chomhsheasamh na Comhairle. Cuirfear toradh na n-imeachtaí chun na Comhairle agus chun an Choimisiúin.

Má tá Parlaimint na hEorpa tar éis comhsheasamh na Comhairle a dhiúltú, ní foláir don Chomhairle gníomhú d'aon toil ar an dara léamh.

- (d) Déanfaidh an Coimisiún athscrúdú laistigh de mhí ar an togra ar ghlac an Chomhairle comhsheasamh air, ag féachaint dó do na leasuithe a thairg Parlaimint na hEorpa.

I dteannta leis an togra ar a ndearnadh athscrúdú, cuirfidh an Coimisiún chuig an gComhairle na leasuithe sin de chuid Parlaimint na hEorpa nár ghlac sé, chomh maith lena thuairim ina dtaobh. Féadfaidh an Chomhairle na leasuithe sin a ghlacadh, ag gníomhú di d'aon toil.

- (e) Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, an togra arna athscrúdú ag an gCoimisiún.

Ní fhéadfaidh an Chomhairle an togra arna athscrúdú ag an gCoimisiún a leasú ach amháin d'aon toil.

- (f) Sna cásanna dá dtagraítear i bhfomhíreanna (c), (d) agus (e), ní foláir don Chomhairle gníomhú laistigh de thréimhse trí mhí. Mura ndéanfar cinneadh laistigh den tréimhse sin, measfar nach bhfuil togra an Choimisiúin glactha.

- (g) Féadfaidh an Chomhairle agus Parlaimint na hEorpa, de thoil a chéile, na tréimhsí dá dtagraítear i bhfomhíreanna (b) agus (f) a fhadú go ceann míosa ar a mhéad.

Airteagal 253 (Sean-Airteagal 190)

Luafar i rialacháin, i dtreoracha agus i gcinntí a ghlacfaidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle go comhpháirteach maille le gníomhartha den sórt sin arna nglacadh ag an gComhairle nó ag an gCoimisiún na réasúin is bun leo agus tagrófar iontu d'aon tograí nó tuairimí ba ghá a fháil de bhun an Chonartha seo.

Airteagal 254 (Sean-Airteagal 191)

1. Síneoidh Uachtarán Parlaimint na hEorpa agus Uachtarán na Comhairle na rialacháin, na treoracha agus na cinntí arna nglacadh i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus foilseofar in *Iris Oifigiúil na gComhphobal Eorpach* iad. Tiocfaidh siad i bhfeidhm ar an dáta a shocrófar iontu nó, mura socrófar dáta chuige, ar an bhfichiú lá tar éis a bhfoilsithe.

2. Foilseofar in *Iris Oifigiúil na gComhphobal Eorpach* na rialacháin ón gComhairle agus ón gCoimisiún agus na treoracha ó na hinstiúidí sin a dhíreofar chuig na Ballstáit uile. Tiocfaidh siad i bhfeidhm ar an dáta a shocrófar iontu nó, mura socrófar dáta chuige, ar an bhfichiú lá tar éis a bhfoilsithe.

3. Cuirfear treoracha eile agus cinntí in iúl dóibh siúd chuig a ndíreofar iad agus gabhfaidh éifeacht leo ar iad a chur in iúl amhlaidh.

Airteagal 255 (Sean-Airteagal 191a)

1. Beidh ag gach saoránach den Aontas agus ag aon duine nádúrtha nó dlítheanach a chónaíonn nó a bhfuil a oifig chláraithe aige i mBallstát ceart rochtana ar dhoiciméid Pharlaimint na hEorpa, na Comhairle agus an Choimisiúin, faoi réir na bprionsabal agus na gcoiníollacha a shaineofar i gcomhréir le míreanna 2 agus 3.
2. Laistigh de dhá bhliain ó Chonradh Amstardam a theacht i bhfeidhm, cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, na prionsabail ghinearálta agus na teorainneacha ar fhorais leasa phríobháidigh nó phoiblí a rialóidh an ceart rochtana sin ar dhoiciméid.
3. Déanfaidh gach institiúid dá dtagraítear anseo thuas forálacha sonracha maidir le rochtain ar a doiciméid a ullmhú ina Rialacha Nós Imeachta féin.

Airteagal 256 (Sean-Airteagal 192)

Na cinntí ón gComhairle nó ón gCoimisiún a chuireann oibleagáid airgeadais ar dhaoine nach Stáit iad, beidh siad inchurtha i bhfeidhm.

Rialófar a gcur i bhfeidhm leis na rialacha i dtaobh nós imeachta sibhialta atá i bhfeidhm sa Stát ar ina chríoch a dhéantar an cur i bhfeidhm. Beidh an t-ordú á chur i bhfeidhm i gceangal leis an gcinneadh, gan d'fhoirmiúlacht ach fíorú ar bharántúlacht an chinnte, ón údarás náisiúnta a cheapfaidh Rialtas gach Ballstáit chuige sin agus a chuirfidh sé i bhfios don Choimisiún agus don Chúirt Bhreithiúnais.

Nuair a bheidh na foirmiúlachtaí sin comhlánaithe, ar iarratas ón bpáirtí atá i gceist, féadfaidh seisean dul i gceann an churtha i bhfeidhm de réir an dlí náisiúnta tríd an ábhar a thabhairt go díreach os comhair an údaráis inniúil.

Ní féidir an cur i bhfeidhm a fhionraí ach amháin trí bhreith na Cúirte Breithiúnais. Ach beidh dlínse ag cúirteanna na tíre lena mbaineann ar ghearáin go bhfuil an forghníomhú á dhéanamh ar dhóigh neamhrialta.

Caibidil 3

An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta*Airteagal 257 (Sean-Airteagal 193)*

Bunaítear leis seo Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta; stádas comhairleach a bheidh aige.

Is iad a bheidh ar an gCoiste ionadaithe ó na haicmí éagsúla sa saol eacnamaíoch agus sóisialta, go háirithe ionadaithe do tháirgeoirí, d'fheirmeoirí, do charraeirí, d'oibrithe, do dhéileálaithe, d'aos ceirde, d'aos gairme agus ionadaithe don phobal i gcoitinne.

Airteagal 258 (Sean-Airteagal 194)

Is mar a leanas a bheidh líon chomhaltaí an Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta:

An Bheilg	12
An Danmhairg	9
An Ghearmáin	24
An Ghréig	12
An Spáinn	21
An Fhrainc	24
Éire	9
An Iodáil	24
Lucsamburg	6
An Ísiltír	12
An Ostair	12
An Phortaingéil	12
An Fhionlainn	9
An tSualainn	12
An Ríocht Aontaithe	24

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, comhaltaí an Choiste a cheapadh go ceann ceithre bliana. Féadfar a gceapacháin a athnuachan.

Ní bheidh comhaltaí an Choiste inchurtha faoi cheangal ag aon teagaisc shainordaitheacha. Beidh siad, chun leas ginearálta an Chomhphobail, neamhspleách ar fad i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna.

Cinnfidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, slánaíochtaí chomhaltaí an Choiste.

Airteagal 259 (Sean-Airteagal 195)

1. D'fhonn comhaltaí an Choiste a cheapadh, soláthróidh gach Ballstát don Chomhairle liosta ar a mbeidh a dhá oiread iarrthóirí agus atá de shuíocháin in áirithe dá náisiúnaigh.

I gcomhdhéanamh an Choiste tabharfar aird ar a riachtanaí atá sé a áirithiú go bhfuil ionadaíocht leormhaith air do na haicmí éagsúla sa saol eacnamaíoch agus sóisialta.

2. Rachaidh an Chomhairle i gcomhairle leis an gCoimisiún. Féadfaidh sí tuairim a fháil ó chomhlachtaí Eorpacha a fheidhmíonn ar son na n-earnálacha éagsúla, eacnamaíoch agus sóisialta, ar cúram leo gníomhaíochtaí an Chomhphobail.

Airteagal 260 (Sean-Airteagal 196)

Déanfaidh an Coiste a chathaoirleach agus a oifigigh a thoghadh as líon a chomhaltaí go ceann téarma dhá bhliain.

Glacfaidh sé a rialacha nós imeachta.

Déanfaidh a chathaoirleach an Coiste a chomóradh, arna iarraidh sin don Chomhairle nó don Choimisiún. Féadfaidh an Coiste teacht le chéile freisin ar a thionscnamh féin.

Airteagal 261 (Sean-Airteagal 197)

Beidh sa Choiste rannóga sainfheidhme le haghaidh na bpríomhréimsí lena mbaineann an Conradh seo.

Oibreoidh na rannóga sainfheidhme sin laistigh de théarmaí tagartha ginearálta an Choiste. Ní cead dul i gcomhairle leo gan spleáchas leis an gCoiste.

Féadfar fochoistí a bhunú freisin laistigh den Choiste, chun dréacht-tuairimí a ullmhú ar cheisteanna sonracha nó i réimsí sonracha lena gcur faoi bhráid an Choiste chun a mbreithnithe aige.

Leagfaidh na rialacha nós imeachta síos modhanna comhdhéanta na rannóg sainfheidhme agus na bhfochoistí agus na téarmaí tagartha dóibh.

Airteagal 262 (Sean-Airteagal 198)

Caithfidh an Chomhairle nó an Coimisiún dul i gcomhairle leis an gCoiste sna cásanna dá bhforáiltear sa Chonradh seo. Féadfaidh na hinstiúidí sin dul i gcomhairle leis an gCoiste i ngach cás inar cuí leo é. Féadfaidh an Coiste, ar a thionscnamh féin, tuairim a thabhairt i gcásanna inar cuí leis é.

Má mheasann an Chomhairle nó an Coimisiún gur gá sin, sonródh siad don Choiste, chun a thuairim a thíolacadh, tréimhse nach giorra ná mí ón dáta ar a bhfaighidh an cathaoirleach scéala dá réir sin.

Mura mbeidh tuairim faighte ar an tréimhse sin a bheith caite, ní chuirfidh sin cosc le dul ar aghaidh tuilleadh.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa dul i gcomhairle leis an gCoiste.

Caibidil 4**Coiste na Réigiún***Airteagal 263 (Sean-Airteagal 198a)*

Bunaítear leis seo coiste a mbeidh stádas comhairleach aige, ar a mbeidh ionadaithe do chomhlachtaí réigiúnacha agus áitiúla, dá ngairtear “Coiste na Réigiún” anseo feasta.

Is mar seo a leanas a bheidh líon chomhaltaí Choiste na Réigiún:

An Bheilg	12
An Danmhairg	9
An Ghearmáin	24
An Ghréig	12
An Spáinn	21
An Fhrainc	24
Éire	9
An Iodáil	24
Lucsamburg	6
An Ísiltír	12
An Ostair	12
An Phortaingéil	12
An Fhionlainn	9
An tSualainn	12
An Ríocht Aontaithe	24

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ó na Ballstáit faoi seach, comhaltaí an Choiste mar aon lena chomhlíon de mhalartaigh a cheapadh go ceann ceithre bliana. Féadfar a dtéarma oifige a athnuachan. Ní fhéadfaidh comhalta den Choiste bheith ina chomhalta de Pharlaimint na hEorpa san am céanna.

Ní bheidh comhaltaí an Choiste inchurtha faoi cheangal ag aon teagaisc shainordaitheacha. Beidh siad, chun leas ginearálta an Chomhphobail, neamhspleách ar fad i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna.

Airteagal 264 (Sean-Airteagal 198b)

Déanfaidh Coiste na Réigiún a chathaoirleach agus a oifigh a thoghadh as líon a chomhaltaí go ceann téarma dhá bhliain.

Glacfaidh sé a Rialacha Nós Imeachta.

Déanfaidh a chathaoirleach an Coiste a chomóradh, arna iarraidh sin don Chomhairle nó don Choimisiún. Féadfaidh an Coiste teacht le chéile ar a thionscnamh féin.

Airteagal 265 (Sean-Airteagal 198c)

Rachaidh an Chomhairle nó an Coimisiún i gcomhairle le Coiste na Réigiún sna cásanna dá bhforáiltear sa Chonradh seo agus i ngach cás eile, go háirithe sna cásanna a bhaineann le comhar trasteorann, inar cuí le ceann amháin den dá institiúid sin é.

Má mheasann an Chomhairle nó an Coimisiún gur gá sin, sonródh siad don Choiste, chun a thuairim a thíolacadh, tréimhse nach giorra ná mí ón dáta ar a bhfaighidh an cathaoirleach scéala dá réir sin. Mura mbeidh tuairim faighte ar an tréimhse sin a bheith caite, ní chuirfidh sin cosc le dul ar aghaidh tuilleadh.

Gach uair a rachfar i gcomhairle leis an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta de bhun Airteagal 262, cuirfidh an Chomhairle nó an Coimisiún Coiste na Réigiún ar an eolas faoin iarraidh sin ar thuairim. Féadfaidh Coiste na Réigiún, má mheasann sé go bhfuil sainleasanna réigiúnacha i dtreis, tuairim a thabhairt i dtaca leis sin.

Féadfaidh Parlaimint na hEorpa dul i gcomhairle le Coiste na Réigiún.

Féadfaidh sé tuairim a thabhairt ar a thionscnamh féin i gcásanna ina measann sé is gá sin.

Cuirfear ar aghaidh chuig an gComhairle agus chuig an gCoimisiún tuairim an Choiste maille le taifead ar na himeachtaí.

Caibidil 5

An Banc Eorpach Infheistíochta

Airteagal 266 (Sean-Airteagal 198d)

Beidh pearsantacht dhlítheanach ag an mBanc Eorpach Infheistíochta.

Is iad na Ballstáit is comhaltaí den Bhanc Eorpach Infheistíochta.

Tá Reacht an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta leagtha síos i bPrótacal atá i gceangal leis an gConradh seo.

Airteagal 267 (Sean-Airteagal 198e)

Is é is cúram don Bhanc Eorpach Infheistíochta rannchuidiú, trí dhul ar iontaoibh mhargadh an chaipitil agus trína acmhainní féin a úsáid, le forbairt chothromúil rianúil an chómhargaidh chun leas an Chomhphobail. Chuige sin déanfaidh an Banc, ag oibriú dó ar bhonn neamhbhrabúsghar, iasachtaí agus ráthaíochtaí a thabhairt a éascóidh maoiniú na dtionscadal seo a leanas i ngach earnáil den gheilleagar:

- (a) tionscadail le haghaidh fhorbairt na réigiún lagfhorbartha;
- (b) tionscadail chun gnóthais a nuachóiriú nó a athrú nó chun gníomhaíochtaí úra a fhorbairt a mbeidh call leo mar gheall ar bhunú comhleanúnach an chómhargaidh, i gcás nach féidir, mar gheall ar mhéid nó cineál na dtionscadal sin, iad a mhaoiniú go hiomlán ar na modhanna éagsúla atá ar fáil sna Ballstáit leithleacha;
- (c) tionscadail leasa choitinn do Bhallstáit éagsúla nach féidir, mar gheall ar a méid nó a gcineál, iad a mhaoiniú go hiomlán ar na modhanna éagsúla atá ar fáil sna Ballstáit leithleacha.

I gcomhlíonadh a chúraimí dó, éascóidh an Banc maoiniú clár infheistíochta i gcuibhreann le cabhair ó na cistí struchtúracha agus ó ionstraimí airgeadais Comhphobail eile.

TEIDEAL II

FORÁLACHA AIRGEADAIS

Airteagal 268 (Sean-Airteagal 199)

Déanfar gach ioncam agus caiteachas de chuid an Chomhphobail, lena n-áirítear na cinn a bhaineann le Ciste Sóisialta na hEorpa, a áireamh i meastacháin a tharraingeofar suas do gach bliain airgeadais agus taispeánfar iad sa bhuiséad.

Cuirfear de mhúirear ar an mbuiséad an caiteachas riaracháin a thabhoíd na hinstiúidí de thoradh fhorálacha an Chonartha ar an Aontas Eorpach a bhaineann leis an gcomhbheartas eachtrach agus slándála agus leis an gcomhar i réimsí ceartais agus gnóthaí baile. Féadfar an caiteachas oibríochtúil a ghabhfaidh le cur chun feidhme na bhforálacha a dírú a chur de mhúirear, faoi na coinníollacha dá dtagraítear iontu, ar an mbuiséad.

Ní foláir an t-ioncam agus an caiteachas a thaispeántar sa bhuiséad a bheith ar comhardú.

Airteagal 269 (Sean-Airteagal 201)

Gan dochar d'ioncam eile, maoiníofar an buiséad go hiomlán as acmhainní dílse.

Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, na forálacha a bhaineann le córas acmhainní dílse an Chomhphobail a mholfaidh sí do na Ballstáit lena nglacadh i gcomhréir lena rialacha bunreachtúla faoi seach.

Airteagal 270 (Sean-Airteagal 201a)

D'fhonn an smacht buiséadach a áirithiú, ní dhéanfaidh an Coimisiún aon togra gnímh Chomhphobail, ná ní leasóidh sé a thograí, ná ní ghlacfaidh sé aon bheart chun é a chur i ngníomh ar dóigh dó iarmhairtí suntasacha a bheith aige ar an mbuiséad gan a dheimhniú go bhféadfar an togra sin nó an beart sin a mhaoiniú laistigh de theorainneacha acmhainní dílse an Chomhphobail a chinfidh ó na forálacha arna socrú ag an gComhairle de bhun Airteagal 269.

Airteagal 271 (Sean-Airteagal 202)

Beidh an caiteachas a thaispeántar sa bhuiséad údaraithe d'aon bhliain airgeadais amháin, mura bhforáiltear a mhalairt leis na rialacháin a bheidh déanta de bhun Airteagal 279.

De réir coinníollacha a bheidh leagtha síos de bhun Airteagal 279, aon leithreasáí, seachas iad siúd a bhaineann le caiteachas ar fhoireann, a bheidh gan chaitheamh i ndeireadh na bliana airgeadais, féadfar iad a thabhairt ar aghaidh chuig an mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, ach ní níos faide ná sin.

Aicmeofar na leithreasáí faoi chaibidlí éagsúla, agus míreanna caiteachais á ngrúpáil de réir a gcineáil nó a gcorpóra, agus á bhforoinnt, a mhéad is gá sin, de réir na rialachán a bheidh déanta de bhun Airteagal 279.

Déanfar caiteachas Parlaimint na hEorpa, na Comhairle, an Choimisiún agus na Cúirte Breithiúnais a leagan amach i gcodanna leithleacha den bhuiséad gan dochar do shocruithe speisialta le haghaidh míreanna áirithe caiteachais a bheidh orthu i gcoiteannas.

Airteagal 272 (Sean-Airteagal 203)

1. Tosóidh an bhliain airgeadais an 1 Eanáir agus críochnóidh sí an 31 Nollaig.
2. Déanfaidh gach institiúid de chuid an Chomhphobail, roimh an 1 Iúil, meastacháin ar a caiteachas a tharraingt suas. Comhdhlúthóidh an Coimisiún na meastacháin sin i réamh-dhréachtbhuiséad. Cuirfidh sé ag gabháil leis tuairim a bhféadfadh malairt meastachán a bheith inti.

Beidh meastachán ar ioncam agus meastachán ar chaiteachas sa réamhdhréacht sin.

3. Cuirfidh an Coimisiún an réamh-dhréachtbhuiséad faoi bhráid na Comhairle lá nach déanaí ná an 1 Meán Fómhair sa bhliain roimh an mbliain a bheidh an buiséad le cur i ngníomh.

Rachaidh an Chomhairle i gcomhairle leis an gCoimisiún agus, más iomchuí, leis na hinsti-tiúidí eile lena mbaineann, aon uair a bheidh d'intinn aici imeacht ón réamh-dhréachtbhuiséad.

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, an dréachtbhuiséad a bhunú agus é a chur ar aghaidh chuig Parlaimint na hEorpa.

4. Cuirfear an dréachtbhuiséad faoi bhráid Parlaimint na hEorpa lá nach déanaí ná an 5 Deireadh Fómhair sa bhliain roimh an mbliain a bheidh an buiséad le cur i ngníomh.

Beidh de cheart ag Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach a comhaltaí, an dréachtbhuiséad a leasú agus a thairiscint don Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach glan de na vótaí a caitheadh, go ndéanfar modhnuithe ar an dréacht ina mbaineann le caiteachas a éiríonn ó riachtanas de dhroim an Chonartha nó de dhroim gníomhartha lenar glacadh dá réir.

Más rud é, laistigh de chúig lá is daichead ó cuireadh an dréachtbhuiséad faoina bráid, go mbeidh Parlaimint na hEorpa tar éis a formheas a thabhairt, beidh an buiséad arna ghlacadh go críochnaitheach. Más rud é, laistigh den tréimhse sin, nach mbeidh Parlaimint na hEorpa tar éis an dréachtbhuiséad a leasú ná aon mhodhnú air a thairiscint, measfar go bhfuil glactha go críochnaitheach leis an mbuiséad.

Más rud é, laistigh den tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa tar éis glacadh le leasuithe nó tar éis modhnuithe a thairiscint, cuirfear an dréachtbhuiséad, mar aon leis na leasuithe nó na modhnuithe a tairgeadh, ar aghaidh chuig an gComhairle.

5. Tar éis don Chomhairle an dréachtbhuiséad sin a phlé leis an gCoimisiún agus, más iomchuí, leis na hinstiúidí eile lena mbaineann, gníomhóidh sí faoi na coinníollacha seo a leanas:

(a) féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, aon leasú lenar ghlac Parlaimint na hEorpa a mhodhnú;

(b) maidir leis na modhnuithe a tairgeadh:

— mura mbíonn d'éifeacht le modhnú a thairg Parlaimint na hEorpa méadú a thabhairt ar chaiteachas iomlán institiúide, de bhrí go háirithe go mbeadh an méadú caiteachais a ghabhfadh leis á chúiteamh go sainráite ag modhnú nó modhnuithe a tairgeadh ag déanamh a chomhoiread sin de laghdú ar chaiteachas, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, diúltú don mhodhnú a tairgeadh. Mura dtugtar cinneadh ag diúltú dó, seasfaidh an modhnú a tairgeadh mar mhodhnú ar gabhadh leis;

— má bhíonn d'éifeacht le modhnú a thairg Parlaimint na hEorpa méadú a thabhairt ar chaiteachas iomlán institiúide, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, gabháil leis an modhnú sin a tairgeadh. Mura dtugtar cinneadh ag gabháil leis, seasfaidh an modhnú a tairgeadh mar mhodhnú ar diúltaíodh dó;

— más rud é, de bhun forálacha ceann den dá fhómhír roimhe seo, go mbeidh an Chomhairle tar éis diúltú do mhodhnú a tairgeadh, féadfaidh sí, ag gníomhú di trí throllach cáilithe, an tsuim a thaispeántar sa dréachtbhuiséad a choinneáil nó suim eile a shocrú.

Modhnófar an dréachtbhuiséad de réir na modhnuithe a tairgeadh agus ar ghabh an Chomhairle leo.

Más rud é, laistigh de chúig lá dhéag ó cuireadh an dréachtbhuiséad sin faoina bráid, nach mbeidh an Chomhairle tar éis modhnú a dhéanamh ar aon cheann de na leasuithe lenar ghlac Parlaimint na hEorpa agus má gabhadh leis na modhnuithe a thairg Parlaimint na hEorpa, measfar go bhfuil glactha go críochnaitheach leis an mbuiséad. Cuirfidh an Chomhairle i bhfios don Pharlaimint nár mhodhnaigh sí aon cheann de na leasuithe agus gur gabhadh leis na modhnuithe a tairgeadh.

Más rud é, laistigh den tréimhse sin, go mbeidh an Chomhairle tar éis modhnú a dhéanamh ar cheann nó níos mó de na leasuithe lenar ghlac Parlaimint na hEorpa nó má diúltaíodh do na modhnuithe a thairg Parlaimint na hEorpa, nó má modhnaíodh iad, cuirfear an dréachtbhuiséad arna mhodhnú chuig Parlaimint na hEorpa arís. Cuirfidh an Chomhairle torthaí a pléití i bhfios don Pharlaimint.

6. Laistigh de chúig lá dhéag tar éis an dréachtbhuiséad sin a chur faoina bráid, agus fios tugtha di ar cad a tharla i dtaobh na modhnuithe a thairg sí, féadfaidh Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí throllach a comhaltaí agus le trí chúigiú de na vótaí a caitheadh, modhnuithe na Comhairle ar leasuithe Pharlaimint na hEorpa a leasú nó a dhiúltú, agus glacfaidh sé leis an mbuiséad dá réir sin. Mura mbeidh Parlaimint na hEorpa tar éis gníomhú laistigh den tréimhse sin, measfar go bhfuil glactha go críochnaitheach leis an mbuiséad.

7. Nuair a bheidh an nós imeachta dá bhforáiltear san Airteagal seo críochnaithe, dearbhóidh Uachtarán Pharlaimint na hEorpa go bhfuil glactha go críochnaitheach leis an mbuiséad.

8. Ach féadfaidh Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach a comhaltaí agus le dhá thrian de na vótaí a caitheadh, ar chúiseanna tábhachtacha, diúltú don dréachtbhuiséad agus a iarraidh go gcuirfí dréacht nua faoina bráid.

9. Déanfar uasráta méadaithe maidir le caiteachas den saghas céanna i gcaitheamh na bliana airgeadais reatha a shocrú gach bliain don chaiteachas go léir seachas an méid a thig ó riachtanas de dhroim an Chonartha nó de dhroim gníomhartha lenar glacadh dá réir.

Cinnfidh an Coimisiún, tar éis dul i gcomhairle leis an gCoiste um Beartas Eacnamaíoch, cad é méid an uasráta sin, de réir mar is toradh é:

— ar an treo atá, i dtéarmaí toirte, ar an olltáirgeacht náisiúnta sa Chomhphobal;

— ar an meánathrú i mbuiséid na mBallstát;

agus

— ar threo an chostais mhaireachtála i gcaitheamh na bliana airgeadais roimhe sin.

Cuirfear an t-uasráta in iúl, roimh an 1 Bealtaine, d'institiúidí an Chomhphobail. Beidh de cheangal orthu sin cloí leis le linn imeachtaí an bhuiséid, faoi réir fhorálacha an cheathrú agus an chúigiú fomhír den mhír seo.

Más rud é, i gcás caiteachais seachas a dtig ó riachtanas de dhroim an Chonartha nó de dhroim gníomhartha lenar glacadh dá bhun, go bhfuil ráta an mhéadaithe de dhroim an dréachtbhuiséid a bhunaigh an Chomhairle os cionn leath an uasráta, féadfaidh Parlaimint na hEorpa, i bhfeidhmiú a ceart leasúcháin, suim iomlán an chaiteachais sin a mhéadú tuilleadh go feadh leath an uasráta.

Más rud é go measfaidh Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle nó an Coimisiún gur gá do ghníomhaíochtaí na gComhphobal gabháil thar an ráta a cinneadh de réir an nós imeachta atá leagtha síos sa mhír seo, féadfar ráta eile a shocrú trí chomhaontú idir an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, agus Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach a comhaltaí agus le trí chúigiú de na vótaí a caitheadh.

10. Feidhmeoidh gach institiúid na cumhachtaí a thugtar di leis an Airteagal seo, agus aird chuí aici ar fhorálacha an Chonartha agus ar ghníomhartha lenar glacadh dá réir, go háirithe na cinn a bhaineann le hacmhainní dílse na gComhphobal féin agus leis an gcomhardú idir ioncam agus caiteachas.

Airteagal 273 (Sean-Airteagal 204)

Más rud é, i dtosach bliana airgeadais, nach bhfuil an buiséad vótáilte fós, féadfar suim nach mó ná an dóú cuid déag de na leithreasaí buiséid don bhliain airgeadais roimhe sin a chaitheamh gach mí i leith aon chaibidle nó foroinne eile den bhuiséad, de réir fhorálacha na

rialachán a bheidh déanta de bhun Airteagal 279, ach ní bheidh d'éifeacht leis an socrú sin go gcuirfear ar láimh an Choimisiúin leithreasaí de bhreis ar an dóú cuid déag díobh siúd dá bhforáiltear sa dréachtbhuiséad atá á ullmhú.

Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, agus ar chuntar go gcomhlíontar na coinníollacha eile atá leagtha síos sa chéad fhomhír, caiteachas de bhreis ar an dóú cuid déag a údarú.

Má bhaineann an cinneadh sin le caiteachas nach dtig ó riachtanas de dhroim an Chonartha seo nó de dhroim gníomhartha lenar glacadh dá réir, cuirfidh an Chomhairle ar aghaidh chuig Parlaimint na hEorpa é láithreach; laistigh de thríocha lá, féadfaidh Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di trí thromlach a comhaltaí agus le trí chúigiú de na vótaí a caitheadh, glacadh le cinneadh éagsúil ar an gcaiteachas de bhreis ar an dóú cuid déag dá dtagraítear sa chéad fhomhír. Beidh an chuid sin de chinneadh na Comhairle ar fionraí go dtí go mbeidh a cinneadh tugtha ag Parlaimint na hEorpa. Más rud é nach mbeidh Parlaimint na hEorpa tar éis cinneadh atá éagsúil le cinneadh na Comhairle a ghlacadh laistigh den tréimhse sin measfar go bhfuil glactha go críochnaitheach le cinneadh na Comhairle.

Leagfar síos leis na cinntí dá bhforáiltear sa dara agus sa tríú fhomhír na bearta is gá maidir le hacmhainní chun a áirithiú go gcuirfear an tAirteagal seo chun feidhme.

Airteagal 274 (Sean-Airteagal 205)

Cuirfidh an Coimisiún an buiséad i ngníomh, i gcomhréir le forálacha na rialachán arna ndéanamh de bhun Airteagal 279, ar a fhreagracht féin agus laistigh de theorainneacha na leithreasaí, ag féachaint do phrionsabail na bainistíochta fóna airgeadais. Comhoibreoidh na Ballstáit leis an gCoimisiún chun a áirithiú go n-úsáidtear na leithreasaí i gcomhréir le prionsabail na bainistíochta fóna airgeadais.

Leagfaidh na rialacháin síos rialacha mionsonraithe do gach institiúid maidir lena páirt ag déanamh a caiteachais féin.

Laistigh den bhuiséad, féadfaidh an Coimisiún, faoi réir na dtéorainneacha agus na gcoinníollacha arna leagan síos sna rialacháin arna ndéanamh de bhun Airteagal 279, leithreasaí a aistriú ó chaibidil go chéile nó ó fhoróinn go chéile.

Airteagal 275 (Sean-Airteagal 205a)

Cuirfidh an Coimisiún faoi bhráid na Comhairle agus Pharlaimint na hEorpa gach bliain cuntais na bliana airgeadais roimhe sin maidir leis an mbuiséad a chur i ngníomh. Cuirfidh an Coimisiún chucu freisin ráiteas airgeadais ar shócmhainní agus dhliteanais an Chomhphobail.

Airteagal 276 (Sean-Airteagal 206)

1. Déanfaidh Parlaimint na hEorpa, ag gníomhú di ar mholadh ón gComhairle a ghníomhóidh trí thromlach cáilithe, urscaoileadh a thabhairt don Choimisiún i leith an buiséad a chur i ngníomh. Chun na críche sin, déanfaidh Parlaimint na hEorpa, i ndiaidh na Comhairle, scrúdú ar na cuntais agus ar an ráiteas airgeadais dá dtagraítear in Airteagal 275, ar thuarascáil bhliantúil na Cúirte Iniúcháirí, maille le freagraí na n-institiúidí faoi iniúchadh ar bharúlacha na Cúirte Iniúcháirí, ar an ráiteas dearbhaithe dá dtagraítear sa dara fhomhír d'Airteagal 248(1) agus ar aon tuarascálacha speisialta ábhartha ón gCúirt Iniúcháirí.

2. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa, sula dtabharfaidh sí urscaoileadh don Choimisiún nó chun aon chríche eile faoi chuimsiú fheidhmiú chumhachtaí an Choimisiúin i leith an buiséad a chur i ngníomh, a iarraidh an Coimisiún a éisteacht ar chur i ngníomh an chaiteachais nó ar oibriú na gcóras rialú airgeadais. Cuirfidh an Coimisiún gach eolas is gá faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa arna iarraidh sin di.

3. Déanfaidh an Coimisiún gach dícheall chun go gcuirfear na barúlacha i gcrích atá i gceangal leis na cinntí urscaoilte maille le barúlacha eile Pharlaimint na hEorpa maidir leis an gcaiteachas a chur i ngníomh agus na gluaiseanna a bheidh in éineacht leis na moltaí urscaoilte arna nglacadh ag an gComhairle.

Arna iarraidh sin do Pharlaimint na hEorpa nó don Chomhairle, déanfaidh an Coimisiún tuarascáil ar na bearta a bheidh glactha i bhfianaise na mbarúlacha agus na ngluaiseanna sin agus go háirithe ar na teagaisc a bheidh tugtha do na ranna atá freagrach as an mbuiséad a chur i ngníomh. Cuirfear na tuarascálacha sin chun na Cúirte Iniúchóirí freisin.

Airteagal 277 (Sean-Airteagal 207)

Tarraingeofar suas an buiséad san aonad cuntais a cinneadh de réir fhorálacha na rialachán a bheidh déanta de bhun Airteagal 279.

Airteagal 278 (Sean-Airteagal 208)

Féadfaidh an Coimisiún, ach é a chur in iúl d'údarais inniúla na mBallstát lena mbaineann, aistriú go hairgead reatha ceann de na Ballstáit a dhéanamh ar a bhfuil ina sheilbh aige d'airgead reatha Ballstáit eile, a mhéad is gá le go bhféadfar é a úsáid chun na gcríoch a cheaptar dó leis an gConradh seo. Seachnóidh an Coimisiún aistriú dá leithéid sin, chomh fada agus is féidir, má bhíonn airgead nó sócmhainní insóinseáilte ar seilbh aige sna hairgid reatha atá ag teastáil uaidh.

Déileálfad an Coimisiún le gach Ballstát tríd an údarás a bheidh sonraithe ag an Stát áirithe. Chun oibríochtaí a chur i gcrích, bainfidh an Coimisiún leas as seirbhísí bhanc eisiúna an Bhallstáit atá i gceist nó aon institiúid airgeadais eile a bheidh formheasta ag an Stát sin.

Airteagal 279 (Sean-Airteagal 209)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa agus tuairim na Cúirte Iniúchóirí a fháil:

- (a) rialacháin airgeadais ina sonrú go háirithe an nós imeachta is inleanta chun an buiséad a bhunú agus a chur i ngníomh agus chun cuntais a thíolacadh agus a iniúchadh;
- (b) na modhanna agus an nós imeachta a chinneadh ar dá réir a bheidh an t-ioncam buiséid dá bhforáiltear faoi na socrúithe i dtaobh acmhainní dílse an Chomhphobail féin le cur ar fáil don Choimisiún agus na bearta a chinneadh a bheidh le cur chun feidhme, más gá, chun freastal do riachtanais airgeadais;
- (c) rialacha a chinneadh i dtaobh freagrachta rialtóirí airgeadais, oifigeach údarais agus oifigeach cuntais, agus i dtaobh socrúithe iomchuí le haghaidh cigireachta.

Airteagal 280 (Sean-Airteagal 209a)

1. Déanfaidh an Comhphobal agus na Ballstáit calaois agus aon ghníomhaíochtaí neamhdhlíthiúla eile a dhéanann díobháil do leasanna airgeadais an Chomhphobail a chomhrac trí bhearta a ghlacfar i gcomhréir leis an Airteagal seo agus a bheidh mar chosc agus a thabharfaidh cosaint éifeachtúil sna Ballstáit.
2. Glacfaidh na Ballstáit na bearta céanna chun calaois a chomhrac a dhéanann díobháil do leasanna airgeadais an Chomhphobail is a ghlacann siad chun calaois a chomhrac a dhéanann díobháil dá leasanna airgeadais féin.
3. Gan dochar d'fhorálacha eile an Chonartha seo, comhordóidh na Ballstáit a ngníomhaíocht chun leasanna airgeadais an Chomhphobail a chosaint i gcoinne na calaoise. Chuige sin, eagróidh siad, i dteannta leis an gCoimisiún, dlúthchomhar rialta idir na húdaráis inniúla.
4. Glacfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 agus tar éis dul i gcomhairle leis an gCúirt Iniúchóirí, na bearta is gá maidir le calaois a dhéanann díobháil do leasanna airgeadais an Chomhphobail a chosc agus a chomhrac d'fhonn cosaint éifeachtúil choibhéiseach a thabhairt sna Ballstáit. Ní bhainfidh na bearta sin le dlí coiriúil náisiúnta a chur i bhfeidhm ná le riar náisiúnta an cheartais.
5. Tíolacfaidh an Coimisiún, i gcomhar leis na Ballstáit, tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle gach bliain ar na bearta a glacadh chun an tAirteagal seo a chur chun feidhme.

CUID A SÉ

FORÁLACHA GINEARÁLTA AGUS CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 281 (Sean-Airteagal 210)

Beidh pearsantacht dhlítheanach ag an gComhphobal.

Airteagal 282 (Sean-Airteagal 211)

I ngach ceann de na Ballstáit, beidh ag an gComhphobal an inniúlacht dhlítheanach is fairsinge atá ar fáil faoina dhlíthe ag daoine dlítheanacha; féadfaidh sé, go háirithe, maoin shochorraithe agus maoin dhochorraithe a fháil nó a dhiúscairt agus féadfaidh sé bheith ina pháirtí in imeachtaí dlíthiúla. Chuige sin, feidhmeoidh an Coimisiún ar son an Chomhphobail.

Airteagal 283 (Sean-Airteagal 212)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle leis na hinstiúidí eile i dtrácht, Rialacháin Foirne Oifigigh na gComhphobal Eorpach agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh eile na gComhphobal Eorpach do na Comhphobail sin a leagan síos.

Airteagal 284 (Sean-Airteagal 213)

Chun na cúraimí a chuirtear air a chomhlíonadh, féadfaidh an Coimisiún aon fhaisnéis a chruinniú, agus aon fhíorú is gá a dhéanamh, faoi na teorainneacha agus na coinníollacha a bheidh leagtha síos ag an gComhairle de réir fhorálacha an Chonartha seo.

Airteagal 285 (Sean-Airteagal 213a)

1. Gan dochar d'Airteagal 5 den Phrótocal ar Reacht an Chórais Eorpaigh Banc Ceannais agus an Bhainc Cheannais Eorpaigh, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, bearta a ghlacadh chun staidreamh a chur ar fáil nuair is gá sin chun gníomhaíochtaí an Chomhphobail a chomhlíonadh.

2. Cuirfean an staidreamh Comhphobail ar fáil i gcomhréir le neamhchlaontacht, iontaofacht, oibiachtúlacht, neamhspleáchas eolaíoch, éifeachtúlacht costais agus rúndacht an staidrimh; ní bheidh ualaí iomarcacha ar oibreoirí eacnamaíocha dá bharr.

Airteagal 286 (Sean-Airteagal 213b)

1. Gníomhartha an Chomhphobail maidir le daoine aonair a chosaint i dtaca le próiseáil sonraí pearsanta agus saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, beidh feidhm acu amháil ón 1 Eanáir 1999 maidir leis na hinstiúidí agus na comhlachtaí arna gcur ar bun leis an gConradh seo nó dá bhun.

2. Roimh an dáta dá dtagraítear i mír 1, bunóidh an Chomhairle, ag gníomhú di i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251, comhlacht neamhspleách maoirseachta a bheidh freagrach as faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na ngníomhartha Comhphobail sin ar instiúidí agus comhlachtaí an Chomhphobail agus glacfaidh sí aon fhorálacha ábhartha eile de réir mar is iomchuí.

Airteagal 287 (Sean-Airteagal 214)

Beidh de cheangal ar chomhaltaí instiúidí an Chomhphobail, ar chomhaltaí coistí, agus ar oifigigh agus seirbhísigh eile an Chomhphobail, fiú tar éis deireadh a theacht lena ndualgais, gan faisnéis a nochtadh is de chineál atá faoi chumhdach na rúndachta gairmiúla, go háirithe faisnéis a bhaineann le gnóthais, lena gcaidreamh gnó nó le comhdhéanamh a gcostas.

Airteagal 288 (Sean-Airteagal 215)

Beidh dliteanas conarthach an Chomhphobail faoi rialú ag an dlí a bhaineann leis an gconradh atá i gceist.

I gcás dliteanais neamhchonarthaigh, déanfaidh an Comhphobal, de réir na bprionsabal ginearálta is coiteann do dhlíthe na mBallstát, aon damáiste a shlánú a raibh a instiúidí nó a sheirbhísigh ina siocair leis i bhfeidhmiú a gcuid feidhmeanna.

Beidh an mhír sin roimhe seo infheidhme faoi na coinníollacha céanna maidir le damáiste a dhéanann BCE nó a sheirbhísigh i bhfeidhmiú a gcuid feidhmeanna.

Beidh dliteanas pearsanta a sheirbhísigh i leith an Chomhphobail faoi rialú ag na forálacha arna leagan síos sna Rialacháin Foirne nó sna Coinníollacha Fostaíochta a bhaineann leo.

Airteagal 289 (Sean-Airteagal 216)

Cinnfidh Rialtais na mBallstát, de thoil a chéile, suíomh institiúidí an Chomhphobail.

Airteagal 290 (Sean-Airteagal 217)

Déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil, na rialacha i dtaobh theangacha institiúidí an Chomhphobail a chinneadh, gan dochar do na forálacha atá i rialacha níos imeachta na Cúirte Breithiúnais.

Airteagal 291 (Sean-Airteagal 218)

Beidh ag an gComhphobal, i gcríocha na mBallstát, na pribhléidí agus na díolúintí is gá chun a chúraimí a chomhlíonadh, faoi na coinníollacha atá leagtha síos i bPrótacal an 8 Aibreán 1965 ar phribhléidí agus díolúintí na gComhphobal Eorpach. Is mar an gcéanna a bheidh maidir leis an mBanc Ceannais Eorpach, leis an Institiúid Eorpach Airgeadaíochta agus leis an mBanc Eorpach Infheistíochta.

Airteagal 292 (Sean-Airteagal 219)

Gabhann na Ballstáit orthu féin nach gcuirfidh siad díospóid maidir le léiriú nó feidhmiú an Chonartha seo á réiteach ar mhodh ar bith seachas mar a fhoráiltear ann.

Airteagal 293 (Sean-Airteagal 220)

Sa mhéid gur gá é, rachaidh na Ballstáit i ndáil chaibidle le chéile d'fhonn a áirithiú, ar mhaithe lena náisiúnaigh:

- go gcosnófar daoine agus go mbeidh cearta le fáil agus á gcosaint faoi na coinníollacha ar dá réir a dhéanann gach Stát amhlaidh i gcás a náisiúnach féin;
- go ndíothófar cánachas dúbailte sa Chomhphobal;
- go dtabharfar aitheantas frithpháirteach do chuideachtaí nó gnólachtaí de réir bhrí an dara mír d'Airteagal 48 go gcoimeádfar pearsantacht dhlítheanach i gcás a suíomh a aistriú ó thír go tír eile, agus go bhféadfar uaimcheangal a dhéanamh idir cuideachtaí nó gnólachtaí atá faoi rialú ag dlíthe tíortha éagsúla;
- go simpleofar na foirmiúlachtaí a bhaineann le breithiúnais ó chúirteanna nó ó bhinsí, agus dámhachtainí eadrána, a aithint agus a fhorghníomhú go cómhalartach.

Airteagal 294 (Sean-Airteagal 221)

Tabharfaidh Ballstáit do náisiúnaigh na mBallstát eile an chóir chéanna a thugann siad dá náisiúnaigh féin maidir le rannpháirtíocht i gcaipiteal cuideachtaí nó gnólachtaí, de réir bhrí Airteagal 48, gan dochar d'fheidhmiú na bhforálacha eile den Chonradh seo.

Airteagal 295 (Sean-Airteagal 222)

Ní dhéanfaidh an Conradh seo dochar ar dhóigh ar bith do na rialacha a bhaineann leis an gcóras úinéireachta maoinne i mBallstáit.

Airteagal 296 (Sean-Airteagal 223)

1. Ní chuirfidh forálacha an Chonartha seo bac ar fheidhmiú na rialacha seo a leanas:
  - (a) ní bheidh ar aon Bhallstát faisnéis a sholáthar má mheasann sé go mbeadh nochtadh na faisnéise sin contrártha do leasanna bunúsacha a shlándála;
  - (b) féadfaidh aon Bhallstát cibé bearta is gá leis a ghlacadh chun leasanna bunúsacha a shlándála a chosaint agus ar bearta iad a bhaineann le hairm, muinisin agus ábhair chogaidh a tháirgeadh nó a thrádáil. Ní foláir, áfach, gan na bearta sin a dhul chun dochair do na coinníollacha iomaíochta sa chómhargadh i gcás táirgí nach bhfuil ceaptha chun críoch míleata go sonrach.
2. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún, athruithe a dhéanamh ar an liosta a tharraing sí suas ar an 15 Aibreán 1958 de na táirgí a bhfuil forálacha phointe (b) de mhír 1 infheidhme orthu.

Airteagal 297 (Sean-Airteagal 224)

Rachaidh na Ballstáit i gcomhairle le chéile d'fhonn go ndéanfar i gcomhar na nithe is gá chun nach gcoiscfí feidhmiú an chómhargaidh mar gheall ar bhearta a bheadh le déanamh ag Ballstát i gcás suaitheadh tromchúiseach inmheánach a dhul i gcion ar an ord poiblí, i gcás cogaidh nó i gcás mórtheannas idirnáisiúnta a mbeadh bagairt chogaidh ann, nó chun oibleagáidí a chomhlíonadh a bhí glactha aige d'fhonn an tsíocháin agus an tslándáil idirnáisiúnta a choimeád.

Airteagal 298 (Sean-Airteagal 225)

Más rud é go dtiocfaidh de na bearta a ghlacfar sna himthosca dá dtagraítear in Airteagail 296 agus 297 saobhadh ar na coinníollacha iomaíochta sa chómhargadh, scrúdóidh an Coimisiún an scéal, i gcomhar leis an Stát atá i gceist, féachaint conas is féidir na bearta sin a oiriúnú do na rialacha atá leagtha síos sa Chonradh seo.

De mhaolú ar an nós imeachta atá leagtha síos in Airteagail 226 agus 227, féadfaidh an Coimisiún nó aon Bhallstát an t-ábhar a thabhairt os comhair na Cúirte Breithiúnais go díreach má mheasann sé go bhfuil Ballstát eile ag baint mí-úsáid as na cumhachtaí dá bhforáiltear in Airteagail 296 agus 297. Tabharfaidh an Chúirt Bhreithiúnais a breith i gcúirt iata.

Airteagal 299 (Sean-Airteagal 227)

1. Beidh an Conradh seo infheidhme ar Ríocht na Beilge, Ríocht na Danmhairge, Poblacht Chónaidhme na Gearmáine, an Phoblacht Heilléanach, Ríocht na Spáinne, Poblacht na Fraince, Éire, Poblacht na hIodáile, Ard-Diúcacht Lucsamburg, Ríocht na hÍsiltíre, Poblacht na hOstaire, Poblacht na Portaingéile, Poblacht na Fionlainne, Ríocht na Sualainne agus Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann.
2. Beidh feidhm ag forálacha an Chonartha seo maidir leis na ranna Francacha thar lear, leis na hAsóir, le Maidéara agus leis na hOileáin Chanáracha.

Ar a shon sin, ag tabhairt aird ar staid shóisialta agus eacnamaíoch struchtúrach na ranna Francacha thar lear, na nAsóir, Mhaidéara agus na nOileáin Canárach, staid is measa fós mar gheall ar a n-iargúlacht, a n-oileánachas, a mbeagmhéid, a dtopagrafaíocht agus a n-aeráid achrannach, agus a spleáchas eacnamaíoch ar bheagán táirgí, a ndéanann a mbuaine agus comhcheangal díobh mórdhochar dá bhforbairt, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, bearta sonracha a ghlacadh a mbeidh sé d'aidhm acu, ach go háirithe, na coinníollacha a leagan síos chun an Conradh seo, lena n-áirítear comhbheartais, a chur i bhfeidhm ar na réigiúin sin.

Nuair a bheidh an Chomhairle ag glacadh na mbeart ábhartha dá dtagraítear sa dara fómhír, tabharfaidh sí aird ar réimsí amhail beartais chustaim agus trádála, beartas fioscach, saorlí-mistéir, beartais talmhaíochta agus iascaigh, coinníollacha maidir le soláthar amhábhar agus earraí tomhaltais fíor-riachtanacha, státchabhracha agus coinníollacha rochtana ar chistí struchtúracha agus ar chláir chothrománacha Comhphobail.

Glacfaidh an Chomhairle na bearta dá dtagraítear sa dara fómhír ag cur ghnéithe agus shrianta speisialta na réigiúin is forimeallaí san áireamh ach gan baint d'iomláine ná de chomhchuibheas dhlíchóras an Chomhphobail, lena n-áirítear an margadh inmheánach agus na comhbheartais.

3. Bainfidh na socruithe speisialta i dtaobh comhlachais atá leagtha amach i gCuid a Ceathair den Chonradh seo leis na tíortha agus na críocha thar lear atá luaite sa liosta in Iarscríbhinn II a ghabhann leis an gConradh seo.

Ní bhainfidh an Conradh seo leis na tíortha agus na críocha thar lear a bhfuil caidreamh speisialta acu le Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann agus nach bhfuil luaite sa liosta réamhráite.

4. Bainfidh forálacha an Chonartha seo leis na críocha Eorpacha a bhfuil Ballstát freagrach ina gcaidreamh eachtrach.

5. Beidh forálacha an Chonartha seo infheidhme ar Oileáin Åland i gcomhréir leis na forálacha atá leagtha amach i bPrótacal Uimh. 2 a ghabhann leis an Ionstraim i dtaobh choinníollacha aontachais Phoblacht na hOstaire, Phoblacht na Fionlainne agus Ríocht na Sualainne.

6. De mhaolú ar na míreanna roimhe seo:

- (a) ní bheidh an Conradh seo infheidhme ar Oileáin Fharó;
- (b) ní bhainfidh an Conradh seo le limistéir cheannasachta Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann sa Chipir;
- (c) ní bhainfidh forálacha an Chonartha seo le hOileáin Mhuir nIocht ná le hOileán Mhanann ach a mhéad is gá chun a áirithiú go bhfeidhmeofar an córas dá bhforáiltear do na hoileáin sin sa Chonradh i dtaobh aontachas na mBallstát nua le Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus leis an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, a síníodh ar an 22 Eanáir 1972.

Airteagal 300 (Sean-Airteagal 228)

1. Má fhoráiltear sa Chonradh seo comhaontuithe a thabhairt i gcrích idir an Comhphobal agus Stát amháin nó níos mó, nó eagraíocht idirnáisiúnta amháin nó níos mó, tíolacfaidh an Coimisiún moltaí don Chomhairle a údaróidh don Choimisiún an chaibidlíocht is gá a thosú. Seolfaidh an Coimisiún an chaibidlíocht sin, i gcomhairle le coistí speisialta arna gceapadh ag an gComhairle chun bheith de chúnaimh aige sa chúram sin agus faoi chuimsiú na dtreoracha a fhéadfaidh an Chomhairle a dhíriú chuige.

I bhfeidhmiú na gcumhachtaí a thugtar di sa mhír seo, gníomhóidh an Chomhairle trí throllach cáilithe seachas sna cásanna ina bhforáiltear sa chéad fhomhír de mhír 2 go ngníomhóidh sí d'aon toil.

2. Faoi réir na gcumhachtaí a dhílsítear don Choimisiún sa réimse seo is í an Chomhairle, ag gníomhú di trí throllach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún, a ghlacfaidh cinneadh ar shíniú na gcomhaontuithe, a bhféadfaidh cinneadh a bheith ag gabháil leis maidir lena gcur i bhfeidhm sealadach roimh a dteacht i bhfeidhm, agus ar a dtabhairt i gcrích. Gníomhóidh an Chomhairle d'aon toil nuair a bhaineann an comhaontú le réimse inar gá aontoilíocht chun rialacha inmheánacha a ghlacadh agus i gcás na gcomhaontuithe dá dtagraítear in Airteagal 310.

De mhaolú ar na rialacha atá leagtha síos i mír 3, beidh feidhm ag na nósanna imeachta céanna i gcás cinnidh chun cur i bhfeidhm comhaontaithe a fhionraí agus d'fhonn na seasaimh a bhunú a ghlacfar thar ceann an Chomhphobail i gcomhlacht arna chur ar bun le comhaontú arna bhunú ar Airteagal 310, nuair a iarrtar ar an gcomhlacht sin cinntí a ghlacadh a bhfuil éifeachtaí dlí leo, seachas cinntí a fhorlíonann nó a leasaíonn creat institiúideach an chomhaontaithe.

Cuirfear Parlaimint na hEorpa ar an eolas láithreach agus go hiomlán faoi aon chinneadh faoin mír seo a bhaineann le comhaontuithe a chur i bhfeidhm go sealadach nó a fhionraí nó faoi sheasamh an Chomhphobail a bhunú i gcomhlacht arna chur ar bun le comhaontú arna bhunú ar Airteagal 310.

3. Tabharfaidh an Chomhairle comhaontuithe i gcrích tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, seachas na comhaontuithe dá dtagraítear in Airteagal 133(3), go fiú nuair a bhaineann an comhaontú le réimse inar gá an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 nó

an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 252 chun rialacha inmheánacha a ghlacadh. Tabharfaidh Parlaimint na hEorpa a tuairim laistigh de thréimhse a fhéadfaidh an Chomhairle a shocrú i bhfianaise na práinne. Mura mbeidh tuairim faighte ar an tréimhse sin a bheith caite, féadfaidh an Chomhairle gníomhú.

De mhaolú ar fhorálacha na fomhíre roimhe seo, comhaontuithe dá dtagraítear in Airteagal 310, comhaontuithe eile a chuirfidh creat institiúideach sonrath ar bun trí nósanna imeachta comhair a eagrú, comhaontuithe ag a mbeidh impleachtaí buiséadacha suntasacha don Chomhphobal agus comhaontuithe a bhéarfaidh nach mór gníomh arna ghlacadh de réir an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 a leasú, tabharfar i gcrích iad tar éis do Parlaimint na hEorpa aontú.

Féadfaidh an Chomhairle agus Parlaimint na hEorpa, i gcás práinne, tréimhse don aontú a chomhaontú.

4. Agus comhaontú á thabhairt i gcrích aici, féadfaidh an Chomhairle, de mhaolú ar fhorálacha mhír 2, an Coimisiún a chumhachtú chun formheas a thabhairt thar ceann an Chomhphobail ar na leasuithe dá bhforáiltear sa chomhaontú sin trí nós imeachta simplithe nó trí chomhlacht arna bhunú ag an gcomhaontú; féadfaidh sí coinníollacha sonracha a chur ag gabháil leis an gcumhachtú sin.

5. Nuair a bheidh an Chomhairle ag brath comhaontú a thabhairt i gcrích a bhéarfaidh nach mór an Conradh seo a leasú, dlífean na leasuithe sin a ghlacadh roimh ré de réir an nós imeachta dá bhforáiltear in Airteagal 48 den Chonradh ar an Aontas Eorpach.

6. Féadfaidh an Chomhairle, an Coimisiún nó Ballstát tuairim na Cúirte Breithiúnais a fháil i dtaobh cé acu atá nó nach bhfuil comhaontú atáthar ag brath a dhéanamh ag luí le forálacha an Chonartha seo. Más tuairim chodarsnach atá tugtha ag an gCúirt Bhreithiúnais, ní fhéadfaidh an comhaontú teacht i bhfeidhm ach amháin faoi na coinníollacha atá leagtha síos in Airteagal 48 den Chonradh ar an Aontas Eorpach.

7. Comhaontuithe a thabharfar i gcrích faoi na coinníollacha arna socrú san Airteagal seo, beidh siad ina gceangal ar institiúidí an Chomhphobail agus ar na Ballstáit.

Airteagal 301 (Sean-Airteagal 228a)

Má tharlaíonn, ar bhonn comhsheasaimh nó comhghníomhaíochta arna nglacadh de réir fhorálacha an Chonartha ar an Aontas Eorpach a bhaineann leis an gcomhbheartas eachtrach agus slándála, gur gá gníomhaíocht Chomhphobail chun an caidreamh eacnamaíoch le tríú tír amháin nó níos mó a bhriseadh nó a laghdú go hiomlán nó go páirteach, déanfaidh an Chomhairle na bearta práinne is gá a ghlacadh. Gníomhóidh an Chomhairle trí thromlach cáilithe ar thogra ón gCoimisiún.

Airteagal 302 (Sean-Airteagal 229)

Is de dhualgas an Choimisiúin é a áirithiú go gcoimeádfar gach caidreamh iomchuí le horgáin na Náisiún Aontaithe agus a sainghníomhaireachtaí.

Déanfaidh an Coimisiún freisin caidreamh mar is iomchuí a choimeád le gach eagraíocht idirnáisiúnta.

Airteagal 303 (Sean-Airteagal 230)

Bunóidh an Comhphobal gach cineál comharaíochta is iomchuí le Comhairle na hEorpa.

Airteagal 304 (Sean-Airteagal 231)

Bunóidh an Comhphobal dlúthchomharaíocht leis an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta; socrófar na rialacha mionsonraithe di de thoil a chéile.

Airteagal 305 (Sean-Airteagal 232)

1. Ní dhéanfaidh forálacha an Chonartha seo difear d'fhorálacha an Chonartha ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach, go háirithe maidir le cearta agus oibleagáidí Ballstát, le cumhachtaí institiúidí an Chomhphobail sin agus leis na rialacha a leag an Conradh sin síos le haghaidh fheidhmiú an chómhargaidh do ghual agus cruach.
2. Ní thabharfaidh forálacha an Chonartha seo maolú ar fhorálacha an Chonartha ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach.

Airteagal 306 (Sean-Airteagal 233)

Ní chuirfidh forálacha an Chonartha seo bac le haontais réigiúnacha idir an Bheilg agus Lucsamburg, nó idir an Bheilg, Lucsamburg agus an Ísiltír, a bheith ann nó a chomhlánú, sa mhéid nach bhfuil aidhmeanna na n-aontas réigiúnach sin á ngnóthú trí fheidhmiú an Chonartha seo.

Airteagal 307 (Sean-Airteagal 234)

Ní dhéanfaidh forálacha an Chonartha seo difear do na cearta agus na hoibleagáidí a éiríonn as comhaontuithe a tugadh i gcrích roimh an 1 Eanáir 1958, nó i gcás Stát aontach, roimh dháta a n-aontachais, idir Ballstát nó Ballstáit ar thaobh amháin agus tríú tír nó tríú tíortha ar an taobh eile.

Sa mhéid nach bhfuil na comhaontuithe sin ag lú leis an gConradh seo, glacfaidh an Ballstát nó na Ballstáit áirithe gach slí iomchuí chun deireadh a chur leis an neamhlú sin. Nuair is gá, cabhróidh na Ballstáit le chéile chun na críche sin agus glacfaidh siad comhdhearcadh nuair is iomchuí sin.

Ag cur na gcomhaontuithe dá dtagraítear sa chéad mhír chun feidhme dóibh, cuirfidh na Ballstáit san áireamh gur cuid dhílis de bhunú an Chomhphobail na buntáistí a fhaightear faoin gConradh seo ó gach Ballstát agus uime sin go bhfuil siad i ndlúthnasc doscartha le bunú comhinstiúidí, le cumhachtaí a thabhairt dóibh, agus leis na buntáistí céanna a bheith á ndeonú ag na Ballstáit eile go léir.

Airteagal 308 (Sean-Airteagal 235)

Má tharlaíonn, i gcúrsa an cómhargadh a oibriú, gur gá don Chomhphobal gníomhú chun aidhm de chuid an Chomhphobail a ghnóthú agus nach dtugtar sa Chonradh seo na cumhachtaí is gá, déanfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di d'aon toil ar thogra ón gCoimisiún agus tar éis dul i gcomhairle le Parlaimint na hEorpa, na bearta iomchuí a ghlacadh.

Airteagal 309 (Sean-Airteagal 236)

1. Nuair atá cinneadh glactha cearta vótála ionadaí rialtais Bhallstáit a fhionraí i gcomhréir le hAirteagal 7(2) den Chonradh ar an Aontas Eorpach, déanfar na cearta vótála sin a fhionraí i dtaca leis an gConradh seo freisin.

2. Thairis sin, nuair a shuífear, i gcomhréir le hAirteagal 7(1) den Chonradh ar an Aontas Eorpach, go bhfuil sárú leanúnach tromchúiseach á dhéanamh ag Ballstát ar phrionsabail atá luaite in Airteagal 6(1) den Chonradh sin, féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, a chinneadh cearta áirithe a fhionraí a chineann ón gConradh seo a chur i bhfeidhm ar an mBallstát i gceist. Lena linn sin, tabharfaidh an Chomhairle aird ar na hiarmhairtí a fhéadfaidh teacht ón bhfionraíocht sin i dtaca le cearta agus oibleagáidí daoine nádúrtha agus dlítheanacha.

Leanfaidh oibleagáidí an Bhallstáit i gceist faoin gConradh seo de bheith ina gceangal ar an mBallstát sin ar aon chuma.

3. Féadfaidh an Chomhairle, ag gníomhú di trí thromlach cáilithe, a chinneadh dá éis sin na bearta arna nglacadh i gcomhréir le mír 2 a athrú nó a chúlghairm mar fhreagra ar athruithe sa staid ba bhun leis na bearta sin a fhorchur.

4. Agus na cinní dá dtagraítear i míreanna 2 agus 3 á nglacadh aici, gníomhóidh an Chomhairle gan vóta ionadaí rialtas an Bhallstáit i gceist a chur san áireamh. De mhaolú ar Airteagal 205(2), saineofar tromlach cáilithe mar an chionmhaireacht chéanna de vótaí ualaithe na gcomhaltaí i dtrácht den Chomhairle atá leagtha síos in Airteagal 205(2).

Beidh feidhm ag an mír seo freisin i gcás cearta vótála a fhionraí i gcomhréir le mír 1. I gcásanna den sórt sin, glacfar cinneadh ar gá aontoilíocht dó gan vóta ionadaí rialtas an Bhallstáit i gceist.

Airteagal 310 (Sean-Airteagal 238)

Féadfaidh an Comhphobal comhaontuithe a thabhairt i gcrích le Stát amháin nó níos mó nó le heagraíocht idirnáisiúnta amháin nó níos mó, ag bunú comhlachais lena ngabhfaidh cearta agus oibleagáidí cómhalartacha, comhghníomhaíochtaí agus nósanna imeachta speisialta.

Airteagal 311 (Sean-Airteagal 239)

Is cuid dhílis den Chonradh seo na Prótacail atá i gceangal leis de thoil a chéile ag na Ballstáit.

Airteagal 312 (Sean-Airteagal 240)

Tá an Conradh seo tugtha i gcrích go ceann tréimhse gan teorainn.

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 313 (Sean-Airteagal 247)

Déanfaidh na hArdpháirtithe Conarthacha daingniú ar an gConradh seo de réir a rialacha bunreachtúla faoi seach. Taiscfear na hionstraimí daingniúcháin le Rialtas Phoblacht na hIodáile.

Tiocfaidh an Conradh seo i bhfeidhm ar an gcéad lá den mhí i ndiaidh thaisceadh na hionstraimhe daingniúcháin ag an gceann is déanaí de Stáit a shínithe a dhéanfaidh an taisceadh sin. Más rud é, áfach, go ndéanfar an taisceadh sin faoi bhun cúig lá dhéag roimh thús na míosa le teacht, ní thiocfaidh an Conradh seo i bhfeidhm go dtí an chéad lá den dara mí tar éis dháta an taiscthe sin.

Airteagal 314 (Sean-Airteagal 248)

Tarraingíodh an Conradh seo suas i scríbhinn bhunaidh amháin sa Fhraincis, sa Ghearmáinis, san Iodáilis agus san Ollainnis, agus comhúdarás ag gach ceann de na téacsanna sin; taiscfear é i gcartlann Rialtas Phoblacht na hIodáile, agus cuirfidh an Rialtas sin cóip dheimhnithe chuig Rialtas gach ceann eile de Stáit a shínithe.

De bhun na gConarthaí Aontachais, is téacsanna údarásacha iad freisin na leaganacha den Chonradh seo sa Bhéarla, sa Danmhairgis, sa Fhionlainnis, sa Ghaeilge, sa Ghréigis, sa Phortaingéilis, sa Spáinnis agus sa tSualainnis.

DÁ FHIANÚ SIN chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínithe a lámh leis an gConradh seo.

Arna dhéanamh sa Róimh, an cúigiú lá is fiche de Mhárta sa bhliain míle naoi gcéad caoga a seacht.

P. H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN

IARSCRÍBHINNÍ

IARSCRÍBHINN I

LIOSTA

dá dtagraítear in Airteagal 32 den Chonradh

1	2
Uimhir in Ainmníocht na Bruiséile	Tuairisc na dtáirgí
CAIBIDIL 1	Ainmhithe beo
CAIBIDIL 2	Feoil agus scartach feola inite
CAIBIDIL 3	Iasc, crústaigh agus moilisc
CAIBIDIL 4	Toradh déiríochta; uibheacha éan; mil nádúrtha
CAIBIDIL 5	
05.04	Inní, lamhnáin agus goilí ainmhithe (seachas iasc), go hiomlán agus ina bpiosaí
05.15	Táirgí ó ainmhithe nach bhfuil sonraithe ná áirithe in áit eile; ainmhithe marbha faoi Chaibidil 1 nó faoi Chaibidil 3, mí-oiriúnach lena gcaitheamh ag an duine
CAIBIDIL 6	Crainn agus plandaí beo eile; bleibíní; fréamhacha agus a leithéidí; bláthanna gearrtha agus duilliúr ornáideach
CAIBIDIL 7	Glasraí agus fréamhacha agus tiúbair áirithe atá inite
CAIBIDIL 8	Torthaí agus cnónna inite; craiceann mealbhacán nó torthaí ciotrais
CAIBIDIL 9	Caife, tae agus spíosraí, gan maité (ceannteideal Uimh. 09.03) a áireamh
CAIBIDIL 10	Gránaigh
CAIBIDIL 11	Táirgí an tionscail mhuilleoireachta; braich agus stáirsí; glútan; iniúilin
CAIBIDIL 12	Síolta ola agus torthaí olúla; gráin, síolta agus torthaí ilghnéitheacha; plandaí tionscail agus leighis; tuí agus farae
CAIBIDIL 13	
ex 13.03	Peictin
CAIBIDIL 15	
15.01	Blonag agus saill leáite eile mhucice; saill leáite éanlaithe clóis
15.02	Saillte neamhleáite ó eallach buaibheach, caoirigh nó gabhair; geir (lena n-áirítear “premier jus”) ó na saillte sin
15.03	Stéirin bhlonaise, stéirin ola agus stéirin gheire; ola bhlonaise, oleo-ola, agus ola gheire, gan eiblíú ná mheascadh ná ullmhú ar bith eile

1	2
Uimhir in Ainmníocht na Bruiséile	Tuairisc na dtáirgí
CAIBIDIL 15 (ar leanúint)	
15.04	Sailte agus olaí, ó éisc agus mamaigh farraige, scagtha nó gan scagadh
15.07	Olaí plandúla fosaithe, sreabhach nó soladach, amh, scagtha nó íonaithe
15.12	Sailte agus olaí ainmhíocha nó plandúla, hidriginithe, scagtha nó gan scagadh, ach gan ullmhú thairis sin orthu
15.13	Margairín, blonag bhréige agus sailte inite ullmhaithe eile
15.17	Iarmhair de thoradh substaintí sailleacha nó céireacha ainmhíocha nó plandúla a chóireáil
CAIBIDIL 16	Ullmhóidí feola, éisc, crústach nó moileasc
CAIBIDIL 17	
17.01	Siúcra biatais agus siúcra cána, soladach
17.02	Siúcraí eile; síoróipí siúcra; mil shaorga (meascha le mil aiceanta nó gan a bheith); caramal
17.03	Molás, dídhathaithe nó gan a bheith
17.05 (*)	Siúcraí, síoróipí agus moláis arna n-aramatú nó arna mbreisiú le dathúcháin (agus siúcra fanaile nó fanailin san áireamh) ach amháin súnna torthaí arna mbreisiú le siúcra i gcionúireacht ar bith
CAIBIDIL 18	
18.01	Síol cócó, iomlán nó briste, amh nó rósta
18.02	Blaoscanna, mogaill, craicne agus dramh cócó
CAIBIDIL 20	Ullmhóidí glasraí, torthaí nó codanna eile de phlandaí
CAIBIDIL 22	
22.04	Úrfhíon fíonchaor, faoi choipeadh nó coiscthe ó choipeadh ar dhóigh seachas trí alcól a chur leis
22.05	Fíon as fíonchaora; úrfhíon fíonchaor agus é coiscthe ó choipeadh trí alcól a chur leis
22.07	Deochanna coipthe eile (mar shampla, leann úll, leann piorraí agus meá)

(*) Ceannteideal a cuireadh isteach le hAirteagal 1 de Rialachán Uimh. 7a ó Chomhairle Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa, 18 Nollaig 1959 (IO 7, 30.1.1961, lch. 71/61).

1	2
Uimhir in Ainmníocht na Buiséile	Tuirisc na dtáirgí
CAIBIDIL 22 (ar leanúint)	
ex 22.08 (*) ex 22.09 (*)	Alcól eitileach, dínádúraithe nó gan dínádúrá, ar neart ar bith, ó tháirgí talmh-aíochta a áirítear in Iarscríbhinn I sa Chonradh, ach amháin uisce beatha, licéir agus deochanna biotáilleacha eile, ullmhóidí alcólacha cumaisc (dá ngairtear “eastóscáin thiubhaithe”) chun deochanna a mhonarú
22.10 (*)	Fíneagair chun úsáide tís agus a n-ionadaigh
CAIBIDIL 23	Iarmhair agus dramh ó na tionscail bhia; farae ullmhaithe d’ainmhithe
CAIBIDIL 24 24.01	Tobac neamh-mhonaraithe, bruscar tobac
CAIBIDIL 45 45.01	Corc aiceanta, neamhoibrithé, brúite, gráinnithe nó meilte; dramh coirc
CAIBIDIL 54 54.01	Líon, amh nó próiseáilte ach gan bheith sníofa; barrach lín agus dramhlíon (lena n-áirítear ceirteacha tarraingthe nó gairnéadaithe)
CAIBIDIL 57 57.01	Fíorchnáib (<i>Cannabis sativa</i>), amh nó próiseáilte ach gan bheith sníofa; barrach agus dramh d’fhíorchnáib (lena n-áirítear ceirteacha nó rópaí tarraingthe nó gairnéadaithe)

(*) Ceannteideal a cuireadh isteach le hAirteagal 1 de Rialachán Uimh. 7a ó Chomhairle Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa, 18 Nollaig 1959 (IO 7, 30.1.1961, lch. 71/61).

*IARSCRÍBHINN II***TÍORTHA AGUS CRÍOCHA THAR LEAR****lena mbaineann forálacha Chuid a Ceathair den Chonradh**

- An Ghraonlainn,
  - An Nua-Chaladóin agus a Spleáchríocha,
  - Polainéis na Fraince,
  - Críocha an Deiscirt agus an Antartaigh de chuid na Fraince,
  - Oileáin Wallis agus Futuna,
  - Mayotte,
  - San Pierre agus Miquelon,
  - Arúba,
  - Aintillí na hÍsiltíre:
    - Bonaire,
    - Cúrasó,
    - Saba,
    - Sint Eustasius,
    - Sint Maarten.
  - Anguilla,
  - Oileáin Cayman,
  - Oileáin Fháclainne,
  - An tSeoirsia Theas agus Oileáin Sandwich Theas,
  - Montserrat,
  - Pitcairn,
  - San Héilin agus a Spleáchríocha,
  - Críoch na Breataine san Antartach,
  - Críoch na Breataine san Aigéan Indiach,
  - Oileáin na dTurcach agus na gCaiceos,
  - Ógh-Oileáin na Breataine,
  - Beirmiúda.
-